

IN BEUKENDORP

DOOR

H. HENSZEN VEENLAND

INHOUD.

I.	Marktdag	7
II.	Naar 't dorp	14
III.	Bij de Wessem	25
IV.	Kees springt zonder polsstok	36
V.	Eer je het weet	50
VI.	Bezoek voor de logé's	59
VII.	Dirk is stil	71
VIII.	Op de „Kamp”	84
IX.	Onweer	95
X.	Een onrustige nacht	102
XI.	Kees is driftig	113
XII.	Knelis heeft een idee	128
XIII.	Naar Hulsterloo	141
XIV.	Naar huis	150

IN BEUKENDORP

SCHOONMAKEN VAN DE SLOTEN.

IN BEUKENDORP

DOOR

H. HENSZEN VEENLAND

GEILLUSTREERD DOOR HENK POEDER

VIERDE DRUK

NAAMLOZE VENNOOTSCHAP W. D. MEINEMA - DELFT

je de fruitmarkt. Daar stond nu nog niet veel — 't was nog te vroeg in de tijd.

De twee jongens slenterden tussen het gewoel door — op hun dooie gemak.

Ze hadden vakantie — zomervacantie; Vrijdag gekregen. Wel fijn, om over straat te lopen, op een tijd, dat je gewoonlijk in school zat. 't Was zo heel anders, hè?

Toch beweerde Kees, dat 't erg veel leek op gewoon-op-straat-lopen, zo na vieren of zo. Hoe hij het precies zeggen moest, wist hij niet, maar ééns had meester Koolhaas hem 's morgens om elf uur uit gestuurd om een boodschap, en toen, ja toen De straten waren veel stiller geweest, meer „van de grote mensen”.

De twee broers dwaalden van de ene kraam naar de andere — hier en daar bleven ze staan, keken, luisterden Toch verveelde 't al gauw. Als je zo rondloopt, zonder dat je eigenlijk weet, wat je doen zult

„Zouden de jøngens er zijn, buiten de Oostpoort?” vroeg Jan.

„'k Weet niet. We kunnen es gaan kijken”

„Goed. Hein Versprey is de stad uit — naar een oom in Klaardaal.”

„Hadden wij maar 'n oom, waar we naar toe konden.”

„Nou! Zeg — kijk dien boer eens!”

Ze waren op de hoek van de Marktstraat gekomen — daar stond al jaren lang iedere Maandag „de olie-bollenkraam”. Een oude vrouw — Jan en Kees wisten ze wel te wonen, op de Brugsteeg — bakte daar boven een vuur van talhouten olieballen en pannekoeken in een ouderwetse ijzeren pot en in twee koekepannen. De jongens hadden daar menig kwartiertje gestaan, als ze om twaalf uur er langs kwamen uit school, en verscheiden keertjes hadden ze een cent geofferd voor 'n oliebol.

Nu stond er een jonge boer voor de kraam — wijd-beens, de voeten in grote, witgeschuurde klompen. Z'n blauwe kiel hing hem tot even over de heupen, z'n pet stond achterover.

„Die lùst ze!” zei Jan. De boer had 'n bordje in de hand met wel 'n stuk of tien oliebolletjes er op, die hij smakelijk oppeuzelde, terwijl hij lachend met de bakster stond te praten.

„Ze bin' goed, vrouwke,” betoogde hij, terwijl de derde oliebol in zijn mond verdween.

De bakster knikte even — ze had het zo drùk, en zo vreselijk wàrm! De zon brandde op het marktplein, en de hitte van het houtvuur sloeg haar in het gelaat, telkens als ze, zich over haar baksel heenbuigend, er dicht bij kwam. Geregeld pikte ze de licht-bruine bollen aan een grote vork, en legde ze op een witte schaal, — vier, vijf achter elkaar. Dan nam ze tussen twee houten lepels een klonter beslag uit een stenen pot en wierp die in de kokende olie.

De buitenman keek al etend toe. „Da' goat handig,” prees hij, met een volle mond.

Toen kreeg hij Jan en Kees in de gaten, die hem strak aankeken — een en al verwondering, dat hij op zo'n warme dag zoveel hete oliebolletjes verorberde.

„Ok 'n poar?” bood de boer hun gul aan, en wees op z'n bordje, dat echter lang niet meer vol lag.

„Dank u,” zei Kees, en hij trok Jan mee weg. „'t Was anders wel 'n aardige vent, die man,” dacht hij, achterna.

„Laten we even thuis gaan vragen, of vader soms 'n boodschap heeft, Kees. En anders gaan we naar buiten-de-Oostpoort.”

„Best!”

Vader had een manufacturenzaak, en vooral 's Maandags, met al die boeren in de stad, was het flink druk.

Dan moesten er vaak pakjes worden weggebracht, naar boten, waar de vertrekkende boeren ze zelf in ontvangst namen, of naar bode's, die ze meenamen voor hun opdrachtgevers in de dorpen.

't Was niet èrg vol in de winkel, toen de twee jongens thuiskwamen — er stond één man. Ze kenden hem wel — boer Harmsen uit Beukendorp. Die was al jàren bij Vader klant — z'n vrouw gaf hem altijd een heel lijstje bestellingen mee. Nu lag er ook weer een flink pak voor hem op de toonbank, maar Harmsen had vandaag geen haast en bleef nog wat napraten.

„Heeft u nog 'n boodschap voor ons te doen, vader?” vroeg Jan, nadat ze den buitenman hadden gegroet.

„Nee, jongens, op 't ogenblik niet.”

„Ze hebben zeker vakantie?” vroeg Harmsen, en meteen keerde hij zich naar Kees en Jan: „Vervelen jullie je nou niet . . . ?”

„Och” zei Jan.

„'n Beetje wel, wil je zeggen,” lachte de boer. „Dat zie je, jongen, werken is maar 't beste. 'n Mens moet wat dōen.”

„Werken is een zegen, da's waar,” bevestigde vader, „maar 'n rustpoos mag iemand ook wel eens hebben.”

„Zeker, zeker! En gaan jullie nog uit de stad, jongens?”

„We hebben geen familie, waar we logeren kunnen,” zei Kees. Het speet hem — dat kon je zó wel zien.

„Kan *jij* ze niet 'n poosje hebben, Harmsen?” vroeg vader. „Leer ze maar melken en hooien.”

„Mij goed. Als de 'heren' uit de stad tenminste op 'n dorp willen logeren,” en Harmsen lachte hartelijk, terwijl z'n vriendelijke ogen schelms naar vader keken.

„Wat graag!” Ze schreeuwden het bijna uit, de jongens — maar meneer Overbeeke kalmeerde ze.

„'t Was 'n gekheidje,” zei hij. „Ik bedoelde het niet in ernst.”

Jan z'n gezicht betrok, en Kees keek Harmsen aan, als wou hij in diens ogen lezen, of 't van zijn kant óók gekheid was.

„Ik wel,” zei Harmsen. „Ik bedoelde het wèl in ernst. Al wouen ze een maand blijven — m'n boerderij is groot genoeg”

„'t Is heel vriendelijk van je — werkelijk heel vriendelijk, en”

„Hè Pa, toe nou!” drong Jan aan. „Toe, mogen we?”

„Als moeder 't goed vindt,” gaf meneer Overbeeke toe.

Jan wilde al naar de kamer stormen, om 't te gaan vragen, maar Kees hield hem tegen.

„Gaat U dan mee vragen,” verzocht hij den boer, en Harmsen stapte mee naar binnen.

Hij vond het wel leuk, dien twee jongens een plezier te doen — en z'n ouden kennis meteen. Want hij had wel gezien, dat de vader haast even blij geweest was als de twee wildebrassen, die de gang doorhòlden, om maar gauw moeders toestemming af te bedelen.

't Zou wel aardig zijn, zulke snuiters om je heen. Z'n vrouw had het hem zo half en half opgedragen, dat ie 't vragen zou. „Als 't zo es in 't gesprek te pas komt,” had ze gezegd. „'t Zijn aardige jongens, alle twee. Breng ze maar mee, als je kunt.”

Zèlf hād ze geen jongens — geen meisje ook; als ze nu es 'n week of wat die stadsjongens zou kunnen verzorgen: wel, dat zou ze prettig genoeg vinden.

Dat wist Harmsen heel goed — en daarom, toen moeder eerst wat bezwaren maakte, om daar maar ineens twee logé's mee te geven, stelde hij haar gerust.

„'t Is niks geen drukte, hoor! Ze moeten eten wat de pot schaft — en twee zulke mannekes meer of minder, dat merk je op een boerderij niet.”

„Ik eet wel twintig aardappelen,” beweerde Jan — blij al, omdat hij voelde, dat moeder het wel goed zou vinden.

„Da's niks,” gaf Harmsen terug. „Dan moet je es zien, wat Knelis, de knecht, eet, als hij 'n morgen aan 't werk is geweest.”

„Dòen jullie 't graag, jongens?” zei moeder. Ze wist wel, dat die vraag helemaal overbodig was.

„Nou!”

„Dan moeten jullie Harmsen maar vast bedanken, dat je komen mag. — Wanneer wil je ze dan hebben, Harmsen?”

„'s Kijke . . . !” zei deze, en hij knipoogde tegen Kees. „Hoe laat is 't nu? Zo! Kwart voor elven? Ik moet nog 'n paar boodschappen doen in de stad — om één uur wou ik weg. Dan neem ik ze gelijk mee!”

„Fijn!” Kees sprong wel 'n voet in de hoogte! Daverend kwam hij met z'n zware schoenen op de vloer neer, dat de kopjes op de tafel rinkelden.

„Kéés toch! Wildeman!” Maar aan moeders ogen kon je wel zien, dat ze 't niet zo héél erg vond. Ze begreep best, wat een genot 't voor Kees zijn zou, bij 'n boer te logeren. En dan nog wel bij boer Harmsen!

„Om één uur! Dan heb ik hun koffer nog niet gepakt, Harmsen. 't Is Maandagmorgen en druk, moet je denken!”

Ja, daar had moeder gelijk in, dat voelden de jongens wel — nee, vanmiddag al meegaan, daar zou wel niets van komen.

„Koffer?” zei Harmsen. „Dat komt terecht, juffrouw. Die kunt u best morgen sturen met bode

Kelderman. Als de jongens om één uur aan de veerboot zijn, is het veel makkelijker. Dan kunnen ze met mij meerijden — ik heb m'n brik aan de overkant staan."

Ja, dat was een overweging, die Moeder billijken moest. Beukendorp lag toch altijd nog een heel eind rijden van Grasdijk, waar de veerboot van Duivenstein aanlei, en als Harmsen door de wéék extra inspannen zou, om de broers daar te komen hàlen En lópen van Grasdijk naar Beukendorp was wel héél ver.

Vader kwam even binnen — er was op 't ogenblik geen volk in de winkel.

„Wat denk je, moeder?" vroeg hij, toen hem alles was uitgelegd. „Zouden we ze laten gaan?"

„Vooruit dan maar," gaf moeder toe.

„Hoera!" schreeuwde Kees, en hij wilde een rondedans beginnen. Moeders lachend „Dolleman!" waar-schuwde hem gelukkig nog bijtijds.

„Nu zie je es, hoe graag ze van ons wèg willen," plaagde vader; maar Jan vloog hem om de hals: „Dat weet u wel beter; dat weet u wel beter!"

Harmsen stond te lachen.

HOOFDSTUK II.

NAAR 'T DORP.

Tegen énen waren Jan en Kees buiten, bij het veer. Het liep al aardig vol op de boot — boeren en boerinnen stonden op het brede dek te praten, of zaten op de houten banken, die langs de binnenzijde van de reling waren aangebracht. Op het vóórdek was de plaats voor de vrachtwagens — Jan herkende de wagen van bode Beekman; hij had er vaak een pakje gebracht. Kijk daar stapte Beekman net naar het achterdek — z'n paard, dat hij uitgespannen had, aan de teugel.

„Zie jij Harmsen nog niet, Kees?”

„Nee. — En je kunt bijna niet zien, of hij al op de boot is, tussen al die mensen.”

„Laten wij ook vast er op gaan.”

„Wel nee, jòh, nog tijd genoeg. We doen beter, hier te wachten; als hij dan komt, ziet hij ons veel eerder.”

De jongens hadden een leren handtas bij zich, waar Moeder gauw het allernodigste ingepakt had — wat ze verder nog hebben moesten, zou Moeder 's avonds in de grote koffer doen, die ze de volgende dag met den bode meegeven wilde.

Kees had de „bagage”, zoals hij het deftig uitdrukte, in het gras gezet, naast de weg naar de aanlegplaats — zelf liep hij, 'n eindje verder, op en neer, schopte kiezelsteentjes in 't water.

Hij werd ongeduldig — was eigenlijk al half bang,

14

dat Harmsen te laat komen zou, of misschien heel niet. — Wie weet, stond die al niet aan de overkant — met 'n vorige boot Alles was zó gauw gegaan, dat Kees nog nauwelijks geloven kon, dat het echt waar was, dat ze nu samen uitgingen. 's Morgens liepen ze nog op de markt rond zonder zelfs te kunnen denken, dat ze in de vakantie uit logeren zouden en 's middags stonden ze bij de boot, op het vertrek te wachten

Daar luidde de bel —

„Jan, de boot gaat” Kees liet z'n steentjeschopperij varen, kwam haastig naar de koffer toe. „Laten w' er vast òplopen.”

„'t Is de eerste bel nog maar. Over vijf minuten komt de tweede, en dàn gaat de boot pas,” zei Jan. „Kijk! daar heb je Harmsen.”

Werkelijk, in de verte kwam de boer aanstappen — heel bedaard.

„Laten we vast op de boot gaan,” drong Kees weer aan, „hij loopt zo langzaam.”

Jan gaf toe, en, mèt hun koffer, togen ze over de loopplank.

Even later kwam Harmsen. Hij zag de jongens direct — ze stonden trouwens vlak bij de plank op hem te wachten.

„Zo,” zei hij, „zijn jullie er al! Prachtig! Kom mee, naar 't achterdek.”

Ze drongen tussen de mensen en de fietsen, die er stonden, door Langs de machinekamer kwamen ze — door koekoekramen in het dek kon je de machines zien: gróte, zware machines, blank-blinkend ijzer, en roodschitterend koper.

Langzaam begonnen ze te werken met zware slagen; prachtig Jan bleef er naar kijken — Kees was naar de reling gelopen en keek naar de wal. Hij zag,

hoe de boot zich van de legger losmaakte — de deknecht palmde de laatste tros in, waarmee ze had vastgemeerd gelegen.

Al sneller begon de schroef te werken, achter de boot kwam een brede baan van schuim, dat in de verte vervloede

Kees ging z'n broer roepen.

„Jan, kom es, jòh, 't is zo leuk hier”

Ze zagen in de verte de stad verglijden — de toren van de Grote Kerk, die hoog boven de huizen uitstak en 'n eindje verder het stadhuistorentje, en het hoge, rode dak van de ambachtsschool

„Zie eens, daar heb je de Kastanjelaan,” wees Jan, toen ze voorbij de geliefkoosde wandelplaats van de Duivensteiners voeren.

„En dáár de scheepswerf,” zei Kees.

De boot was nu midden op de rivier — de jongens keerden zich om, om de andere kant op te kijken.

Een hooggeladen zeilschip kwam vóór de wind aan, het water spatte bruisend op voor de boeg. Toen ze er voorbij stoomden, zagen ze den schipper, een korten, krachtigen kerel, die in z'n blauwe trui aan het roer een kort pijpje rookte.

„Zo'n man ziet nog es wat! Ik zou ook wel schipper willen zijn,” wenste Kees.

„Bij mooi weer, zeker?” lachte Harmsen. „Kom, we zijn er bijna.”

Dat was waar. De rivier was bij Duivenstein wel aardig breed, zo'n achthonderd meter, maar toch duurde de overtocht niet lang.

Jammer, vonden de jongens, — 't was zo leuk op 't water. Afijn, ze mochten zo dadelijk in een rijtuigje — dat was óók prettig Die boer Harmsen deed hun een reuzenplezier

Bij het inspannen hadden ze vol belangstelling toegekeken. De boer had een aardig geschilderd wagentje, waar wel ruimte in was voor vijf personen. Er vóór

Een hooggeladen zeilschip kwam voor de wind.

kwam een glanzend-bruin paard. Dat was gauw ingespannen — de knecht uit de herberg, waar Harmsen gestald had, hielp trouwens een handje mee

Het leek, of de jongens ruzie zouden krijgen, wie

naast den voerman op de bok mocht zitten: ze hoopten allebei, dat Harmsen ze dan eens even de teugels zou laten vasthouden, en de boer, die wel begreep, dat ze beiden graag vooròp reden, besliste: „Wie nu op de bok zit, moet later, als ik jullie terug breng, achterin.”

„Da's goed,” zei Kees. „Wie dan nu?”

„De oudste.”

Kees keek sip, want: dat was Jàn; maar hij monterde gauw weer op, bij de gedachte, dat z'n broer dan de pret al gehad had, als hij ze nog krijgen moest.

Een vlugge rit bracht hen op Harmsens boerderij.

„Zo, zijn jullie daar?” begroette hen de boerin. — Jan vond, dat ze net deed, of ze hen verwacht had, maar hij zei het niet. Ze volgden de vrouw naar binnen, in een grote koele kamer, waar, niettegenstaande de blakerende zon buiten, een halve schemer heerste. Dat kwam door twee lindebomen met brede kronen, die voor de vensters stonden in het tuintje, dat de jongens doorgelopen waren naar de huisdeur.

De boer was met den knecht op het erf bezig het paard uit te spannen en Jan zag, hoe het naar de stal werd gebracht. De wagen reden ze in een grote schuur, waar je uit de huiskamer precies het gezicht op had.

De jongens namen ieder een stoel, die de boerin hun wees.

„Kom maar dicht bij de tafel zitten,” zei ze. „We gaan dadelijk eten; — als de baas binnen komt.”

„Wij hebben al gegeten, juffrouw,” antwoordde Kees. „Vóór we van huis gegaan zijn.”

„Zo? Maar jullie zult toch nog wel een stukje lusten?”

Kees keek z'n broer eens aan, en die keek hem weer aan.

„Nee, dank u, heus niet,” zei Jan toen.

Harmsen kwam binnen. Hij hoorde de laatste woorden.

„Wat niet?“ informeerde hij.

„Ze lusten geen eten,“ legde z'n vrouw hem uit. „Ze hebben thuis pas gegeten, vertellen ze.“

„Ja,“ bevestigde Jan met een hoofdknik.

„Nou, vooruit dan maar. Anders — je moet hier flink eten, hoor!“

„'n Glas melk lusten jullie toch wel, hè?“ vroeg vrouw Harmsen.

„Graag!“

Uit 'n kast kreeg de vrouw een grote kan, en twee glazen. Ze zette die op een tweede tafel, wat verder achterin het vertrek, en schonk in. Toen legde ze bij elk glas 'n flinke, dikke snee peperkoek.

„Ziezo, gaan jullie daar nu maar zitten, dan gaan wij ook eten.“

De twee broers keken met verwondering naar de grote schaal aardappelen, die op tafel werd gezet. Jongens, dat was nog eens 'n hoeveelheid. En vlees! En groenten!

De knecht kwam binnen, en de meid.

De boer deed het gebed.

De jongens zaten eerbiedig stil, tot het „Amen“ klonk.

„Nou moeten jullie maar es goed opletten, hoe je hier eten moet,“ schertste Harmsen.

Het was werkelijk geweldig, zoveel als er gegeten werd, vonden de jongens in stilte. Je kon wel merken, dat die mensen de hele dag in de buitenlucht waren en hard werkten.

Na de maaltijd ging Harmsen 'n dutje doen. Hij nam een stoel naast de grote schoorsteen, legde z'n pet over de ogen en leunde het hoofd tegen de muur.

„Lopen jullie nu maar eens naar buiten, dan kan je de boerderij bekijken,” zei vrouw Harmsen.

„Straks moet ik de wei in, om de varkens te voeren. Als je mee wilt . . .” bood Knelis aan. „Blijf maar in de buurt, dan waarschuw ik je wel.”

„Graag.”

Ze gingen het erf op. De boerderij lag midden in het dorp, aan de hoofdstraat. 'n Zijweg liep aan de ene kant er langs, en 'n eindje verderop lag de boomgaard.

De voordeur van het huis kwam op de hoofdweg uit, maar het leek wel, of die deur nooit gebruikt werd. Tenminste, daar straks waren ze door een andere deur binnengegaan, die uitkwam in het tuintje met de lindebomen, waardoor het in de kamer zo donker was. Midden in dat tuintje, in een grasveldje, stonden bloemen. Verder lag er dik grint, en bij de ramen van de kamer, in de schaduw van de bomen, had je een bank. 'n Grote schuur, dezelfde, waar het rijtuigje in opgeborgen was, lag aan de overkant van de zijweg, die langs het tuintje liep.

De jongens liepen die weg op — in een andere schuur, waarvan de deuren wagewijd openstonden, zagen ze Knelis. Hij was bezig in een paar emmers varkensvoer aan te mengen.

Uit het achterhuis klonk de stem van de meid, die het hoogste lied zong.

„Ik ben zó klaar!” riep Knelis naar buiten. „Als ik jullie was, ging ik nog even in de boomgaard onder de bessenstruiken zoeken, misschien zit er nog wat aan. Ik ròep je wel.”

't Viel niet mee, wat er nog aan de bessenstruiken zat — 'n paar kleine, pieterige vruchten, die je met moeite vond. Maar de jongens vonden het fijn, zo vrij te mogen rondscharrelen.

Toen Knelis riep, kwamen ze tussen de struiken vandaan; hun kleren waren er niet schoner op geworden

't Was 'n heel eind, naar de wei, waar Harmsen z'n varkens had, vonden ze, maar de knecht beweerde, dat het heus zo ver niet was. Die stadsjongetjes waren zeker geen lopen gewend! „Dan moeten jullie eens een keer met den boer meegaan, de polder in! Da's nog heel wat anders! Kan je slootje springen?”

„Zeker wel!” zei Jan. „Als ik maar een flinke aanloop kan nemen.”

„'n Aanloop? Het lukt veel beter met een polsstok, hoor. Dat gaat stukken makkelijker.”

„Dat heb ik nog nooit geprobeerd.”

„Dan wordt het tijd, dat je 't leert. Hé, dag Wim!”

„Dag, Knelis. De varkens voeren?”

„Ja, ga je mee? Dit zijn 'n paar logé's uit de stad.”

Wim liep mee op — een forse jongen, met 'n blozend, dik gezicht. Hij keek de twee „logé's” es aan en zei toen: „Ik heet Wim. En jullie?”

„Ik Kees.”

„En ik Jan.”

„Blijven jullie lang hier?”

„'k Weet niet,” zei Kees. „We zijn er pas.”

„Vanmiddag gekomen,” vulde z'n broer aan.

„De boer heeft ze vanmorgen meegebracht,” vertelde Knelis. „Hij is met de brik naar de markt geweest en ze zijn mee terug komen rijden. Ze komen hier vroeg opstaan leren.”

„Net of wij dat in de stad niet kunnen,” verdedigde Jan de stedelingen.

„Lang zo goed niet als de boeren, hoor! Of zijn jullie soms al 's morgens om vier uur present?”

Nee, zó vroeg stonden ze in de stad niet op, dat

moesten de broers toegeven. Maar daar gingen ze dan ook veel later naar bed. O zo!

„Hier is 't,” zei Knelis. Het weiland was door sloten van de weg gescheiden — door één ervan was een dam

Varkens voeren.

gelegd, waarop een houten hek stond. De knecht opende dat en ze liepen de wei in.

„Waarvoor zijn eigenlijk die plankjes daar?” vroeg Kees. Hij wees op 'n paar ronde plankjes in de emmers met varkensvoer, die door Knelis aan een juk gedragen werden.

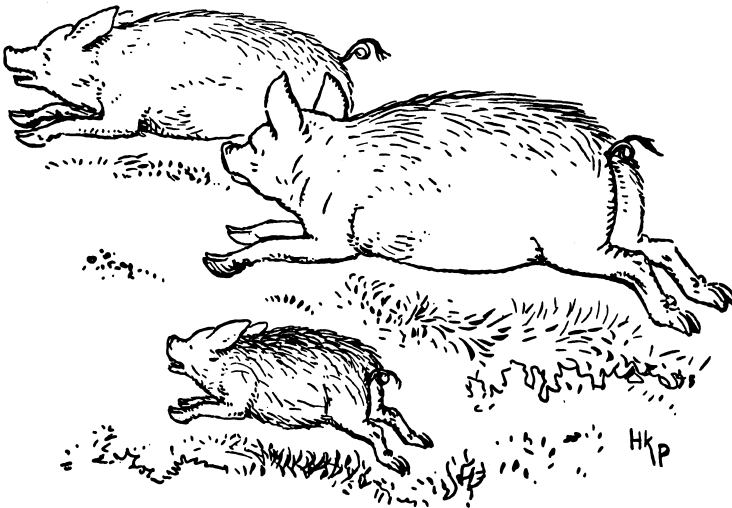
„Voor 't morsen.”

De varkens kwamen aandraven; 'n koddig gezicht. Ze wisten wel, dat ze om deze tijd eten kregen. In het land stond, vóór 'n varkenskot, een houten voedertrog. Knelis goot er de emmers in leeg. Dat gaf me een gedrang onder de beesten, wie het eerst en het best er bij kon komen. De een drong de ander opzij en af en toe ging 'n big, die z'n plaatsje had moeten afstaan, 'n eindje verder z'n geluk weer eens beproeven. Met de kop wrong hij zich tussen twee anderen in en wroette zo lang, tot hij z'n snuit weer in de trog had.

„Kijk die,” wees Jan. 'n Minuut of wat keken ze nog — toen gingen ze terug. Knelis had nog meer te doen!

Dicht bij het dorp nam Wim afscheid, hij moest een andere kant op, — de bakkerij van z'n vader stond aan 'n zijweg.

„Misschien zie ik jullie morgen wel weer?” zei hij.

„Misschien wel.”

„Nou, g'ndag dan,” en fluitend ging hij heen.

„Da's 'n leuke jongen,” zei Knelis. „Ja, 'n leuke jongen. Kom, ik zal es zien, dat ik m'n schuur opgeruimd krijg.”

„Kunnen wij meehelpen?”

„Jawel — kom maar,” en met z'n drieën trokken ze de grote schuur binnen.

HOOFDSTUK III.

BIJ DE WESSEM.

Het was warm. De zon brandde uit een wolkenloze hemel. Dik lag het stof op de wegen — en geen zuchtje wind voelde je.

Een eindje buiten het dorp lagen Jan en Kees in het gras — in de schaduw van 'n paar knotwilgen. Véél was dat wel niet, maar in allen gevalle toch ièts.

Ze waren na het middageten een eind gaan lopen, en nu luierden ze hier zo'n beetje, om uit te rusten.

Jan lag languit achterover, met de ogen gesloten, de handen onder het hoofd. Kees rustte op z'n elleboog en keek over de wijde landen, die heel vlak waren Hier en daar zag je 'n paar knotwilgen langs de waterkant, maar verder niets dan gras en water

't Was bladstil — je hoorde een hommelmot zoemen en in de zonneschijn stond een zweefvlieg met trillende vleugels — plots verschoot die, en Kees was hem kwijt.

Gedachteloos plukte de jongen 'n grashalm, en stak ze tussen de tanden. Toen keek hij naar z'n broer. „Jan, zeg es wat.”

Maar Jan gaf geen antwoord, bleef loom liggen. 'n Vlieg kwam op z'n wang zitten; onwillig schudde hij het hoofd met een korte ruk — toen vloog het insect weg.

Kees nam de grashalm uit de mond en begon ze tussen z'n vingers door te trekken. Dat ging hem

gauw vervelen — hij gooide het groene sprietje weg, stootte weer z'n broer aan.

„Toe jòh, zèg es wat!”

„Waarom?” vroeg Jan. Hij had helemaal geen zin in praten — lag veel te lekker, in de schaduw en in de stilte. Je voelde het licht van de zon als een goudige warmte door je gesloten oogleden — waarom liet Kees hem nu niet met rust? Onwillig draaide hij zich 'n halve slag om, zodat hij met z'n gezicht in het gras kwam te liggen — en gaf op wat z'n broer verder vroeg of zei geen antwoord.

Kees stond op.

„Ik gà hoor,” dreigde hij. Dat die Jan nu ook zo liggen bleef. Geen woord zèi dat joch. Nou, nu mòest hij wel wat zeggen, vanzelf.

Maar Jan deed het niet.

„Ik gà hoor!” herhaalde Kees nog eens — dringender nu.

Z'n broer kwam half overeind.

„Waarom? Wat moet je doen?”

„Niks — maar ik ga hier niet m'n hele middag verluieren. Ik ga es kijken, wat Harmsen doet, of Knelis. Ga je mee?”

„Straks — laten we nog even blijven. Je ligt hier zo lekker.”

Maar Kees ging niet weer zitten. Hij slenterde wat heen en weer op de weg, raapte kiezelsteentjes op uit het paardenspoor en begon die in de sloot te gooien. Heldere waterdruppels spatten op, telkens als er een heenbrak door de effen waterspiegel, die rimpelde in steeds wijder kringen.

In de verte kwamen twee jongens aan.

„Jan, daar heb je jongens,” waarschuwde Kees. „Sta nou es op.”

Jan tuurde in de richting, die z'n broer met uitgestrekte arm aanduidde; hij herkende dadelijk hun kennis van de vorige dag.

„Dat is Wim.”

„Ja. — Wie heeft hij daar bij zich?”

„Dat weet ik niet. Hoe ken ik nou lui uit dit dorp?”

Intussen waren de twee dichterbij gekomen.

Ja, dat was Wim, en hij had 'n kameraad bij zich.

„Zo,” groette hij, „liggen jullie hier in 't gras?”

„We zijn 'n eind wezen lopen — nu rusten we uit,” zei Jan.

„We zijn uitgerust,” verbeterde Kees, die de tijd, dat ze aan 't rusten waren, al meer dan lang genoeg vond.

„Gaan jullie met ons mee?” stelde Wim voor. „Dirk en ik gaan naar de molen.”

Jan sprong dadelijk op. Nu er weer iets was, waar hij naar toe kon — nu er weer wat te beleven viel — nu was z'n luiheid over.

„Vooruit dan,” vond hij. „Wat gaan we doen bij die molen?”

„O,” zei Dirk, „varen.”

„Varen?”

„Ja, wàt fijn! Dat zullen jullie wel zien.”

Met z'n vieren besloegen ze de hele breedte van de polderweg, maar dat was zo erg niet. Je zag er geen mens — de meeste boeren waren met hun knechts druk aan het werk op het land; en 't was nog te vroeg voor 't melken.

„Hier heen.”

Dirk koos een zijpad, waar de broers nog geen erg in hadden gehad. Het liep langs de achterkant van een grote boomgaard; tussen de stammen door kon je in de verte iets zien van 'n flinke boerenhoeve. 'n Sloot

— 'n tamelijk bréde sloot, — scheidde boomgaard en weg.

„Da's zeker van een rijken boer?” vroeg Jan.

„Van Derksen — ze zeggen, dat hij de rijkste boer van het dorp is. Nòg rijker dan de burgemeester!”

„En erg gierig zeker?”

„Nee hoor, helemaal niet. 'k Heb al heel wat appels en peren van hem gehad. 't Is best 'n aardige man,” beweerde Dirk.

„Ik moet wel es een boodschap bij hem doen,” vertelde Wim. „Dan krijg je haast altijd wat van hem. Kijk, daar heb je de molen.”

Bij 'n kleine hoogte stond het gevaarte, een ouderwetse houtzaagmolen. Het watertje, waaraan Beukendorp lag, stroomde er langs.

„Da's de Wesseem,” zei Dirk. „Daar liggen de balken.”

En jawel — in het riviertje, vlak bij, lagen balken en bomen in het water. De jongens liepen er naar toe, en Dirk en Wim sprongen er op. De anderen aarzelden even. Als j' er eens afviel! Stel je voor, om daar met een nat pak bij vrouw Harmsen aan te komen!

Wim zag wel, dat ze aarzelden. Hij was helemaal niet bang voor uitglijden en in het water vallen — zo dikwijls al had hij met de jongens uit het dorp op die balken gespeeld.

„Kom maar gerust hoor!” riep hij. „Je valt heus niet zo gauw in 't water.”

„'t Is niet erg diep ook!” hielp Dirk. „En de molen staat op 't ogenblik stil.”

Kees kwam wat dichtter naar de kant. Met z'n twee handen hield hij zich aan het gras vast, dat tegen de helling opgroeide, en probeerde met z'n éne voet, of de balk, die het dichtst bij de kant lag, hem zou kunnen

dragen. Jan keek belangstellend toe, maar Dirk schoot in een lach.

„Wou je proberen, hoe sterk het ijs is?” spotte hij. „Wees niet flauw, jòh, kom! Je ziet toch, dat wij er ook op lopen.”

Kees trok z'n voet terug — hij stond nu weer op de kant.

„Kom, jòh!” moedigde Dirk hem aan. „Of durf je niet?”

Maar voordat Kees antwoord had kunnen geven of op de balken had kunnen stappen, schreeuwde Jan: „Jongens, ik weet wat! Hoor es!”

„'t Zal wat zijn,” smaalde Dirk. „Kom jij maar hièr, als je 't me vertellen wilt. 't Is veel te fijn op de balken.

Hij stond er op twee grote, zware; onder elke voet één; midden in de Wessem.

„Nee, kom nou es,” schreeuwde Jan weer. „Ik weet wat.”

Wim sprong van z'n balken af op de wal — „Net schotsje lopen,” dacht Jan — en toen kwam Dirk ook.

„Wat hèb je dan?” vroeg hij.

„Laten we 'n vlot gaan maken, dan kunnen we er alle vier op. En dan varen!”

„'n Vlot?” zei Kees. „Hoe kan dat nou? Heb jij touwen en spijkers en hamers?”

„Nee — wat zou dat?”

„Wat dat zou? Wel, hoe wil jij dan zo'n vlot in elkaar krijgen?”

„Eerst 'n laag lange balken naast elkaar — en daaroverheen 'n laag kleinere. Die moeten dan dwars er op, snap je. En dan weer lange.”

„Ik snap je,” zei Dirk. „Dat gaat best, geloof ik.”

„Laten we 't dan doen,” vond Wim.

Ze haalden een paar stevige balken naar de kant, en duwden die naast elkaar. 't Werd 'n aardige breedte.

„Ziezo, nu de volgende laag.”

Met 'n paar slieten ¹⁾ haalden ze dwarsbalken, die 'n eindje verder dreven. Het uiteinde van een sliet zetten ze op een balk, en duwden die dan over het water voort, tot waar ze hem nodig hadden.

„Hoe krijgen we die er op?” vroeg Kees. „Je kunt er hier niet bij, om ze uit het water te tillen.”

Dirk gaf geen antwoord, maar hij ging op de grond zitten en trok klompen en kousen uit. Toen stroopte hij z'n broek op, zover hij maar kon — tot een heel eind boven z'n knieën.

„Goed zo, Dirk!” juichte Wim, die hem direct begreep. „Ik doe het ook!”

Even later stonden de twee dorpsjongens in het water. Aan de kant was de Wesse niet diep, je kon er heel goed in staan.

Nu konden ze hun korte balken grijpen. Ze namen ze elk aan een eind, tilden ze stuk voor stuk op, en schoven ze op de lange.

„Mooi zo, die zullen nu wel niet meer van elkaar afdrijven,” meende Jan. „Nu is 't vlot klaar.”

„Welnee, eerst nog weer 'n laag lange er op.”

Maar dat viel niet mee. Die waren heel wat zwaarder dan de stukken hout, die ze zoeven hadden gebeurd. Wim en Dirk sjouwden, wat ze konden — 't wilde haast niet.

„Zal ik óók in 't water komen?” vroeg Kees. Hij maakte z'n linkerschoen al los, haastig, om zo vlug mogelijk te kunnen helpen.

„'t Hoeft niet!” schreeuwde Dirk. Met 'n hevige krachtsinspanning had hij het ene eind van de balk

¹⁾ Lange, tamelijk dikke stokken.

zo hoog opgebeurd, dat hij het op het vlot kon schuiven, en met hulp van Wim bracht hij het ding nu op z'n plaats.

„Zo is 't genoeg,” vond Jan. „Die dwarsbalken zullen nu zo gauw niet meer wegdrijven.”

Hij stapte op het vlot — 't ging fijn. Kees kwam ook — op zo'n „vaartuig” durfde hij veel beter dan op 'n paar losse stukken.

Wim gunde zich niet eens de tijd, om schoenen en kousen aan te doen. Zomaar met z'n blote voeten sprong hij bij z'n makkers.

„Pas op,” waarschuwde Dirk. „Dat gaat niet.”

Bezorgd keken de jongens naar hun vaartuig. Het lag aardig diep — het water stond bijna gelijk met de bovenrand van de dwarsbalken.

„Toe maar!” riep Kees. „Dieper zakt het niet.”

„Ik kan er niet meer bij,” zei Dirk.

„Nee, dat gaat niet.”

Het was jammer voor hem, dat hij er niet meer op kon, maar:

„Straks moet ik ook eens, hoor! Wim, dan moet je mij er op laten”

„Goed. En dan ga ik er op een grote balk achter varen.”

„Dat kon ik nu dan wel vast doen,” dacht Dirk.

Hij trok kousen en klompen weer aan, en ging 'n mooie opzoeken.

Intussen hadden de drie op het vlot hun stokken genomen en duwden het „schip” vooruit. Prachtig ging dat! Met 'n roeiboot hoefde 't niet beter!

„Net houtvlotters op 'n rivier,” vond Jan.

„Ja — uit het Schwarzwald,” zei Kees.

Hij was in de stad op de U.L.O. en aardrijkskunde was een van z'n lievelingsvakken.

„Nou moesten we nog een hut op ons vlot kunnen bouwen, dat zou fijn zijn.”

Prachtig ging dat! Met 'n roeiboot hoefde 't niet beter.

„Ja — nou!”
„'n Hut! Dat kan immers niet! Daar is 't veel te klein voor.”

„Dat weet ik ook wel!”

Regelmatig plonsden de stokken in het water, en langzaam gleden de schippers voort. Al verder en verder kwamen ze van de molen af. Dirk had eindelijk een balk naar z'n zin gevonden en wilde hen daarmee achterna komen, maar hij merkte al heel gauw, dat dat niet meeviel. Toen schreeuwde hij, dat ze terug varen moesten. Ze hoorden het wel, maar het ging zo fijn!

„Laat hij hierheen komen,” vond Kees. „Als hij langs de kant loopt, kan hij ons gauw genoeg ingehaald hebben.”

Het scheen wel, dat hun kameraad het gehoord had — tenminste hij sprong op de wal en holde langs de oever hen na. Wim, die vóórop het vlot stond, duwde de kop zachtjes naar 't midden, en langzaam dreven ze van de kant af.

„Kijk uit,” schreeuwde Dirk, „je gaat aan de andere kant tegen de wal op.”

Het was maar goed, dat hij waarschuwde — de Wessem was niet zo heel breed, en 'n flinke stoot tegen de oever kon wel eens het hele vlot uit elkaar duwen. Met 'n grote zwaai gooide Kees z'n stok naar de andere zijde — trillend bleef die met de punt tegen de wal rusten. Toen duwde de jongen uit alle macht: gelukkig, ze bleven in 't midden van het watertje.

Dirk was nu op gelijke hoogte met hen gekomen — hij bleef staan, en keek, hoe de anderen met hun slieten manoeuvreerden.

„Nou ik eens,” zei hij.

„Kijk we al eens ver weg zijn!” Jan had er nog zo geen erg in gehad, druk als hij geweest was met z'n werk, om vooruit te komen — toen hij opkeek, zag hij dat ze de molen 'n heel eind achter zich gelaten hadden. „We moeten terug.”

„Ik kom er òp, hoor!” riep Dirk weer. „Toe, Wim, laat mij eens.”

„Goed! Eerst naar jouw kant duwen dan.”

’t Ging toch enig!

Zo dacht Dirk er ook over, toen hij Wim z’n plaats had ingenomen — en Wim vond het meelópen langs de kant lang niet zo aardig als het meebómen

Ze bleven een hele tijd aan het varen. — Gedurig moesten de balken een beetje op- en in-elkaar worden geschoven, als ze wat lossen begonnen te raken, en dan deden de jongens dat met een air, alsof ze scheepsbouwers waren van de eerste rang.

„Ik ben Peter de Grote,” beweerde Wim. „Die was ook scheepstimmerman.”

„Tsáár was die,” wierp Jan tegen. „Tsaar!”

„En timmerman ook, jòh. In Holland was die timmerman en in Rusland Tsaar.”

Plots schrok Jan op. Hij hoorde de dorpsklok slaan — ja, de tijd waren ze helemaal vergeten!

„Hoe laat zou ’t zijn, jongens?” vroeg hij.

Ja, hoe laat zou ’t zijn? De dorpstoren kon je hier niet zien, en een horloge hadden ze geen van vieren.

„Al wel vijf uur, denk ik,” zei Dirk. „Of”

„Dan gaan wij naar huis, hoor! Kom, Kees.”

Moeder had hun nog zó gezegd, vooral zo weinig mogelijk last te veroorzaken en te zorgen, dat ze geregeld op tijd thuis waren.

„Jullie moet zorgen, dat vrouw Harmsen met het eten geen enkele keer op je wachten hoeft,” had ze gezegd. Ze wist wel — als die twee eenmaal aan ’t spelen waren, vergaten ze soms alles!

En nu

Gelukkig! — Toen ze op de boerderij kwamen, was de boerin nog bezig brood te snijden.

„Jullie hebt een goede reuk!” schertste ze. „Je maag waarschuwde zeker, dat het tijd was?”

„Waar hebben jullie gezeten?” wilde Harmsen horen. Ze vertelden, dat ze met Wim en Dirk hadden gespeeld.

„Dirk Koning? Zo! Die woont daar aan de Achterweg — z'n vader is arbeider bij Pluigers, niet vrouw?”

De boerin knikte.

„Ja — ze wonen in dat huisje met klimop, jullie zult het misschien wel eens gezien hebben?”

De jongens herinnerden zich 't niet — misschien waren ze die kant nog niet opgeweest.

„Kom, nu maar eten,” noodde vrouw Harmsen. — „Jullie lústen zeker wel bruin boerenbrood met boter en kaas?”

Of ze!

Haastig schikten ze aan tafel

HOOFDSTUK IV.

KEES SPRINGT ZONDER POLSSTOK.

Het vroeg opstaan wilde nog maar niet lukken.

Ze hadden wel gezegd, dat ze net zo vroeg uit bed wilden komen als de boerenarbeiders, maar dáár was 'et bij gebléven.

Vrouw Harmsen had stilletjes voor zich heen gelachen, toen Kees beweerde, dat hij de zon wou zien opgaan, en zorgen zou, bijtijds present te zijn.

Dat lachje had Kees gezien, en hij had gevraagd: „Denkt u, dat ik het niet doe?”

„We zullen es afwachten,” had ze gezegd. „Ik ròep je niet, hoor. Je moet uit jezelf wakker worden.”

Toen had Kees geen antwoord meer gegeven — hij voelde zelf wel, dat het best zou kunnen, dat hij dóórsliep. Maar gewonnen geven deed hij zich nog niet, en inwendig nam hij zich voor te zorgen, om vier uur uit de veeren te zijn.

Om te beginnen waren ze vroeg naar bed gegaan — om half negen. Maar 't was nog zó licht, dat ze hélemaal geen trek hadden al te gaan slapen.

Leuk wel, zo'n boerenslaapkamer. Ze moesten samen in een heel diepe bedstee, met een dik donzen bed; geweldig, zo ver als je daarin wegzonk. En gordijnen waren er vóór de bedstee, donkere gordijnen

Kees wou ze dichttrekken, maar daar was Jan niet voor te vinden.

„Dan komt er niet genoeg frisse lucht in de bedstee,” onderwees hij. „D’as ongezond”

Vóór de ramen waren van buiten luiken, die boer Harmsen iedere avond dicht ging doen. Dan kon er alleen licht in de kamer komen door een klein gaatje, dat daarin bóvenin gemaakt was. — Nu stonden ze nog open.

„’t Is nog helemaal licht,” zei Kees.

„Jij wou ook zo vroeg naar bed,” gaf Jan terug. „Wie kan er nou met zulk licht slapen?”

„Anders zijn we morgenochtend vast niet op tijd op.” Kees begon zich alvast uit te kleden — Jan was op de rand van de bedstee gaan zitten, en keek naar buiten.

„Och, man, je bent immers toch niet om vier uur wakker!”

„Niet? Dat zul je es zien,” ijverde Kees. „Dat zul jij es zien!”

„Hm!” Jan was er nog lang niet van overtuigd, dat z’n broer gelijk zou krijgen; hij liet z’n benen heen en weer slingeren en begon, als iemand, die van plan is, een heel gesprek te houden:

„Wel aardige kerels, die Wim en die Dirk, hè?”

„Ja. Toe jòh, ga je nou ook uitkleden.”

„Ik kan tòch niet slapen. Zeg, we moeten es naar huis schrijven.”

„Dat hoefde nog niet direct,” zei Moeder.

„Nou, dan moesten we toch es een ansicht sturen.”

„Klee’ je nou uit, Jan. Ik ben zó klaar en dan ga ik er in.”

Jan kwam van de bedsteerand af — hij begon langzaam z’n das los te doen.

„Zou je hier ansichten kunnen krijgen?”

Kees was klaar — hij ging op de grond zitten

met z'n armen om z'n opgetrokken knieën geslagen.

„Dat kunnen we morgen wel es vragen,” zei hij.

„Nog niet in bed?” klonk buiten de stem van Harmsen. De jongens keken op — de boer kwam de luiken sluiten. „Jullie bent vast niet op tijd wakker,” plaagde hij.

„Schiet dan ook op, Jan,” drong Kees.

De luiken gingen dicht en het werd knap donker in de kamer. Toen maakte Jan ook gauw, dat hij uitgekleeed kwam.

Samen knielden de broers voor het bed om te bidden.

Toen ze eenmaal goed en wel lagen, zei Kees: „Ik praat niet meer, hoor. Ik ga direct slapen. Welterusten.”

„Welterusten.”

Toch duurde het nog een poosje, voor ze de slaapkonden te pakken krijgen.

Het was nog heel stil, toen Kees wakker werd. En donker was het ook nog. Alleen door de gaatjes in de luiken kwam licht naar binnen.

De jongen lag even te soezen — hoe laat zou het zijn? Het leek wel, of er nog niemand op was in de hele boerderij. Hij luisterde nog eens scherp — nee, je hoorde niets. Zie je nu wel, dat hij wèl vroeg opstaan kon! Nu was hij zelfs nog eerder wakker dan iemand anders.

„Jan,” stootte hij z'n broer aan.

Jan gaf geen antwoord — sliep vast door.

„Jan!” Harder klonk het nu, maar toch — de slaper werd er niet wakker van.

„Jan!” Kees schudde z'n broer bij de schouders — dat hielp.

„Wat is er?“

„Kom jòh, laten we opstaan. 't Is lekker vroeg nog.“

„Laat me dan slapen!“ bromde Jan, die het helemaal niet aanlokkelijk vond, er nu al uit te moeten.

„Kom nou,“ herhaalde Kees. „Wees nou niet flauw.“ Zelf sprong hij het bed uit — begon z'n kousen aan te trekken.

„Ik gooi je een glas water in je gezicht, hoor, als je niet komt,“ dreigde hij, op de wastafel toelopend als wilde hij de daad bij het woord voegen.

Toen kwam Jan.

„Nou zijn we tòch lekker vroeg,“ zei Kees. „Je hoort nog niemand.“

Z'n broer nam de zaak anders op. „Dat komt, omdat ze allemaal al aan d'r werk zijn.“

Daar had Kees nog geen ogenblik aan gedacht — en hij wierp de veronderstelling, nu Jan die uitte, onmiddellijk vèr van zich af.

„'t Is nog dònker!“ zei hij op een toon, alsof die argumentatie afdoende was.

„Door die luiken. Stoot die maar eens open, dan zul je zien . . .“ hield z'n broer vol, en de daad bij het woord voegend, wierp hij de luiken open . . .

Het daglicht stroomde naar binnen; buiten lag een deel van het erf en de weg in de glans van de morgen.

„Nou ja — 't is 's zomers erg vroeg licht,“ zei Kees. Koppig, wilde hij zich nog niet gewonnen geven, al maakte dat vòlle licht hem wel een beetje bezorgd Jan mòest es gelijk hebben! Ze waren gekleed en gingen hun slaapkamer uit. In huis bleef alles stil, maar toen ze in het woonvertrek kwamen, zag Kees onmiddellijk, dat het lang geen vier uur meer was. Niet, omdat hij naar de klok keek — dat hoefde niet eens. Maar de tafel was gedekt — voor twee personen. De

anderen hadden dus al gegeten, en dat het zo rustig was in de boerenhuizinge kwam, omdat alles weg was. Ja, nu hoorde je, dat er in het achterhuis met potten en pannen gerammeld werd.

„Half acht,” zei Jan, met een blik op de klok. Ze gingen zitten — wachtten, tot er iemand kwam. Lang duurde het niet — vrouw Harmsen had ze zeker óók gehoord en kwam binnen.

„Daar had ik je bijna tòch nog moeten roepen, Kees! Jullie kunt er wat mee, hoor!”

De jongens lachten witjes — het speet Kees wel erg, dat het al half acht was.

„Eten jullie nu maar gauw,” noodde de vrouw. „De boer heeft gezegd, dat hij straks de polder in moet, en dan wilden jullie misschien wel mee.”

Of ze! Toen Harmsen 'n kwartiertje later binnenkwam, waren de jongens klaar en stonden op hem te wachten.

Harmsen had een grote polsstok meegenomen — 'n heel lange, met een klos aan het onder eind.

„D'as zeker voor 't wegzakken in de modder, als j' em in de sloot zet?” vroeg Jan.

„Juist.”

Kees wilde de stok dragen — hij wist, hoe 't hoorde.

„Doe het maar niet,” zei de boer, „het zou je niet meevallen. Zo'n stok is zwaar, en we moeten een heel eind.”

Harmsen wilde naar 'n paar stuks vee gaan kijken, die op een stuk weiland liepen, achter in de polder. Hij had een briefkaart gekregen van Pruistink, een slager uit de stad, of hij nog slachtvee had — misschien waren de zwartbonte en de vale „rijp” genoeg om daarvoor verkocht te kunnen worden.

De veldwachter kwam hen tegen, op de fiets. „Morgen!” groette die.

„Morgen, Koppenol,” antwoordde Harmsen. „Je bent er ook vroeg op uit geweest!”

„Aan de Wolfertse dijk zijn gisteravond 'n paar woonwagens komen staan,” vertelde de politieman, die van z'n fiets gesprongen was. „Burgemeester zei vanmorgen, ik zou er es gaan kijken.”

„Zó. Ja, wij hebben nogal druk last van dat bedelvolk. Ze lopen je de deur plat.”

„Deze zullen wel gauw verder gaan, denk ik. En zijn dat logé's van je, Harmsen?”

„Jongens van Overbeeke, den manufacturier uit Duivenstein.”

„O — dien ken ik wel. Jullie moet zeker zeelui worden?” wendde Koppenol zich plots tot de jongens.

Kees werd 'n tintje roder — Jan lachte verlegen.

„Ze zijn aan 't varen geweest bij de molen. 'n Heel vlot hadden ze gebouwd,” legde de veldwachter den boer uit.

„Wat zeg je?” vroeg deze. „'n Vlot?”

„Ja — van de balken in de Wessem. Als ik je snap!” dreigde de politieman hen. Gelukkig ze zagen wel, dat hij dat zo erg niet meende, want z'n ogen lachten.

„Dat zal wel niet,” zei Kees.

„Ze denken, dat ze je te vlug af zullen zijn, man,” plaagde de boer. „'t Zijn rakkers.”

„Ik bedoelde, dat we 't niet weer zullen doen, als 't niet mag,” verklaarde Kees.

„Da's wat anders. Kom, ik ga door. G'ndag samen.” De veldwachter sprong weer op de fiets en reed weg. De drie gingen eveneens verder.

Het was heerlijk weer. De zon straalde aan een onbewolkte hemel, maar de warmte was nog niet

hinderlijk. Het dorp lag nu achter hen — het torentje piekte omhoog boven de bomen van het dorpsplein, die je hier vandaan zag als een dichte lovermassa tussen daken van huizen en schuren. Langs de brede tocht-sloot, die recht de polder inging, stond een watermolen — de molenaar kwam naar buiten, met 'n hengel in de hand. De wieken draaiden niet — er was trouwens geen wind, en zo had de man de tijd, op z'n gemak aan de waterkant te zitten en te wachten, of er ook een vis wou bijten

„Nu rechts af, de wei in,” zei Harmsen.

De jongens volgden hem door een hek. — De weigronde was meer ongelijk dan de weg, maar je had er geen last van stof.

„Langs de kant blijven, dan trap je zo weinig mogelijk gras plat.”

Werkelijk was het te zien, dat er meestal langs de kant gelopen werd — 'n voetpad kon je het wel niet noemen, waar ze nu liepen, maar toch was het gras er korter dan wat meer naar het midden van het land.

„Kijk es, Jan,” wees Kees. Hij bleef stilstaan bij de sloot, wees met de vinger naar beneden. Het water was buitengewoon helder — de zonnestralen vielen er in en je kon duidelijk de bodem zien. Aan de overkant der sloot groeide een pol lissen en vlak daarbij stond een snoek. Het leek, dat hij zich doodstil hield, maar de borstvinnen waren voortdurend in trillende beweging.

„D'as een kanjer,” meende Jan.

„In de polder zit flink vis,” vertelde Harmsen. „Houen jullie van vissen?”

„Nee hoor!” beweerde Kees. „Zo lang stil zitten en al maar naar de dobber kijken. Als je nu nog gedurig beet kreeg”

„Geen geduld, hè?“ Harmsen begreep best, dat het voor Kees 'n toer zou zijn, 'n lange poos rustig te moeten zitten. Zo'n robbedoes!

„Wat zijn dat voor beestjes?“ wilde de jongen weten. Op het rimpelloze watervlak bewogen glimmende kevertjes zich in cirkelende lijnen — de zon glansde op hun schildjes.

„Melkmeisjes noemen wij die,“ antwoordde Harmsen. „Ze heten ook wel schrijvertjes,“ wist Jan. Hij had op school pas een gedicht er over gelezen, van een Vlaamsen priester. De naam van dien man herinnerde hij zich zo gauw niet meer — wel 'n paar regels van het gedicht. Die zei hij op — half voor zichzelf:

„W' schrijven, herschrijven en schrijven nog,
Den heerlijken Name van God.“

Harmsen verstond het.

„Da's mooi,“ prees hij. „Ja, God heeft àlles schóón gemaakt.“

„Daar — kijk eens, wat 'n lange poten dat beest heeft!“ Kees zag een schaatsenloper — net een mug, die op z'n lange, dunne stelten over het watervlak liep.

Ze moesten verder — als de jongens alles hadden willen bekijken, wat de sloot voor merkwaardigs bevatte, waren ze vooreerst nog niet waar ze wezen moesten, en: „Op etenstijd thuis,“ was de afspraak. Harmsen ging voorop, achter hem de twee broers.

Nu kwamen ze aan een sloot — daar moesten ze over.

„Hier, met de pols,“ zei Harmsen. „Jij eerst, Jan.“

„Dat heb ik nog nooit gedaan. Hoe moet dat?“

De boer keek verwonderd. „Nog nooit slootje gesprongen?“ vroeg hij ongelovig.

„Jawel — maar zonder stok. Met 'n aanloop.“

„Met de stok is het veel makkelijker. Kijk!“

Hij deed het voor — plonsde de stok midden in de sloot en met 'n zetje had hij de overkant bereikt.

„Zie je wel. Wacht, ik kom weer terug.”

Even later stond hij naast de jongens. Hij wees hen, hoe ze moesten vastpakken, en toen zou Jan springen. Het ging heel best. Met 'n forse zet kwam hij aan de overkant, maar hij liet de stok los en vloog op handen en voeten het gras in.

„Goed zo. Nu jij, Kees.”

„Ik zal 't wel met een aanloop doen,” zei Kees.

Hij ging 'n eindje terug en dáár

Hij wàs er. Harmsen kwam ook over Zie zo — gebeurd!

Die koeien liepen dan al heel ver weg — de wandeling had nu al zeker 'n uur geduurd.

„Zijn w' er nog niet?”

„Dadelijk. Nog één wei door.”

In die wei liep ook vee — wel 'n tien stuks. De beesten kwamen achter hen aan, alsof ze nieuwsgierig waren te weten, wat mensen kwamen zoeken in de verre, stille weilanden.

„Je hoeft niet bang te wezen, ze doen niks,” stelde Harmsen de jongens gerust. „Dat nalopen doen koeien altijd.”

Toch waren de broers het er niet helemaal mee eens — af en toe, als een koe wat al te familiaar werd, probeerden ze het dier weg te jagen met „ksss!”-roepen, of met armzwaaien.

Daar had je het laatste hek.

„Klim maar,” riep de boer, die dat veiliger vond dan hen te laten springen. Hij had geen al te groot vertrouwen in hun kunst gekregen.

Er waren zes beesten in de wei. Ze hieven hun koppen op, toen ze mensen op zich zagen toe komen.

„Die twee dáár moet ik hebben,” wees Harmsen. De jongens hadden gedacht, dat het wel makkelijk zou zijn koeien te vangen — ze kwamen immers vanzelf naar je toe! Zo gauw je ze evenwel pakken wou, keerden ze zich af en gingen op een sukkeldrafje er van door.

„In 'n hoek drijven,” zei Jan.

„Dat heb je goed begrepen. Vooruit maar.”

Met de armen wijd-uitgespreid joegen ze de beesten op, naar een hoek van het weiland. Daar hadden ze er al een — het beest stond op de uiterste punt van het land — twee sloten hielden het tegen, zodat het niet verder kon, en de boer en de beide jongens kwamen al dichter bij.

„Niet te hard,” waarschuwde Harmsen. „Als hij schrikt, zou hij soms te water springen.” Daar scheen het dier evenwel niet aan te denken. Het keek z'n vervolgers aan — toen, met 'n aardig gangetje, liep het recht op Kees af.

„Ksss,” riep deze, en zwaaide hevig met z'n armen — toch bang, dat al z'n drukte niets helpen zou. Zonder zich echter in het minst van de wijs te laten brengen — of misschien wel verschrikt door de heftige bewegingen, die de jongen maakte, liep de koe recht door . . . Kees sprong op zij, dééd nog een greep — het beest was uit de hoek ontsnapt.

„Nooit grijpen, als de beesten hard lopen, Kees,” raadde de boer aan. „Dan kan je ze toch niet houden.”

Ze begonnen weer van voren aan — 't was nu moeilijker. Het dier was opgewondener geworden en de moed van Kees bedenkelijk gezakt.

„Eerst de andere dan,” besliste Harmsen. „Straks de zwartbonte weer.”

Gelukkig, dit keer ging het beter, de vale bleek minder schuw, en toen die eenmaal gevangen was,

kwamen de andere koeien voetje voor voetje dichterbij. Maar de zwartbonte hield zich achteraf.

„Staan blijven, jongens.”

Harmsen klopte de vale op de rug, schoof langzaam langs haar heen tot zo dicht mogelijk bij de zwartbonte. Toen, 'n handje gras als lokmiddel vooruitgestoken, gelukte het hem die ook te krijgen.

„Ziezo,” zei hij, nadat hij alle twee de dieren had onderzocht. „Pruistink kan komen kijken. Ze zijn allebei goed; beste slachtbeesten. Kom, dan gaan we nu terug.”

Er was geen tijd, om nog lang ergens stil te staan en te kijken. Harmsen had een dik zilver horloge uit de zak gehaald en gezien, dat het aardig tegen etenstijd liep. „We moeten aanstappen,” zei hij, terwijl hij z'n klokje weer in de vestzak stopte.

Om vlugger thuis te zijn, liepen ze nu recht op de hoofdweg aan — dan moesten ze wel over een of twee sloten méér, maar het sneed een hele hoek, die ze straks hadden gemaakt, af.

Van het springen met de stok kreeg Jan al goed de slag te pakken — Kees zou het ook proberen. Hij zette de pols in het water, wiebelde even heen en weer, als om een flinke afstoot te geven — toen gaf hij de stok terug.

„Dat kan ik niet,” verklaarde hij. „Ik neem liever m'n aanloop.”

„Ga je gang.”

Jan stond al aan de overkant en had de stok teruggegooid — met 'n boog was het boveinde door de lucht gezwaaid en de boer had het in de hand gevangen.

„Daar kom ik!” schreeuwde Kees.

Hij nam een snelle aanloop — Jan keek belangstellend toe, liep naar de slootkant.

„Jöh!” Kees schrok, toen hij z'n broer aan de overkant zag — juist op de plek, waar hij springen wilde. Zwaaiend met zijn armen probeerde hij nog,

Van het springen met de stok kreeg Jan al goed de slag te pakken.

z'n vaart in te houden — het lukte niet — hij holde door — scheen te struikelen

„Plons!”

Het werd groen voor z'n ogen, — hij voelde zich

vallen, wegzakken — nat was het en koud Toen hij weer rondkijken kon, zat hij midden in de sloot — Jan en Harmsen stonden ieder aan een kant en lachten, lachten

Kees werd nijdig.

„Help me liever,” snauwde hij. „’t Is jòuw schuld!”

Ja — dat geloofde Jan zelf ook wel Z’n broer was van hem geschrokken — maar het was zo’n dól gezicht geweest, Kees daar pardoes de sloot te zien inhollen

„’t Is nogal warm gelukkig!” troostte Harmsen, die ook schik had om het gezicht van z’n logé. Moest j’ em daar verwezen zien zitten kijken, midden in ’t water.

„Geef me ’n hand! Of nee, wacht even. Ik kan je beter aan de andere kant er uit trekken.” Met z’n polsstok bereikte hij de overkant — Jan nam de stok over en Harmsen hielp Kees op het droge. Druipnat vloog die op Jan af.

„Sufferd! Làch niet! ’t Is jòuw schuld.”

Nu kalmeerde Jan z’n lachbui — Kees was wèl erg nijdig! Gelukkig kwam de boer tussenbeide.

„Kalm aan, Kees. Geen ruzie.”

„’t Is zijn schuld!”

„Welnee — je had gerust kunnen springen. En anders had je de stok moeten gebruiken.”

Kees mopperde nog wat in zichzelf — liet toch Jan met rust.

„We zullen maar stevig doorstappen — thuis doe je droog goed aan, dan is ’t zaakje gezond. Gelukkig, dat je moeder nog ’n pak voor je in die grote koffer heeft overgestuurd.”

„Jongen, wat zie *jij* er uit!” Vrouw Harmsen sloeg de handen ineen van verbazing, toen ze Kees zag.
„Onder de modder!”

„Hij heeft slootje gesprongen,” verklaarde Harmsen. „Zonder polsstok — dat gaat beter, beweerde hij.”

„Kom eens mee — dan zal ik je helpen,” zei de boerin. „Moet hij in bed, man?” Ze knipoogde achter Kees' rug, en de boer plaagde:

„Dat's misschien wel het beste.”

„Waarom?” vroeg Kees. „Als ik droog goed aan heb, is 't best weer in orde.”

„Nu, vooruit dan.”

Kees verdween met vrouw Harmsen. Toen hij terug kwam, had hij z'n Zondagse pak aan. De boerin zou het andere drogen en schoonmaken. Maar — die middag moesten de jongens in de buurt van de boerderij blijven en niet overal op en in kruipen. Want 't Zondagse pak, zie je

„Jullie gaan op de bank zitten lezen, als we gegeten hebben,” zei hun gastheer. „Ik heb nog wel 'n paar boeken.”

„We moeten ook nog ansichten naar huis sturen,” zei Jan. „Die kun je hier toch wel krijgen?”

„Bij vrouw Evers. Na 't eten mag je die dan kopen,” besliste de vrouw. „Kom, ik zal es tafel dekken.”

HOOFDSTUK V.

EER JE HET WEET

Dirk was die ochtend druk geweest in de tuin, achter het huisje met de klimop. Z'n vader moest 's morgens al vroeg naar boer Pluigers, en wanneer hij dan 's avonds thuis kwam, kon hij z'n eigen stukje land niet meer helemáál in orde houden. Daarom deed Dirk over dag er aan, wat hij kon.

Hij had al de tijd gewied — met 'n lange schoffel was hij ijverig in de weer geweest en het onkruid, dat hij bijeengeharkt had, lag op een hoop in een hoek van 't tuintje. Moeder was met de was druk geweest — ze had staan boenen van je welste Nu was ze bezig, op het grasveldje het goed in de zon uit te spreiden, maar gedurig moest ze naar binnen, om naar het eten te kijken. Daar kwam ze de achterdeur uit.

„Dirk!”

„Ja, Moeder!”

Hij bergde z'n hark en z'n schoffel in het kleine schuurtje, dat aan het eind van 't stukje land stond, en kwam naar haar toe.

„Eet jij vooruit — dan kun je zometeen het pannetje met eten naar vader brengen. Ik wacht dan met eten, tot Marie thuis komt van vrouw Dakers.”

„Goed, Moeder.”

Daar kwam Toon aan, Dirk z'n broertje. Het ventje waggelde op z'n dikke beentjes naar moeder, en vleide:

„Toon met Dirk mee”

„Dat kan niet, jòh,” zei Dirk. „Vader wacht op z'n eten.”

„Toon mee,” hield het vierjarig kereltje vol. „Toon mee naar vader.”

„Als Toon groot is,” zei Moeder. „Kom, Dirk.”

Tevreden bleef Toontje in de tuin, toen Dirk en moeder naar binnen gingen. Moeder schepte voor Dirk op — 'n stuk spek, aardappelen, sla Tegelijk beredderde ze het eten verder — vulde het pannetje voor vader en knoopte het in een blauw-geruite doek. „Zul je goed doorlopen, jongen? Anders moet vader zo lang wachten.”

„Ja, moeder.”

Ze ging weer naar buiten.

„O!” Daar liep Toontje — het ventje had van haar afwezigheid gebruik gemaakt en was bezig, het linnen-goed van het bleekveldje te halen en het neer te gooien op het pad tussen de groentebedden. Er lagen al 'n paar boezeroenen.

„Stoute jongen, wil je dat wel eens laten!”

Het manneke schrok er van — liet het witte stuk goed, dat hij net had opgeraapt, weer vallen

„Nu kan moeder dat wèèr gaan wassen,” mopperde vrouw Koning. „Ga gauw naar binnen — met je paardje spelen.”

Toon trok een lipje — moeder was echt boos, dat zag hij wel. Om het goed te maken, wilde hij de boezeroenen weer gaan halen om ze op hun plek terug te leggen. Moeder zag het — en ze lachte

„Je wist ook niet, dat het dan weer vuil werd, hè?” vergoelijkte ze. „Dommerd! Maar blijf er nu asjeblijft af. Ga maar naar je paardje.”

Toontje ging — bij de deur keek hij nog eens om — Moeder zag hem niet, ze had het druk met haar

was goed. Met een bedrukt gezichtje zocht hij het oude beestje op — ging er mee spelen

„Ik ga, Moe!” Met het pannetje in de hand riep Dirk z'n moeder goedendag.

„Best hoor! Doorlopen, zul je?”

„Ja, Moe.”

Hij stapte stevig aan — vader was op het land achter de boerderij van Pluigers; héél ver was het niet. „Kijk, je kon vader al zien,” dacht de jongen, toen hij een eindje gelopen had.

Hij ging dwars het land door — zwaaide met z'n vrije hand, toen Koning even opkeek. Deze wuifde terug, en Dirk zette er een drafje in. Hij hijgde er van, toen hij bij de slootkant kwam, waar vader al vast was gaan zitten. Dirk bleef 'n poosje bij hem.

„O ja,” zei Vader, „Boer Pluigers vroeg, of je een boodschap voor hem doen wou. Laat het pannetje maar hier, dat neem ik dan wel mee naar huis.”

In de verte konden ze de weg zien — 'n stuk of wat woonwagens hotsten er over, op het dorp aan.

„Zigeuners!” zei Dirk.

„De veldwachter is er bij, zou ik zeggen,” meende Koning. „Kijk, hij loopt voorop, met z'n fiets aan de hand.”

„Waarom zou dat, vader?”

„Ze mogen zeker niet in het dorp blijven, en dan moet Koppenol ze tot de grens van de gemeente brengen.”

Het waren armelijke wagens — verveloos en vervallen. Het stof wolkte kleintjes op onder de wielen — kinderen en vrouwen liepen bij en tussen de voertuigen.

„Ik ga,” zei Dirk. Hij stond op en sloeg z'n broek af.

„Denk om die boodschap,” zei Koning nog.

„Ja, vader. Dag, vader.”

„Dag, jongen.” Koning keek hem na, terwijl hij door het land op de boerderij aanliep. ’n Goeie jongen was het — ’n beste jongen. Gewillig en behulpzaam Toch — in de laatste tijd meende vader gemerkt te hebben, dat Dirk iets voor hem verborg. Wat het was, wist hij niet — en z’n vrouw wist het ook niet. Ze hadden er samen over gepraat — Koning had het aan Dirk willen vragen, maar z’n vrouw had aangeraden: „Laten we nog eens een poosje wachten. Misschien is het niets bijzonders — misschien vertelt Dirk het uit zichzelf.” Tot nog toe had Dirk echter niets gezegd, en z’n vader schudde het hoofd, terwijl hij hem nazag. Toen ging hij weer aan het werk

Voor z’n boodschap had Dirk van boer Pluigers twee centen gekregen. Twee centen Hij had den boer wèl vriendelijk bedankt Twee centen! In de punt van z’n zakdoek had hij ze geknoopt, en die toen diep in de zak gestopt. Hij ging ze stellig niet versnoepen — vast niet. Hij spaarde ze. Dirk was al een hele tijd aan het sparen, wel ’n paar maanden al! In ’t voorjaar was hij eens met vader naar stad geweest.

De boer had ’n beest moeten afleveren in Duivenstein, en Koning had het moeten wegbrengen. Die keer was Dirk meegeweest: hij had er vrij voor mogen vragen van school.

Vroeg waren ze op pad gegaan, vader en hij. De hele weg lópen naar de veerboot; en de koe moest er op tijd zijn! Ze hadden het beest dadelijk afgeleverd en toen waren ze samen de stad ingegaan. Vader had er schik in, z’n jongen allerlei winkels in de stad te laten zien en Dirk had z’n ogen uitgekeken. In een uitstalkast had hij electriche zaklantaarns zien liggen — en direct zin in zo’n mooi ding gekregen. Jongens, dat zou fijn

zijn, als je zoiets had. „Knip!” dan had je licht. In de hoek van het raam lag een heel prachtige, donker, met nikkelen strepen. En waar het lampje zat, daar was een dik stuk rond glas — ’n vergrootglas, zoals je ook had aan fietslantaarns. Maar dit was dikker. ’n Lens heette zo’n ding. Hoeveel zou zo’n lantaarn wel kosten? Dirk had het aan vader gevraagd.

„Precies weet ik het niet,” had die gezegd, „Goedkoop niet, denk ik. Voor zulke dingen heb ik geen geld.” Ze waren verder gegaan — hadden nog heel wat meer winkels en mooie dingen gezien, maar Dirk was de gedachte aan die zaklantaarn niet kwijt geworden. In de laatste straat, vóór ze naar de boot gingen, kocht vader een grote gemberkoek, een verrassing, voor moeder, voor Zondag bij de koffie. Dirk had hem mogen dragen — en moeder was er heel blij mee geweest. Ja, het was leuk geweest, die dag met vader in de stad. En toch

Sedertdien had Dirk nog vaak over zo’n lantaarn gedacht. Hoe duur zo’n ding wel zijn zou? ’n Gulden? Of nòg meer? Hij had er eens naar geïnformeerd bij Peters, den vrachtrijder. Die deed altijd boodschappen in Duivenstein voor de mensen van het dorp, diè zou het wel weten! Peters had het geweten. „Je kunt ze van verschillende prijzen krijgen,” had hij gezegd. „Van ’n gulden, of één-vijftig. Wel goedkoper ook.”

Goedkoper ook — maar dat zou dan wel niet zo’n mooie zijn, als hij had zien liggen. Weet je wat, hij ging er voor sparen. Moeder gaf hem wel eens een cent, als hij ’n middag op Toontje gepast had, of van ’n boer kreeg hij wel een enkele keer wat voor ’n boodschap. Hij wilde zelf de lantaarn kopen, als hij genoeg had, ’n gulden bijvoorbeeld, en weer eens met vader naar de stad mocht. Dan zou hij ook vragen, of vader het

goed vond! Toch — hij was wel bang, dat vader zeggen zou: „'n Gulden voor speelgoed — nee, da's zonde van 't geld” Daarom had hij tot nog toe niets ervan verteld, stelde dat gedurig uit Z'n spaargeld liep anders aardig op. Hij had het in z'n zolderkamertje, onder 'n losse plank van de vloer. Vijf en dertig centen bezat hij al, en nu had boer Pluigers er hem weer twee gegeven. Ja — 't schoot flink op. Als hij tegen van de winter es een lantaarn kopen kon! Want 's winters heb je er het meeste aan. Om 's avonds wat in het schuurtje te zoeken, of op je kamertje in bed es te lezen — 'n fijn boek uit de schoolbibliotheek!

De andere jongens zouden wel op kijken, als hij een lantaarn had! 's Avonds op de weg kon je er ook mee lichten — precies kijken, wie er aan kwam, als je dat wou

„Ha, Dirk!” Hij schrok op Met z'n ogen naar de grond gericht had hij lopen denken en nu zag hij ineens Kees en Jan, die vlak voor hem stonden.

„Wat zie jij er mooi uit!” Het was Dirk ontsnapt éér hij er erg in had — Kees had ook zo'n fijn pakje aan!

„Da's m'n Zondagse,” zei Kees, die wel zag, hoe Dirk naar het pak keek.

„Hij heeft in 't water gezeten,” vertelde Jan. „Z'n andere pak hangt te drogen.”

„'t Was jouw schuld!” verweet Kees. „Had dan niet voor me gaan staan!” Zou de ruzie nou weer beginnen? Kees scheen er wel zin in te hebben — omdat hij dacht, dat Dirk hem uitlachte, werd hij weer driftig. Maar Dirk leidde hem af. „Wat gaan jullie doen?” vroeg hij.

„Ansichten kopen, om naar huis te sturen. En dan gaan we lezen.”

„Lezen?”

„Ja — hij met z'n mooie pak moet oppassen.”

„O!” Dat begréep Dirk — als hijzelf z'n beste spullen aan had, werd hem ook altijd op het hart gedrukt, voorzichtig te zijn.

„Waar gaan jullie ansichten kopen? Bij vrouw Evers zeker?”

„Ja. Ga even mee.”

Het winkeltje van vrouw Evers was vlak bij. Een klein winkeltje was het — 'n lage deur gaf toegang. Maar klein als het was: het zat propvol met goed. Jan en Kees keken tenminste òp, toen ze er eenmaal in waren. Klompen stonden tegen één van de wanden, aan de zolder hingen worsten, op planken tegen de muren stonden trommels met kaakjes, en achter de toonbank bakken met suiker en bonen en erwten. Kaas kon je ook al krijgen, en petroleum — van alles.

„Volk!” Het was niet nodig geweest, om te roepen; de huiskamer was vlak achter de winkel en vrouw Evers had de jongens zien binnenkomen.

„Ansichten? Zeker wel. Van 't dorp, of andere?” vroeg ze. Het was een vriendelijke vrouw, vonden de broers — ze had helemaal geen haast, om weer naar de kamer te gaan De jongens konden op hun gemak uitzoeken uit het stapeltje prentbriefkaarten, dat ze hun voorgelegd had.

„Deze!” zei Kees. Hij nam er een uit, waar de Wessems opstond met de molen.

„Da's goed. Nu moesten we er voor moeder nog een kunnen vinden met de boerderij van Harmsen er op.”

„De boerderij van Harmsen,” herhaalde de koopvrouw. „'s Kijke — ja, 'k geloof, dat die er bij is. Wil ik eens zien?”

Ze zocht in het stapeltje, dat de jongens haar terug-

gegeven hadden — werkelijk, daar had ze een kaart, waar de boerderij ook op stond.

„Die twee dan.”

Kees haalde z'n portemonnaie te voorschijn. Het was voor 't eerst, dat er iets te betalen viel, sedert ze in Beukendorp waren — nu wilde hij dat doen.

„We verrekenen thuis wel, Jan.” Hij vond „verrekenen” een mooi woord — vader gebruikte het wel eens — en vrouw Evers zou er van ophoren.

„Acht centen, jongeheer.”

Kees legde een gulden op de toonbank — het geld, dat hij terugkreeg, nam hij in de hand en volgde toen Dirk en Jan de winkel uit. Jan had de prentkaarten; liep die te bekijken.

„Laat mij óók zien,” zei Kees. Tegelijk deed hij het terugontvangen geld in z'n portemonnaie. Maar hij keek er niet naar — een kwartje gleed er naast en viel op de weg. Kees noch Jan had er erg in — Dirk zag het. Vlug zette hij z'n klomp er op, zonder te denken haast; draaide even met z'n voet, als om het geldstukje onder het stof van de weg te schuren. Het bloed sloeg hem naar het hoofd — hij boog zich over Jans schouder, alsof hij ook belang stelde in de kaarten. De twee broers merkten niets — Kees had z'n beursje weer in de zak.

„Kom, dan gaan we ze schrijven,” zei Jan. „Ga je mee, Dirk?”

„Nee,” zei Dirk. Hij kon niets méér zeggen — hij wist zelf niet, wat het was ineens, dat over hem gekomen was. Z'n hart bonsde — Als ze het eens merkten!

„Nou, g'ndag dan.” Zonder meer naar hun kameraad te kijken, gingen de twee naar de boerderij terug. Bliksemsnel bukte Dirk — het kwartje duwde hij diep in z'n zak.

„Voor m'n lantaarn,” mompelde hij. Nu schoot hij

flink op — maar vreemd, met die twee centen zo straks was hij blij geweest, met dit kwartje niet. Waarom had hij het eigenlijk gedaan? Zou hij de jongens maar niet nalopen, en het zeggen? Nee, dat zou te gek zijn, ze zouden — ja, wat zouden ze? 'n Dief — dat was hij nu Welnee — geen dief. Kees was het kwartje verloren, en hij had het gevonden — eerlijk gevonden. Eèrlijk gevonden? Nee — èerlijk niet. Als je niet wist, van wie het was, wanneer je iets vond, dat was nòg wat anders Maar zo Nou ja, gestolen had hij het óók niet. En Kees wist het niet eens, dat hij 'n kwartje kwijt was! Merkte-n-ie het, dan ja, dan kon hij het nog altijd teruggeven. Zeggen, dat hij het gevonden had, toen hij later weer voorbij vrouw Evers was gekomen. Dàn kon hij natuurlijk niet weten, dat Kéés juist dat kwartje verloren had En als Kees het niet merkte? Dan maar houden? Ja — nee — ja Dirk bleef weifelen — 'n kwartje was voor hem zovéél En 'n lantaarn — hij spaarde al zó lang

Hij zat 'n hele tijd thuis, en nog was hij niet tot een besluit gekomen. Was hij niet bang geweest, dat de jongens nijdig zouden worden, of hem voor 'n dief zouden aanzien hij was naar hen toegegaan, om het kwartje te geven Maar de angst voor wat ze zeggen zouden weerhield hem. Zo bleef het munststukje in zijn zak, en 's avonds boven op z'n kamertje, deed hij het met de twee centen van boer Pluigers in het bewaarplaatsje onder de vloer. Maar hij deed de plank gauwer dicht dan anders — 't was niks aardig, vanavond

En bidden — hij probeerde het wel, maar voortdurend zag hij het kwartje voor zich, zoals het gelegen had op de weg, nadat hij er z'n klomp had afgehaald. Nee, bidden ging niet

HOOFDSTUK VI.

BEZOEK VOOR DE LOGÉ'S.

De twee jongens hadden de hele middag lekker liggen lezen — Kees, met z'n mooie pakkie op de bank, die ze met hun zakdoek hadden schoongemaakt — Jan in het grasveldje. En ze hadden de boeken, die vrouw Harmsen voor hen uit de pronkkamer had te voorschijn gehaald, zó boeiend gevonden, dat ze na 't avondeten wéér waren gaan lezen. Je lag er dan fijn ook, daar in het tuintje, onder de lindebomen. Af en toe kwam er iemand langs, die riep hun 'n groet toe, en de jongens vonden dat wel aardig; aardiger dan in de stad, waar de meeste mensen elkaar voorbij lopen zonder groeten. Nu zou het in de stad ook wel slecht anders kunnen

Wim was nog voorbijgekomen — hij liep met 'n jongen, dien ze nog niet kenden. Ook dààrom hadden ze „Nee,” gezegd, toen hij vroeg, of ze mee gingen, 'n eindje de weg op. Tegen dat het begon te donkeren, waren de boer en de vrouw ook buiten gekomen — hun werk was gedaan, nu kwamen ze van de avond en de rust genieten vóór het huis. Peter Kooi was komen aandrentelen — de buurman. De pijp in de mond leunde hij over de afscheiding van het tuintje; maakte een praatje over het weer, en het vee, en de oogst

„'t Gras staat goed, ja,” beweerde hij, bedachtzaam z'n pijp uit de linker mondhoek overbrengend naar de rechter, „goed staat het.”

„'n Mooie snee,” beaamde Harmsen. „Ben jij al aan 't maaien?”

„Nog niet; ik wou morgen beginnen op dat kampje land tegen de bongerd van Geurtsen aan.”

„Als 't weer zo blijft, komt het hooi prachtig binnen,” meende de vrouw.

„Dat komt 'et. We hebben een gezegend jaar van 't jaar, buurvrouw.”

„Zeg dat wel. Och, 'n mènes kan er eigenlijk weinig aan doèn, hè? Je kunt werken zo goed als je kan, maar de zegen moet van den Heere komen.”

„Zo is 't. Die moet op Zijn tijd regen geven en zon, anders”

„Ja man, we zijn helemaal afhankelijk. Helemaal!” Kooi deed een diepe haal aan z'n pijp, blies toen een dikke rookwolk uit, die langzaam wegdreef in de stille avondlucht.

„'n Avond,” groette iemand, die klomp-klossend voorbijging. De jongens konden het gezicht niet meer onderscheiden, de twee boeren zagen wèl, wie het was.

„'n Avond, Jan-Kees.” Het geluid van de klompen verstierf in de verte. Toen bleven ze een poos stil, ieder denkend z'n eigen gedachten. Harmsen verbrak de stilte. „Ik loop nog even 'n eindje de weg op. Gaan jullie mee?” Jan stond op — Kees scheen al half te slapen, tenminste, hij gaf geen antwoord. „Kees,” riep Jan hem wakker. Toen kwam hij ook.

„Niet te lang hoor, anders kunnen jullie morgen de zon niet zien opgaan,” schertste de boerin.

„Zijn ze zo vroeg uit de veren?” wilde Kooi weten, en vrouw Harmsen vertelde het verhaal van hun mislukt vroeg-opstaan aan den buurman, die rustig bleef doorpraten, terwijl de jongens met den boer de weg opliepen.

Voor de huizen in het dorp zag je nog meer pratende

groepjes — Harmsen groette iedereen, en z'n stem klonk zwaar in de avond. Ze gingen tot waar de weg zich in tweeën splitste; daar stond een linde met brede kruin, en een houten brugje met witte leuning lag er over de tochtsloot van de polder. Meestal stonden enkele der oudere boeren onder de linde — dat was zo van ouds de gewoonte. Nu waren er ook een paar; ze begonnen met Harmsen over vee en weer Hij praatte even terug, ging toch tamelijk gauw weerom. Het werd tijd voor de jongens!

„Hebben jullie Dirk nog gezien vandaag?” vroeg hij, terwijl ze langzaam weer op huis aanwandelden.

„Vanmiddag — toen we bij vrouw Evers in de winkel geweest zijn.”

„O! — Ja, hij helpt thuis z'n moeder nog al eens, zie je. Dan kan hij niet de hele dag door het dorp lopen, vanzelf.”

„Nee”

„Anders 'n aardige jongen; Wim ook.”

„Die kwam straks nog langs.”

„Ik zag hem. Met Hein Kluiver — Waarom gingen jullie niet mee?”

„Och —” aarzelde Jan.

„We hadden ieder 'n mooi boek,” zei Kees.

De buurman was weg, toen ze weer bij de boerderij kwamen en vrouw Harmsen was al naar binnen. Ze schepte de avondpap op

In een paar dagen hadden ze Dirk niet gezien — wel zo es in de verte, maar naar hen toe-gekomen was hij niet. Ze hadden nog geroepen en gezwaaid, — Dirk zwaaide terug — maar daar bleef het bij

Met Wim waren ze een keer mee geweest naar Meijenhorst — 'n gehucht, dat 'n uur lopens van

Beukendorp af lag. Wim had er een oom wonen, en voor z'n vader moest hij bij dien oom een boodschap gaan doen.

De drie jongens hadden schik gehad onderweg — en in Meijenhorst bij dien oom ook. Even vóór de boerderij van Jansens — 'n groot spul, met 'n prachtig hek, waar met vergulde letters op stond „Knodsensburg” — lag een wei Ze hadden er 'n hele tijd staan kijken. Vól zat het daar met leeuweriken. Gedurig vloog er een òp uit het gras — tierelierend steeg het dier dan hoger, dat je het haast met de ogen niet volgen kon. En aldoor floot het beestje — zuivere geluiden, die uit de lucht schenen te vallen Dan ineens verstomde het zingen — pijlsnel schoot de vogel naar beneden, soms leek het, alsof hij viel — scheerde dan, laag, nog een eind over het land en verdween in het gras. En weer andere stegen op, drie, vier tegelijk. Het leek een feest van jubelende vogels tussen de groene weiden en de blauwe hemel! De broers hadden eigenlijk nog nooit een leeuwerik gezien of gehoord — wel vaak over gelezen. Gedichten, op school, in het leesboek. Nu hoorden ze het zelf — en vol bewondering bleven ze staan, telkens weer opnieuw zo'n zanger met de ogen volgend, als hij opsteeg naar het luchteblauw

Ze hadden een reiger gezien, die, wat verder een weiland in, deftig aan de slootkant stond Had Wim hem niet gewezen, dan waren ze misschien zonder erg voorbij gelopen, zo roerloos stond hij Ja, dat was een prettige wandeling geweest. Bij Wim z'n oom hadden ze ieder 'n flink glas melk gekregen, en 'n stuk peperkoek. Daar schenen de boeren dan heel gul mee te zijn — bij vrouw Harmsen was dat ook het eerste, wat ze gekregen hadden. Nou ja — melk heeft een boer voor 't inschenken!

De hele morgen was er mee heengegaan, met die reis naar Meijenhorst — het was een eind, en regelrecht doorlopen deden ze ook niet! Hier of daar viel gedurig weer iets te kijken en dan namen ze er de tijd voor! 't Was vakantie!

„Heb jij Dirk nog gezien?” vroeg Jan plotseling. Ze liepen weer in de buurt van Beukendorp — de toren kon je heel duidelijk onderscheiden. En nu dacht Jan er opeens aan, dat Dirk al een paar dagen niet mee geweest was.

„Jawel,” zei Wim, „gisteren nog, bij de molen. Maar hij deed zo raar.”

„Raar? Hoe dan?”

„Ja, ik weet niet, hoe 'k het zeggen moet — heel anders dan gewoon. Ik heb geen ruzie met hem gehad, toch.”

„Was hij aan 't spelen?” vroeg Kees.

„Zo'n beetje. Ik weet eigenlijk niet. Hij deed wel vriendelijk, zie je, maar toch Hebben jullie wat met hem gehad?”

„Helemaal niet. Wij hebben hem niet gesproken, de laatste dagen, wel Kees?”

„Nee — hij moest zeker boodschappen voor z'n moeder doen of z'n vader helpen, want als we hem riepen, had hij nooit tijd.”

„Dat kan wel,” zei Wim.

Vlak bij het dorp zagen ze Knelis. Hij kwam van het land, waar hij 'n paar beesten had verschaard ¹⁾. Een koptouw had hij als een bandelier over de borst hangen.

Daarnet had hij Koppenol gesproken, den veldwachter. Die was op de fiets uit geweest — wat het precies was, wist Knelis nog niet, maar het scheen, dat

¹⁾ Verscharen: uit een afgegrazen wei naar een andere wei brengen.

één van de mannen uit de woonwagens, die laatst door het dorp waren gekomen, op een eenzame boerderij gestolen had. Je kon nog niet helemaal bewijzen, wie de dader wàs, had de veldwachter gezegd, al waren er sterke aanwijzingen tegen één van de woonwagengewoners.

„Als ze 't hem bewijzen kunnen, gaat hij de bak in,” besloot de knecht zijn verhaal.

„Stòm om te stelen,” vond Kees. „'t Komt toch altijd uit, en wat heb je er dan aan?”

„Dus jij zou 't niet doen?” Knelis lachte, terwijl hij dit vroeg, en toch was er iets in de klank van z'n stem, waaraan je had kunnen horen, dat hij geen gekheidje bedoelde te maken.

„Vast niet; als ze je pakken” antwoordde Kees.

„Dus jij làt het, omdat je bang bent. Da's niet goed, vrindje. Je moet het laten, omdat God het verboden heeft, dat weet je toch wel?” De jongen kreeg een kleur — wie had nou gedacht, dat Knelis z'n gezegde zó opvatten zou? Net, of hij wèl stelen zou, als hij vooruit wist, dat 't niet uitkwam.

Zó was het heel niet bedoeld!

„Natuurlijk, dat weet ik wel,” zei hij, in antwoord op Knelis z'n vraag. „Gij zult niet stelen,” dat hoorde je immers iedere Zondag in de kerk voorlezen! „Maar ik bedoelde het ook niet zo, als jij denkt.”

„Da's wat anders, d'as wat anders. Nou, trek het je dan maar niet aan.”

„Je moet met Knelis oppassen,” lachte Wim, „dat zie je. Ik ga hierheen, g'ndag.”

Hij moest een andere kant op om thuis te komen, en de drie liepen de hoofdstraat van het dorp in.

„Waar is Dirk toch? Die zie ik haast niet meer met jullie,” zei de knecht opeens.

„k Weet niet,” zei Jan. „Zeker geen tijd.” Hij begon het zelf nu ook opmerkelijk te vinden. Eerst had Wim gezegd, dat Dirk zo raar tegen hem was — nu had Knelis er weer erg in, dat je Dirk helemaal niet meer zag. Jan begreep niet, wat het zijn kon — hij zou er Dirk naar vragen, zo gauw hij hem weer sprak, en Dirk tegen hem ook deed als tegen Wim.

Maar hij zag Dirk niet.

's Middags waren de broers samen het dorp doorgelopen, en Jan had goed rondgekeken, of Dirk soms hier of daar niet net in een winkel stond of zo — maar niets. Tegen Kees had hij nog niet gezegd wat hij van plan was — 't kon immers heel best, dat het verbeelding van Wim was geweest, en dat Dirk ècht geen tijd had, om mee te spelen.

Ze waren het dorp uitgegaan, dezelfde weg, die ze de eerste dag met Harmsen in de brik waren langs gekomen. Vlak bij het dorp was die weg niet mooi; recht en stoffig met 'n diep paardenspoor in het midden. Bomen stonden er niet langs, het eerste eind — aan weerskanten lagen de wijde landerijen vlak, heel vlak . . . Dwars door die landerijen stond een rij telegraafpalen — de wit-porceleinen potjes kon je duidelijk zien, zelfs aan palen, die tamelijk ver weg stonden.

„Laten we teruggaan,” zei Jan. „Wat heb je nou aan deze weg . . .”

„Och,” vond Kees, „'t is wel es leuk. Dan denk je maar, dat je naar huis loopt. Stel je voor, wat zou moeder zeggen, als we daar inenen onverwacht aankwamen!”

„Wou je naar huis lopen? Kom nou . . .”

„Wel nee — 't bevalt me hier nog best. Zeg — zou Moeder niet eens een brief schrijven?”

„Zó lang zijn we hier nog niet, jòh. 'n Goeie week.”

„Nou ja . . .”

„Wat zou Moeder schrijven moeten? Weet jij het?”
„Als ik het wist, zou 't niet meer hoeven, hè? Toch zou ik 't best aardig vinden, een brief van thuis.”
„Zou ik ook wel,” zei Jan, „al kwam er vandaag nog een.”

Ze liepen verder, op de eenzame weg, die naar huis leidde. Nu ze er samen over gepraat hadden — ja, nu voelden ze 't wel . . . 't Was wel leuk hier, zeker, — maar graag zouden ze moeder en vader weer eens even zien. Naar huis — dat niet, zie je — zo maar even zien, 'n paar woorden zeggen . . .

Je praatte niet makkelijk over zulke dingen met elkaar — van die dingen, die diep in je hart zijn, en die je 's avonds bedenkt, op bed, je ogen gesloten. — Je denkt, dat het flauw is, zó iets te vertellen; te zeggen, dat je naar moeder verlangt. Dan ben je bang, dat ze je uitlachen zullen en plagen van „moederskindje”. En je bent er niet eens zeker van, dat je dat zelf niet een ander zult doen, die over zoiets ineens met je te praten begon . . . En tòch . . . Als je 't er dan — zo, even, zo zonder nog te zeggen, hoè erg je verlangt — met je broer over hebt, dan merk je, dat 't met hem hetzelfde is, precies hetzelfde . . . Gek eigenlijk, dat je dan tòch niet doorpraat, maar samen stil verder loopt, op de weg, die naar huis leidt . . .

In de verte kwam iets aan op die weg — 'n fietser. De jongens keken er naar, hoe de fietser snel dichterbij kwam. 't Was 'n man — hij zat wat voorovergebogen, maar toch...

Toen hij dichterbij kwam, zag Kéés het 't eerst!
„Vader!”

Meneer Overbeeke keek op. Daar, had je de jongens 'n heel eind vóór het dorp al. Hij sprong van de fiets, gaf hun de hand.

In de verte kwam iets aan.

„Aan 't wandelen?”

„We waren 'n eindje 't dorp uitgelopen, vader.”

„Zo, zo; en hoe bevalt het jullie hier nu? Nog al naar je zin?”

„Best, vader. We hebben al zo'n schik gehad! Hoe is 't thuis? Met Moeder?”

„Goed hoor. Moeder zou geschreven hebben, maar ik moest toch hier in de buurt zijn en dan kon ik gelijk wel eris bij jullie komen kijken.”

Al pratend waren ze opgewandeld, naar het dorp. Vader was op pad naar een klant — iemand, die een klein dorpswinkeltje had in Meijenhurst en van hem de manufacturen betrok, die hij daarin verkocht.

Vrouw Harmsen wilde met alle geweld, dat meneer Overbeeke zou blijven eten, toen de jongens in triomf met vader de kamer in kwamen, en Jan en Kees hadden dat ook wel leuk gevonden. Waarom deed Vader dat nou niet? Dan konden ze eerst samen nog 'n uurtje praten, es door 't dorp lopen en zo — maar vader had er geen tijd voor. Hij had beloofd tijdig thuis te zijn en nu hij de jongens had gezien en verteld had, hoe 't in Duivenstein was, moest hij weer verder.

'n Eindje gingen ze hem wegbrengen — tot bij de grote linde.

„Hoe staat het met jullie geld?“ vroeg vader, terwijl ze door de dorpsstraat liepen. „Hebben jullie al wat uitgegeven of heb je alles nog?“

„De gulden, die U me hebt meegegeven, heb ik nog helemaal,“ zei Jan, „en de twee kwartjes van Moeder ook.“

„Ik niet. Ik heb die ansichten betaald en de postzegels. Zijn de ansichten aangekomen, vader?“ vroeg Kees.

„Ja — ze waren erg mooi, vond moeder. Heb jij die alleen betaald, Kees?“

„Zo lang maar. Ik krijg van Jan de helft nog terug.“

„Dus jullie bezit nog geld genoeg?“

„O ja, ziet U maar.“ Kees had z'n portemonnaie te voorschijn gehaald; begon z'n geld te tellen. Toen, opeens: „Ik kom te kort; ik heb niet genoeg . . .“

„Wat?“ zei Jan.

Kees was stil blijven staan — Jan en vader deden het nu ook.

„Je zult je vertèld hebben, jòh,” beweerde Jan.
„Tel nog es.”

Kees telde weer, eerst de kwartjes, toen de dubbeltjes en de centen. f 1.14 had hij. „Zie je nou wel — dat kàn niet goed zijn. Ik had f 1.50, net als jij, en ik heb uitgegeven: acht cent voor de ansichten en drie cent voor twee postzegels.”

„Dan kom je een kwartje te kort,” rekende z'n broer uit.

„Zoek nog eens in je portemonnaie, Kees.”

Kees zocht en zocht — hij voelde in alle hoekjes. Geen kwartje kwam te voorschijn. Z'n zakken haalde hij uit — nergens was het kwartje te vinden.

„Da's gek,” mompelde hij.

„Kan 't niet uit je zak gevallen zijn, toen je in de sloot hebt gezeten?” opperde Jan.

„In de sloot gezeten?” vroeg vader. „Hoe kwam dat?”

„We waren met Harmsen de polder ingegaan — toen ben ik in de sloot gesprongen.”

„Gelópen, bedoel je,” plaagde Jan.

„Nou ja —” zei Kees, terwijl hij onwillig zijn schouders ophaalde. „Maar toen kan ik dat kwartje toch niet verloren zijn, dan had m'n hele portemonnaie uit m'n zak moeten vallen.”

„Ja, da's waar.”

Kees borg met een treurig gezicht z'n schatten weer weg. 't Was vervelend, dat hij nou een kwartje kwijt was.

„Beter op je geld pàssen, Kees,” vermaande vader.
„Het lóópt toch niet weg.”

Daar had je het nu al — nu meende vader, dat het zijn schuld was, en hij wist toch heus zich niet te herinneren, hoè dat ding weggeraakt kon zijn. Misschien bij vrouw Evers? Nee — dat niet, dan had hij het wel horen vallen op de vloer van het winkeltje. Wacht eens

— hij had het geld toen niet direct in z'n zak gestoken; buiten had hij het pas in z'n portemonnaie gedaan. Toen kon er misschien wel een kwartje gevallen zijn. Ja — dat kon. Maar ga daar nu nog eens naar zoeken! Nee — weg is weg.

Toen vader weggereden was en hij met Jan samen weer terugliep, vertelde hij z'n broer, wat hij gedacht had.

„We kunnen er nog eens gaan kijken,” zei Jan, „maar we vinden het natuurlijk toch niet. Stom ook van je, om je geld niet ineens op te bergen.”

„Jij doet zeker nooit zoiets?” gaf Kees terug.

„Nee — nooit!” En hij snoof minachtend Jan zei niets — wilde geen ruzie maken. Daar kreeg je 't geld toch niet mee weerom Ze zochten 'n poosje bij vrouw Evers voor de deur — vonden niets.

„Zie je wel,” zei Jan, „dat wist ik immers vooruit?”

De winkelierster zag hen zoeken — ze kwam naar buiten om te vragen, wat ze verloren hadden. De jongens vertelden, dat ze hun vermist kwartje wel hier verloren konden hebben.

„Dus je weet het niet eens héél zeker? Van toen jullie hier ansichten gekocht hebben, zeg je? O! dat vind je toch niet — als je 't al hier bent kwijtgeraakt.”

Ze had gelijk — en al gaven de broers het niet dadelijk op, het kwartje was niet te vinden, hoè ze ook zochten.

„Laten we maar naar huis gaan,” vond Kees tenslotte. „'t Is jammer”

„Jammer is 't,” herhaalde Jan. Hij liep een poos zwijgend voort, in gedachten verdiept. Toen mompelde hij: „En vreemd”

En daarmee bedoelde hij meer dan het verliezen van het kwartje alleen

HOOFDSTUK VII.

DIRK IS STIL

Vrouw Evers stond in haar winkeltje achter de toonbank. Ze was druk bezig die leeg te ruimen. Net ging MARRIGJE VENTERS de winkel uit — aan de Achterweg woonde ze. 'n Beste klant — want MARRIGJE had een groot huishouden en haar man verdiende 'n flink loon. Daarom zag de koopvrouw MARRIGJE graag komen — ze nam altijd 'n flinke mand vol boodschappen mee, en van poffen hield ze niet. „Gelijk betalen, dan blijf je uit de schuld,“ zei ze altijd.

Dit keer was de mand weer aardig gevuld geworden: koffie, en suiker, en lucifers, en kaakjes voor de kinderen Vrouw Evers had 'n tamelijk poosje nodig gehad, om alles af te wegen en in te pakken. De trommels en bussen, waaruit ze de waren halen moest, stonden nog op de toonbank en nu vrouw VENTERS weg was, begon de winkelierster de spullen weer op hun plaats te bergen. Juist wilde ze een trommel opzetkaakjes wegzetten op de plank tegen de muur achter de toonbank, toen de winkelbel opnieuw klingelde.

„Dag, vrouw Evers,“ groette de binnenkomende klant. De trommel stond — vrouw Evers keerde zich nu om. O! Koning z'n jongen!

„Dag Dirk. Wat zal 't wezen?“

Dirk legde geld op de toonbank: 'n Pak kaarsen, asjeblijft, en een ons thee, en 'n half pond kaas, — diezelfde, die moeder laatst gehad heeft.”

„O, dat was die oude, belegen kaas. Ja, die is wel lekker, hè?”

De jongen knikte toestemmend; maar hij zei geen woord. Hij wàs niet spraakzaam de laatste dagen. De winkelierster lette er niet op, en terwijl ze de boodschappen klaar maakte, begon ze een gesprek met hem over de jongens uit de stad, die bij Harmsen logeerden.

„Aardige jongens, hè? Jij speelt zeker wel eris met ze?”

„Soms,” zei Dirk. „Zijn dit de kaarsen?” Hij nam een blauw pak Gouda-kaarsen, dat ze net op de toonbank legde. „Zijn het achten?”

„Ja. Dat is immers goed? — Weet jij, of die jongens nog lang blijven?”

„Nee — ik heb ze al 'n paar dagen niet meer gesproken.” Hij móest wel antwoord geven — toch, hij had liever, dat vrouw Evers over iets anders begon. Hij voelde zich niet op z'n gemak, wanneer er over Jan en Kees werd gepraat: dat kwartje, dat hij nog steeds had, maakte hem het leven zuur. Durfde hij het maar teruggeven! Of — daar was het nù te laat voor — dan zou hij alles moeten vertellen àlles

„Ze waren hier nog — 's kijke gister,” vertelde vrouw Evers verder. „Ze liepen voor de deur te zoeken.”

„Te zoeken?” Dirk z'n belangstelling was in énen gewekt; z'n angst óók. Als het nu eens uitkwam Waren die jongens maar weer naar de stad! Dan ging het vanzelf wel over, dat vervelende gevoel, dat hem aldoor drukte. En nu

„Ze waren een kwartje verloren. En ze dachten, dat ze het hier voor de deur verloren hadden. Je weet wel, toen ze hier ansichten hebben gekocht. Jij was er ook nog bij.”

Dirk knikte. Toen: „Zijn dat m'n boodschappen? Ik moest nog geld terug hebben, zei moeder.”

„Komt uit. Achttien centen.”

Ze trok de toonbanklade open, legde 'n dubbeltje en acht centen neer voor den jongen. Die streek ze haastig op, duwde ze in z'n zak.

„Nu zal ik es gauw maken, dat ik thuis kom,” zei hij. „Dag, vrouw Evers.”

De winkelbel rinkelde weer, en Dirk was buiten. Gelukkig! Het was hem te benauwd geworden, daar in de winkel bij die vrouw, die met hem praatte over dat verloren geld! Zou ze iets aan hem gezien hebben? Had hij een kleur gekregen? Als ze dan maar niet had gedacht, dat hij méér van dat kwartje afwist. Zou Kees zich herinnerd hebben, waar hij het had laten vallen? Wie weet, vermoedden de jongens al niet iets! Misschien hadden ze hem daarom wel geroepen en gezwaaid, als ze hem zagen. En — je kon ze niet altijd ontlopen Als ze hem dan eens vroegen, of hij er soms van af wist

Deden ze het maar! Dan zei hij het, dan was hij er van àf! Of nee — dan was hij er niet àf. Want ze zouden wel kwaad worden. Nou ja — 't Zou wel vervelend zijn — maar ze gingen natuurlijk toch ééns weer naar stad. Dan had je dáár geen last meer van Tenminste — ja, dat kon óók. Ze zouden het wel aan Wim vertellen, en dan moest Wim ook niets meer van hem hebben — die zou geen vriend willen zijn met een dief Want — eigenlijk wàs hij dat toch, 'n dief, 'n gemene dief Gestolen had hij — van z'n vrienden

Gevonden? Nee — zó was het geen vinden geweest Toch — hij had nu al twee en zestig centen voor z'n lantaarn, 't schoot wèl op.

Dirk trachtte zichzelf op te monteren, door aan z'n lantaarn te denken; de lantaarn, die hij kopen wilde

met z'n gespaarde geld. 't Lùkte niet te best. — Hij floot een deuntje — schrill klonk z'n gefluit, helemaal niet vrolijk. Middenin brak hij af

Toen hij thuiskwam, stond het eten bijna al op tafel — moeder deed in de keuken de aardappels op de schaal.

„Ga gauw zitten, jongen,” zei vader. Die kwam vanmiddag thuis eten; hij werkte nu dichterbij, op 'n ander stuk land. Hij zat in z'n rieten stoel aan het raam, waar de potten met fuchsia's stonden. Die hadden ze vader met z'n laatste verjaardag gegeven: Moeder en Marie en hij. Uit Toontje z'n spaarpot hadden ze er ook wat bijgelegd.

Marie kwam met de schaal dampende aardappelen de kamer in. Ze zette ze midden op tafel, en moeder plaatste er de sauskom naast.

„Ziezo; Vader kom je?” nodigde ze.

Koning schoof z'n stoel bij de tafel.

„Eerbiedig!”

Toontje deed ook al netjes de handjes samen en de oogjes dicht. Hij bleef stil zo zitten, tot Vaders zware stem het „Amen” zei.

Moeder deelde schijven ham, ieder één plak. Vader kreeg er twee. Toen schepte Moeder aardappelen en groenten op — broertje 't eerst, dan was die afgeholpen en hoefde niet meer „terug te komen”. Dirk kreeg 'n paar lepels groente — aardappelen mocht hij zelf nemen. En Marie kon zich helemaal zelf bedienen — ze wachtte rustig haar beurt af: eerst moesten Vader en Moeder voorzien zijn.

Je hoorde niet veel méér dan het geluid van vorken en borden, met af en toe een „Dank u, Moeder” of 'n „Geef me de aardappels es, Marie” Nu sprak

niemand meer — waren allen druk met eten
Ineens zei Vader: „Vanmorgen vertelde Koppenol, dat z' em hadden.”

„Wiè hadden?”

„Nou, je weet wel, dien kerel van de woonwagen, die laatst gestolen heeft in 't Westenink.”

„O, die!” Marie zei het tussen twee happen door — ze hièld erg van hem.

„De wagens waren al in Weldam — maar hij is toch gepakt. Koppenol en de veldwachter uit Weldam hebben hem gekregen.”

Dirk zei niets; over z'n bord gebogen, àt hij zwijgend. Maar hij had moeite, het eten naar binnen te krijgen.

„Gemeen toch, hè,” zei Moeder, „om in zo'n eenzame boerderij in te breken.”

„Stelen is altijd gemeen, of ze 't nu op een éénzame boerderij doen of ergens anders.” Dat zei Vader. — Dirk hoorde het heel goed: „Stelen is altijd gemeen.” Geméén! Als Vader eens wist

„Hadt j ij er niks van gehoord, Dirk?” vroeg Marie. „Je bent toch wel in het dorp geweest?”

„Jawel, maar ik had het nog niet horen vertellen,” antwoordde haar broer, zonder op te zien. „Mag ik nog een beetje groente, Moe?”

Moeder schepte hem nog wat op het bord — kéék ze hem scherp aan, of verbeeldde hij het zich?

„Diè gaat 'n jaar de gevangenis in,” zette Marie het gesprek over den dief voort. „Dààr kan je op rekenen.”

„Vanzelf,” bevestigde Vader.

Het was voor Dirk een hele opluchting, toen Vader de Bijbel kreeg. Ziezo — lezen, danken — dan kon hij van tafel af tenminste.

Hij keek naar een plaat aan de muur — Johannes Husz, knielend op de brandstapel Om hen heen 'n

paar beulsknechten: één zette hem een spotmuts op, met duiveltjes beschilderd. Vóór op de plaat 'n ridder op een steigerend paard. Dirk keek er naar zonder het te zien. Hij hoorde Vaders stem, die las, eerbiedig De woorden verstond hij niet Hij probeerde z'n gedachten van zich af te zetten, ging luisteren

„De goddelozen hebben geen vrede” las Vader. Meer hoorde Dirk niet — met z'n luisteren was het gedaan. „Geen vrede,” dat betekende, dat je geen rust had, dat je gedurig bang was en in angst zat Ja, dàt betekende het Zo was het bij hem nù Precies zo Hij had ook geen vrede Dan was hij dus een goddeloze, een goddeloze

„Het laatste woord, Dirk.” Hij schrok op, toen Vader het vroeg, wist het niet.

„Anders weet je het altijd — waarom heb je niet geluisterd? Hèb je wat?”

„Nee, Moe.”

„Je bent zo stil.”

„Laten we danken,” zei Vader. Maar Dirk deed niet mee, al zat hij daar met gesloten ogen Hij was een goddeloze een goddeloze

Na 't eten stond hij op, om het dorp in te gaan. Maar eerst sloop hij stil naar z'n kamertje. De deur deed hij dicht — toen bukte hij zich. Voorzichtig, om geen lawaai te maken, tilde hij de plank wat op, die het deksel van z'n schatkamer vormde. Hij haalde het kwartje te voorschijn. Nu hield hij het in de hand Teruggeven. Ja, dàt had hij gedacht, toen hij naar boven ging — toen hij het op-diepte uit de donkere holte onder de wrakke plank

Hij keek er een ogenblik naar. — Blank zilver Al het andere was kopergeld; centen Langzaam gespaard — één voor één

Dit was méér, véél meer

Vijf-en-twintig!

Hoe lang spaarde je wel niet, éér je die had — week na week

Hij aarzelde. Tòch houden? Tòch

Met een besliste beweging stopte hij het diep weg in z'n zak — z'n zakdoek er boven op

„Als ik ze nu maar tegenkom,” mompelde hij, terwijl hij bukte om de plank weer precies voor de opening te leggen. Ziezo — dat was in orde. Met de voet duwde hij de plank nog wat aan — keek, onbestemd zoekend, rond

Toen ging Dirk naar beneden.

In het dorp kwam hij Wim tegen met Hein Kluiver. Ze slenterden zonder doel — eigenlijk wisten ze niet goed, wat ze beginnen zouden. Wim had voorgesteld te gaan schaken met het nieuwe schaakspel, dat hij pas gekregen had. Ze kenden er geen van beiden veel van nog, maar z'n vader had gezegd, dat je schaken het beste leert, als je veel speelt.

„'k Heb er helemaal geen zin in,” had Hein verklaard. „Da's goed voor 's wintersavonds, als 't vroeg donker is — nù doe ik het niet.”

Daar zagen ze Dirk. Hij kwam op hen toe. Vervelend, dat Hein er bij was. Die had met het hele kwartje niets te maken — hoefde nergens van te weten

Wim — nou ja — als diè het wist, dat was niet zó erg Die móest het eigenlijk weten Je bèste vrind, hè? Toch, als Wim hem niet geroepen had, zou Dirk misschien niet naar de jongens toe gegaan zijn Nu kon hij hen niet ontlopen.

„Laten we naar de Wessem gaan,” stelde Wim voor. „Zwemmen.”

„Ik heb geen zwembroek bij me — en 'k ga 'em niet halen ook!”

„Nou, dan op de balken spelen,” vond Wim, „net als laatst. Weer een vlot bouwen.”

Ze kwamen de boerderij van Harmsen voorbij — in het tuintje was niemand. De deuren van de grote schuur stonden open — tersluiks keek Dirk naar binnen, of de jongens dààr ook zaten. Achter in de schuur was Knelis bezig — je kon niet goed zien, wat hij deed, want hij stond half achter een wagen.

„Zijn Jan en Kees thuis?” schreeuwde Wim.

De knecht keek op — kwam 'n paar stappen naar voren. „Nee,” zei hij, „die zijn met den boer op stap. Diè kant uit!” Z'n duim wees over de schouder de richting, die ze ingeslagen waren.

„Dan lopen we dóór. Kom, jongens.”

„Nù dus niet,” dacht Dirk. Aan de ene kant was dat een opluchting voor hem — toch, wàren ze er geweest, wie weet, als Hein es vroeg naar huis was gegaan, dan

Afijn, niets aan te doen! Dan maar mee naar de Wessem, al had ie er niet veel zin in. Nergens had hij eigenlijk aardigheid aan — bah, wat vond hij zichzelf af en toe 'n vervelend mispunt!

'n Kwartje oppikken, dàt had hij toen wèl ineens gedurfd — het nu eerlijk teruggeven, durfde hij haast nièt

Het spelen ging ook lang zo prettig niet als laatst. 't Vlot lukte niet erg goed — de balken schoven gedurig van elkaar en de rechte schik kwam helemaal niet. Hij werkte 'n poosje mee, koppig, als wilde hij de pret dwingen

Nee 't ging niet.

„'k Schei er uit,” zei hij opeens, „'k ga naar huis.”

„Waarom? Doe nou niet zo flauw!” probeerde Wim hem tot blijven over te halen, en Hein zei: „Zó laat is ’t nog niet. Blijf nou, zeg!”

Maar Dirk schudde het hoofd — nee, ’r was niks aan vanmiddag, en in z’n eentje slenterde hij weg, de handen in de zakken. Zou hij naar huis gaan? In ’t dorp was ’t ook geen zier gedaan. En dat geknoei aan de Wessem Wim en Hein hadden daar nou plezier in die bleven Goed hoor!

’s Kijken, of er nog andere jongens speelden? Misschien was Bertus er wel Of — och eigenlijk had ie nergens zin in. En Bertus was er immers nièt — die moest in de vakantie z’n vader helpen. Dus maar naar huis En dan? Ja — daar kon hij met Toontje spelen — met een dekseltje van een oud schoensmeerdoosje zandvormpjes maken, „taartjes” zoals Toon zei Waar zouden Kees en Jan heen zijn met Harmsen? Knelis had zowat gewezen in de richting van de Wolfertse dijk. — Wie weet, waren ze niet naar de „Kamp” Daar woonde ’n broer van Harmsen. In ieder geval, al kwàm hij de jongens tegen met Harmsen er bij, dan kon hij toch niets vertellen. Z’n hand had hij in de broekzak gestoken en met z’n duim en twee vingers betastte de jongen het geldstukje, dat diep in een hoekje gegleden zat

Ineens. — Een gedachte flitste hem door het hoofd! Hij haalde het kwartje te voorschijn. Als hij het eens weggooid — neergooid weer voor het winkeltje van vrouw Evers, of het daar „verloor”. Dan was hij het kwijt — dan was het wèrkelijk verlòren. Dat had Kees immers óók gedaan, het verloren! Niemand zou weten, dat hij, Dirk, het had bedekt met z’n klomp — het had opgeraapt

Niemand? Had niemand dat gezien? Dirk boog

het hoofd — de hand, die het geldstukje hield, viel slap neer

God had het gezien zag hem nòg

En daar hielp z'n slimme bedenksel niet. De mènsen zouden niet weten, dat hij geld van een ander genomen had: Vader niet, en Moeder niet, en Wim niet, en Kees niet, en — niemand, helemaal niemand

En zichzelf kon hij proberen wijs te maken, dat alles in orde was, als hij dat kwartje „verloor” Maar: de Heere zag hem nòg zou hem zien gaan, Om te liegen Want — wàs het dan geen liegen, wat hij wilde doen? „Verliezen,” ja, nou ja, verliezen En dan weer gewoon met de jongens spelen, alsof er niets geweest was Omdat ie niet durfde vertellen aan Kees En die zou denken, dat z'n vrind een eerlijke jongen was Ja, Kees zou dat denken, en niemand zou het beter weten Niemand

Dan God

Dirk stopte het kwartje weg — kordaat

Hij zou, ja zeker, hij zou Zodra hij Kees zàg

Hij was nu buiten het dorp gekomen — vóór hem lag lang en recht de weg Maar niemand liep er, alleen in de verte reed de vrachtwagen van Kelderman, die langzaam dichterbij kwam. Dirk wilde liever geen mens zien — waarom wist hij zelf niet. Hij keerde zich om en liep terug. De eerste zijweg de beste sloeg hij in — liep doelloos door Zàg hij Kees maar Nù zou hij het vertellen — nu héél zeker

Weet je wat — naar de boerderij, vragen om Kees te spréken — ineens Vèr was het niet, hiervandaan Daar hàd je het huis van Harmsen al: Hoe dichterbij Dirk kwam, des te langzamer werd zijn loop. Wat zou

Kees zeggen? Nijdig worden, natuurlijk. En hoe zou hij het Kees vertellen moeten?

De schuur stond open — was er iemand in? Dirk spande z'n ogen in, om in de verste hoeken te speuren: niets te zien. Vooruit nu! Hij liep langs het tuintje,

Een eindje voorbij de boerderij ontmoetten beiden elkaar.

van plan dat door te gaan naar de huisdeur. Toen hij bij het hekje kwam, dat het scheidde van de weg, verliet hem plotseling de moed Hij stapte door, als kwam hij toevallig langs — was boos op zichzelf, omdat hij niet durfde. Had je daar Knelis niet? Ja, werkelijk. De knecht was naar den smid geweest, om 'n

paar gereedschappen weg te brengen, en kwam nu weer op huis aan. Een eindje voorbij de boerderij ontmoetten de beiden elkaar.

„Ha, Dirk,” groette Knelis, „zoek je de jongens?”

„Nee — of ja — eh, waar zijn ze?” vroeg Dirk, vuurrood wordend. „Zijn ze thuis?”

„O hé nee, lang niet! Ze zijn naar de Kamp — die zijn vooreerst niet terug.”

„Nee; — nou, zo erg is 't niet,” hield Dirk zich goed. Hij liep door — jammer toch, dat ze er nu niet waren. Knelis zou ze even voor hem geroepen hebben, en dan Ja, dan! Hoe zouden ze 't opgenomen hebben? Nou ja — ze waren er nu nièt geweest. Toch — zo heel erg nijdig moesten ze nu ook weer niet zijn. 'n Kwartje was 't, 'n heel kwärtje. 't Was veel — dat wel; maar als er niemand ooit méér stal, liep het nog wel los. Hoeveel zou die woonwagenman gegapt hebben? Vast wel 'n paar honderd gûlden.

Nou! Dat was héél wat meer dan die vijf en twintig cent. Toch — dief is dief, of je 'n grote dief bent of 'n kleine De jongens in het dorp zouden niet meer met hem willen omgaan en wat zouden Vader en Moeder zeggen? „Stelen is altijd gemeen” Dat had Vader gezegd — vanmiddag aan tafel Gemeen! O, als de mensen 't eens van hem wisten! Maar ze wisten het niet, nòg niet. Vrouw Evers, die Of nee, gemerkt had ze wel niets, vanmiddag. Hoe zou ze ook? En iemand anders Och, daar hoefde hij eigenlijk ook niet zó bang voor te zijn — als hij niets zei, nou, dan wist immers geen mens wat Neen, géén mens

Hij kwam thuis. Niemand in de kamer. — Toontje speelde in de tuin en moeder was druk in de keuken.

Dirk nam een boek, om te gaan lezen. 'n Mooi boek — hij was er al lang in bezig. Boeiend. —

Toch duurde het dit keer wel 'n paar bladzijden, éér hij „er in” was — toen pakte het verhaal hem en hij vergat voor 'n tijdje z'n zorgen om het kwartje, dat het zijne niet was.

„Gezégend weer,” bevestigde Kobus. „Ik heb m'n logé's meegebracht, zoals je ziet.”

„Best, best. De jongeheren lusten zeker wel een glaasje melk?” Ze wachtte niet eens op het antwoord van „de jongeheren”, maar liep naar de deur en riep naar binnen: „Marie, breng es melk en een paar glazen! Oom Kobus is er met z'n jongens!”

Harmsen was intussen op de bank gaan zitten, „z'n jongens” ook.

Toen de boerin zich weer naast hem gezet had, zei hij: „Je begrijpt wel, dat ik niet veel tijd heb. Eigenlijk kwam ik, om je man te spreken. Is hij thuis?”

„Nee — hij is naar 't maaien op de Nonnenhorst. Waar is 't over?”

„Over beesten. Van de week verwacht ik Pruijstink weer, zie je.”

Jan en Kees hadden half geluisterd — ze wisten niet, wat ze aanvangen zouden. Dadelijk opstaan en overal gaan rondkijken — dat gaat niet, als je ergens pas voor 't eerst komt. Meedoen in het gesprek ging evenmin. Ze waren blij, dat uit de deur een meisje naar buiten kwam met melk en glazen. Dat was zeker Marie.

„Zet maar neer, kind,” zei haar moeder.

Marie zette de glazen op de tafel, die bij de bank stond.

„Oom óók 'n glas?” vroeg ze.

„Graag,” zei Harmsen, 't is warm.”

„Broeierig. Schenk even in, Marie, wil je?”

Marie schonk in — de jongens keken naar de straal glanzend-witte melk, die uit de grote kan vloeide en de glazen vulde.

„Asjeblijft, jongeheer,” Marie zette een vol glas voor Jan neer.

„Da's Jan, hoor,” kwam Harmsen. „Jongeheer zeggen

ze in de stad — wij noemen ze hier bij de naam.”

„Dat vind ik wèl zo prettig,” zei Jan.

„Ik ook.” Kees had tot nu toe gezwegen, maar in dit geval wilde hij z'n broer bijvallen.

„Goed.” Marie lachte — ze had nu ook het andere glas volgeschonken en zette dat voor Kees neer. „Asjeblijft — ja, nu weet ik je naam niet precies. Kees, geloof ik, is 't niet, oom?”

Harmsen knikte. — Ja, da's Kees. 'n Beste jongen — en een springer eerste klas.”

Kees begreep wel, wat Harmsen met die plagerij bedoelde — hij was bang, dat het verhaal zou komen van z'n slootje-springen zonder polsstok Dan werd hij al 't eerste ogenblik, dat hij op de „Kamp” was, uitgelachen Gelukkig. — Marie scheen er geen erg in te hebben, dat de opmerking van haar oom bedoeld was als inleiding tot dat verhaal — ze ging er niet op in.

„Ik heet Marie,” vertelde ze, „straks komen er nog 'n paar zussen van me en m'n broers.”

„Hoe oud zijn die?” vroeg Kees. Wie weet — misschien waren het wel jongens van zijn leeftijd zo ongeveer

„Nou Kees, dat zal je niet meevallen,” kwam Harmsen, die de vraag had gehoord. „De oudste heeft een snor, en de jongste is al soldaat geweest.”

„Ik ben de jongste thuis,” vertelde Marie. „Zestien jaar.”

„Ze is ‚moeders kindje’, hè?” lachte de boerin.

De jongens keken haar eens aan. Nou — als 'n „moederskindje” zag ze er vast niet uit! 'n Flinke, stevige meid was het; één, die kon aanpakken, dat zag je zó wel. Kees dacht, dat ze wel nèt zo goed mee zou doen met vlot-varen als Wim en Dirk.

„Kom,” zei Harmsen. „Ik wou nog verderop. Gaan jullie mee, jongens, of blijf je hier?”

„Waar moet u naar toe, oom?”

„Naar Aalderink.”

„Laten ze dan hier blijven, als ze willen. U moet toch dezelfde weg terug — dan neemt u ze vanavond weer mee, hè moeder?”

„Ik vind het goed, hoor. Hebben jullie zin om te blijven?”

Ja, dat wilden de jongens wel. Hoe het kwam, wist Jan niet — of het nu was door het vriendelijke gezicht van de vrouw of door haar prettige stem, dat kon hij niet zeggen, daar dacht hij niet eens over — maar hij vond het hier best leuk. En wie weet — als straks „de jongens” thuiskwamen — die ene was soldaat geweest, die wist misschien wel verhalen uit dienst

„Dan kom ik straks terug. Als Barend thuis komt, zeg hem dan, dat ik geweest ben. Allicht blijft hij, tot ik er weer ben.”

„Vader hoeft vanavond nergens meer heen, geloof ik, — is 't wel, Marie?”

Marie wilde juist met de kan weer naar binnen gaan — op de drempel bleef ze staan.

„Moest vader niet naar het dorp, om met den smid te praten over het nieuwe hek?”

„O ja — dat kan wel. Nu, in ieder geval, ik zal zeggen, dat je geweest bent, en vanavond wéér aan komt.”

„Goed. Tot straks dan.”

„Dag oom.”

„Dag Kobus.”

„Nog een glas melk?” presenteerde de boerin, „Marie wou het daarnet al halen.”

„Dank u wel, juffrouw.”

„Zeggen jullie maar tante Drika — dat doen de jongens van het dorp ook, die hier komen.”

Ja, dat was wel te begrijpen, dat je graag „tante” zei tegen zo’n aardige boerin. En de jongens begrepen het nog beter, toen tegen de avond het hele gezin thuis kwam.

Behalve Marie waren er nog twee meisjes — Drika en Bep, en vier jongens. Dàt waren reuzenkerels. Allemaal even groot. De vader ook al — ’n forse man, met een volle baard en een zware stem. Dàt was me een gezelligheid, toen ze allemaal thuis waren.

De tafel was van z’n gewone plek bij het raam ’n eind de kamer ingeschoven — dat mocht ook wel, want anders hadden ze onmogelijk allemaal ’n plaatsje er aan kunnen vinden. Midden op tafel stond het brood — ’n grote schaal vol met sneden donker-bruin boerenbrood. Ze waren goed geboterd — met van die mooie, malse, gele boter Hè, dàt was ander brood dan in de stad! Ze hadden het nu al een poosje gekregen natuurlijk, en toch — elke keer weer vonden de jongens het opnieuw lekker. Er was ham en kaas in overvloed, en de boerin wilde iedere snee brood van Jan en Kees met een van die twee heerlijkheden beleggen

„Toe,” zei ze, „’t is er voor. Eet maar flink — dat moeder je niet meer herkent, als je thuis komt, zo dik als je bent geworden.”

„Ze lusten geen ham, zeker,” beweerde Piet, een van „de jongens”.

„Dat wel, die ham is lekker. Maar zonder ham smaakt het brood ook” zei Kees.

„Beter dan in de stad, hè?” plaagde Bep. „Och, wat kunnen stadsmensen nu ook” Er werd hartelijk gelachen — vooral, omdat Kees een kleur kreeg. Alsof stadsmensen niets konden!

„Je moet denken — wat je bij een ander krijgt, smaakt altijd beter dan thuis,” beweerde Piet.

Kees zag niet, dat z'n ogen lachten en z'n mondhoeken trokken — hij meende, dat het ernst was, en wilde zich verdedigen.

„Da's niet waar,” zei hij, „en zeker niet ‚altijd’.”

„Nou,” hielp Marie haar broer, „kleine kinderen eten bij vreemden toch altijd meer.”

„Kleine kinderen . . .” Kees was op het punt boos te worden — hij kon niet goed tegen plagen.

Jan was hem voor. „Dat kan wel,” zei hij. „Ik herinner me dat zo niet meer. Jij zeker beter, Marie?”

„Goed zo!” Ze lachten allemaal, omdat Marie overtroefd was — tot Kees toe . . . Ja, 't was gekheid — snapte hij nu ook, en dapper ging hij meedoen.

„Mag ik nog 'n sneedje?” vroeg hij, en toen de boerin zei: „Gerust, neem er maar een van de schaal,” hield hij z'n bord op, met 'n smekend gebaar, en zei: „Kleine kinderen mogen niet zelf nemen!”

Hij krèeg een snee — Marie zocht 'n dikke voor hem uit en „tante Drika” meubelde die met 'n extra schijf kaas.

't Was wàt gezellig op de „Kamp”.

Na 't eten, terwijl de „vrouwlui” de tafel afruimden, en de vaat wasten, gingen de „mannen” naar buiten.

Vader Harmsen zou maar thuis blijven, nu „oom Kobus” gezegd had, terug te zullen komen, omdat hij met hem iets te bespreken had. Hij ging op de bank zitten en stak 'n pijp op.

Kornelis, de oudste zoon, die „'n snor had”, zoals z'n oom had verteld, kwam bij hem. Ze praatten over het werk, dat de volgende dag gedaan moest worden, en de boer overlegde met z'n oudste, hoe hij het 't beste regelen kon. Twee van de anderen liepen samen een

eindje de weg op — je kon ze vanaf het erf met de ogen volgen. Nu waren ze bij de haag van den buurman — daar was zeker iemand in de moestuin aan het werk, want ze groetten in die richting. Je hoorde duidelijk hun „G'navond” door de stille lucht. Ja, een man richtte zich op achter de haag — hij had bepaald gebukt staan werken. — Nu kwam hij een paar passen naar de weg toe en begon een praatje Lang keken Jan en Kees er niet naar. Piet zou hun de boerderij eens laten zien.

Jongens, wat een ruime stallen! Nòg ruimer dan bij hun gastheer. Nu waren er natuurlijk geen koeien in — die liepen buiten, 's zomers. De schuren waren lang niet vol — het grootste deel van de oogst moest nog binnenkomen. Toch „zat” er al heel wat hooi — wintervoorraad! En achter het huis stonden nog twee hooibèrgen — als dat allemaal vol moest komen, mocht de boer wel flink wat land hebben, om hooi van te winnen!

Toen ze klaar waren met hun rondgang en weer op het erf terugkwamen bij de bank, was tante Drika ook naar buiten gekomen; ze zat kousen te stoppen naast haar man.

„Komen jullie nu eens zitten,” nodigde ze.

„Welnee, moeder,” zei Piet, „de jongens lopen veel liever es rond. Wat jullie?”

„W' wèl,” beweerde Kees.

Er stonden aan het eind van het erf, waar de weide begon, een paar dikke olmen. Kees had er al eens naar gekeken — nu wees hij ze aan z'n broer.

„Zou jij daar in kunnen klimmen?” vroeg hij.

„Wel nee jòh, die zijn veel te dik. Die kan je niet eens met je armen omspannen.”

„Zal ik het eens proberen?”

„Ja, doe het es.”

„Mag het?” vroeg Kees.

„Gerust, hoor,” beweerde Piet. „En 't kan wel ook.”
Ja, dat was misschien mogelijk voor iemand als de boerenzoon, die veel groter was dan Kees — Kees probeerde het, maar het lukte niet te best.

Met moeite haalde hij een paar meter van de grond — toen was hij te moe, om verder te klimmen. Hij kwam weer naar beneden.

„Dat valt niet mee, jòh,” begon hij tegen Jan.

„Als je de onderste takken te pakken kon krijgen, was je klaar.

„Dat geloof ik!” lachte Piet. „Als”

„Met 'n touw zou 't misschien wel gaan,” dacht Jan. Hij stond onderaan de boom en keek met kennersblik naar boven.

„Met 'n touw? Hoe dan?” Van klimmen met een touw had Piet nog nooit gehoord. — Jan moest hem uitleggen hoe hij dat bedoelde.

Dat deed hij. Op school had hij geleerd, hoe de inboorlingen in tropische landen opklauteren tegen palmbomen, om de vruchten te plukken, die in de top hangen. Ze slaan een touw om de boom en om zichzelf, zodat het in een wijde lus boom en mens omspant. Met hun rug leunen ze dan om zo te zeggen tegen dat touw, en steunen met de voeten tegen de stam. Gedurig schuiven ze het touw hoger en „lopen” op die manier naar boven.

„Dat wil ik wel eens proberen,” riep Piet. Hij haalde een dik touw uit de schuur en begon het om zichzelf en de olm te binden.

„Wat ga je nu doen, jongen?” hoorde hij de stem van z'n moeder. Ze had de jongens bij de boom zien staan en ook de mislukte klimpoging van Kees gezien . . . Wat er nu met dat touw moest gebeuren, begreep ze niet.

Kees probeerde het, maar het lukte niet best.

„Op z'n kaffers klimmen,” lichtte Piet haar in.

„Krijg me geen ongelukken, hoor!”

„Nee, moeder!”

De boer en Kornelis keken ook toe.

„'t Wordt niks,” beweerde de laatste.

Piet gaf er geen antwoord op — hij begon te klimmen. Eerst schoof hij het touw hoger om de stam — dat ging al niet makkelijk, de bast was te ruw om het goed te laten glijden. Het haakte — schoot dan door een ruk 'n eindje omhoog

Toen probeerde Piet — hij zette z'n voeten schuin tegen de olm, wou lopen Het lukte niet.

„De klompen uit,” mompelde hij voor zich heen. Werkelijk, op de kousen ging het beter — toch, lang niet zo vlug als hij verwacht had. Nu was hij een klein eindje van de grond — het touw moest verschoven worden — hoger Hij rukte — het ging niet. Nog eens — 'n paar centimeter misschien Neen, zó kwam je nooit boven. En 't was te gevaarlijk ook. Vooral, als je 'n stuk boven de grond uit was, 'n paar meter of zo. Dan zou je een lelijke val kunnen maken.

„'t Wil niet, hoor,” zei de klimmer. „Ik kan 't beter zònder touw.”

„Laat mij es proberen!” Kees duwde Jan opzij — gooide het touw, waar Piet uitgestapt was, over z'n hoofd en begon. Het lukte hèm helemaal niet, door z'n schoenen gleed hij dadelijk weer naar beneden.

„Die manier deugt glad niet,” zei hij, zich losmakend van de boom. „Zo kom je nooit boven.”

„Nou — en ik heb er tòch een plaatje van gezien,” hield Jan vol „In een aardrijkskunde-boek.”

„Misschien dat die lui dáár het dan kunnen — wij kunnen het niet!”

„O, da's wat anders.”

„Je zult het langzamerhand moeten leren,” dacht Piet. Hij had het touw losgeknoopt, en bracht het weer op de plaats, waar hij het vandaan had gehaald. Intussen kwamen de twee wandelaars van straks terug, met oom Kobus.

„Kijk 's wat een lucht,” wees die.
Werkelijk — in het Westen was de lucht versomberd — donker-grauw zag ze
„Dat kon wel regen geven.”
„En òf! 't Was de hele dag al broeierig. Als 't maar geen onweer wordt.”
„Best kans op.”
Allen keken naar boven — Jan en Kees ook, al hadden ze eerlijk gezegd heel geen verstand van het weer.
„'t Drijft misschien over,” hoopte Marie. „'t Zit trouwens nog ver genoeg weg.”
„Dat wel,” beaamde haar éne zuster. „En er is niet veel wind.”
„Hm!” Hun vader zei niet méér, — hij trok es aan z'n pijp en keek nog steeds aandachtig naar het grauw van de wolken, daar in de verte.
„Wat denkt U er van, vader?” vroeg er iemand.
„'t Kon wel es zwaar weer worden — 't is heel de dag al drukkend geweest,” was 't antwoord.
„Ja. Wij zullen ons tenminste haasten, om thuis te komen, jongens,” zei Harmsen.
„O, vóór de bui zijn jullie al lang binnen,” merkte Kornelis op. „'t Duurt nog wel een poosje, eer het losbreekt.”
„Dan krijgen we 't vannacht.” Tante Drika had nog geen woord gezegd in dit gesprek — nu keken ze allen naar haar.
„Denkelijk wel, moeder. Bent U bang?”
Toen glimlachte ze. „Dat weet je wel beter, Piet. We zijn altijd in Gods hand.”

Ze stond in het tuintje — over de weg had ze uitgekeken naar de drie, want het werd tijd, dat die thuis kwamen. De buurman stond er ook — trouwens, verscheidene dorpelingen waren bij de weg, in hun deuren, en ze praatten met elkaar over het weer

„'t Dûurt nog,” beweerde Peter Kooi. „Er is haast geen wind.”

Hij maakte de wijsvinger van zijn rechterhand nat en stak die dan in de hoogte, om de wind te weten.

„West!”

De bui bleef hangen. Het werd donkerder — de wolken kwamen opzetten — toch viel er geen druppel regen nog.

Ook Knelis was in het tuintje gekomen — hij zat naast den boer en de vrouw op de bank

Kees leunde tegen het hek — Jan keek de weg af Hij kwam nu langzaam naar z'n broer toe.

„Ga je mee naar bed, Kees — 't is half tien.”

„Och” zei Kees. Maar hij ging toch mee, en samen liepen ze naar de deur, om het huis in te gaan.

„Waarheen?” vroeg de vrouw.

„Naar bed.”

De boer wendde het hoofd om. „Naar bed? Met dit weer?” vroeg hij.

„Ja?” Je kon aan Jan z'n stem horen, dat hij niet goed wist, wat de boer bedoelde. Hij deed een paar stappen naar de bank.

„Hoor es, met onweer gaan wij hier buiten nooit naar bed. Je kunt niet vooruit weten, wat er gebeurt”

„'t Onweert toch nog niet? Zou het niet overdrijven?”

„Dat is niet onmogelijk — hoewel het er op 't ogenblik niet naar uitziet. Als 't overgedreven is, ga dan je gang — nu heb ik liever, dat je blijft.”

Toen bleven de jongens natuurlijk.

Ze dreutelden heen en weer — gingen een eindje de weg op — kwamen weer terug

De wind begon op te steken. Peter Kooi hoefde nu geen natte vinger in de hoogte te houden om het te weten. Plotseling 'n krachtige windstoot — de bladeren ruisten hevig, hier en daar dwarrelden er een paar naar beneden. De wolken dreven sneller — je zag duidelijk, hoe laag ze hingen Het werd àl donkerder Plots — een hevig lichten, blauwachtig flikkerend zag je 'n kort ogenblik de dingen heel fel — toen een daverende slag, die wegstierf in een rommelend donderen

De jongens schrokken — zó plotseling, en zó hevig

Vrouw Harmsen stond op, ze ging het huis in. De anderen volgden haar zwijgend. De boer kwam het laatst, mèt den knecht.

„Is alles gesloten?” vroeg hij.

Knelis knikte toestemmend. Hij had, toen hij de bui zag aankomen, de ronde gedaan over de boerderij — alles in orde gebracht, de deuren gesloten en de luiken Alleen die voor de vensters niet. Harmsen wist, dat hij op zijn knecht aan kon — al jaren lang was Knelis bij hem in dienst — die twee verstonden en begrepen elkaar.

Na die dreunende eerste slag stilte. De wind hoorde je sterker dan straks, en door de ramen keken de jongens het tuintje in Duister zagen ze de stammen der linden en als donkere reuzenballen de volle bladerkronen

Weèr een straal! . . . 'n Helle, korte flikkering Zwijgend wachtten de mensen in de kamer — 'n ogenblik Toen ratelde zwaar een slàg, alsof het huis zou instorten

„Hè . . . !” Kees haalde diep adem — z'n ogen stonden wijd open en z'n hand zocht steun — bij vrouw Harmsen. Jan gaf geen geluid — hij stond rechtop in de donkere kamer, bij de tafel, en keek door de ramen: keek zonder iets te zien

„Ben je bang, jongen?” Vrouw Harmsen vroeg het — ze greep Kees' hand, die de hare zocht, en drukte die, vast.

„'t Was 'n geweldige slag,” zei Knelis.

„De bui is bijna vlak boven het dorp,” vulde de boer aan. „Zwaar weer.”

Weer flitste het licht — een knetterende slag volgde. Kees trilde — Jan voelde zich het bloed uit het gezicht wijken. Ontzettend was het! — Als het eens insloeg

Ineens zag hij Piet weer staan, bij z'n moeder, en al de anderen er om heen, zoals straks op de „Kamp”. En hij hoorde tante Drika zeggen: „We zijn altijd in Gods hand.” Rustiger werd hij. Het was wel ontzettend, maar — God deed het.

God sprak. Zo zei vader het vaak, als het onweerde. En zó zei Jan het ook, als sprak hij voor zichzelf, zonder te denken aan de anderen in de kamer. „God spreekt.”

Kees wendde het hoofd naar waar zijn broer stond — in het duister zag hij alleen de vage omtrekken van het hoofd, het bovenlijf — maar hij zei niets. De anderen zwegen eveneens — stil luisterend. Het regende buiten. Ruisend stroomde het water neer, met doordringend geluid. Het zwiepen der takken door de wind had opgehouden

Weer licht De slag deed langer op zich wachten, dit keer Toen kwam hij

„De bui trekt af.” Het was de boerin, die het zei. Kees liet haar hand los — hij was rustiger geworden nu

„Wat een zware slag straks!” verbrak Knelis het zwijgen. „Als dat maar niet ingeslagen is.”

„’t Is te hopen van niet.”

„Nee. ’t Zou anders best kunnen. Verleden jaar, met dat hevige onweer, is er ook brand geweest, — op „Arendshorst”, je weet wel.”

Of hij het wist, nou! ’t Vuur was ingeslagen in een boerderij daar, en in een ogenblik had de boel in lichtelaaie gestaan. ’n Paard was nog mee verbrand.

„Zo’n regen zou de brand anders gauw blussen!” Jan maakte de opmerking — hij dacht, dat hij het nog nooit zó had horen regenen.

„Laten we hopen, dat dat niet nodig is,” antwoordde Harmsen. „’t Drijft snel over nu.”

Zo was het. Het lichten werd veel minder fel, en het geluid van de slagen klonk steeds verder weg. Na ’n poosje begon ook het regenen te minderen. De boer stond op — hij ging in de open buitendeur staan — keek naar de lucht. Veel kon hij niet zien — de lindebomen en de schuur tegenover hem dekten het gezichtsveld af. Daarom liep hij naar de weg De jongens kwamen eveneens het huis uit Kees stak z’n vlakke hand vooruit, om regendroppels op te vangen.

„’t Regent haast niet meer, Jan.”

„Maar daarnet, zeg! Kijk eens, wat een plassen!”

Op het erf stonden een paar grote plassen en van de daken dróóp het water. De goot van het woonhuis liep over, en een brede straal kletterde op de stenen van het straatje, dat langs dat deel van het huis liep. De regenton was boordevol.

Harmsen kwam terug.

„Ik ga even het dorp in,” zei hij.

Hij had gezien, dat er verscheidene mensen naar

de grote boom liepen aan het eind van de dorpsstraat. Zou er iets gebeurd zijn?

„Mogen wij mee?” Aan naar bed gaan dachten de jongens nu helemaal niet meer.

De boer vond het goed, en met z'n drieën gingen ze. De atmosfeer was helemaal opgefrist. De weg was kletsnat — en de huizen!

Er liepen nog meer mensen — voor hen uit zagen ze Peter Kooi lopen, in druk gesprek met den veldwachter. De smid, dien ze langs kwamen, stond vóór z'n smederij.

„Ze zeggen, dat er brand is,” riep hij, toen de drie hem passeerden. Harmsen bleef stilstaan.

„Waar?” vroeg hij.

De ander haalde de schouders op. „Dat weet ik niet. Ginds, bij de boom kun je het zien. De richting van Hulsterloo uit.”

Gelukkig, dat was een andere kant als Duivestein.

„Zeker ingeslagen met die zware slag,” dacht Harmsen. Ja, dat geloofde de smid ook wel — dié zei, dat hij het altijd hóren kon, als het insloeg. Bij de boom stond een groepje mannen te praten — ze keken over de landen, naar de wijde verte, waar je een rode gloed kon zien tegen de donkere hemel. Dat was de brand.

„'t Is erg ook, zou je zo zeggen,” zei de stem van den veldwachter. Hij stond met 'n paar anderen een eindje onder de boom vandaan — flauw glinsterden de knopen van zijn uniform.

„Dat is 't,” herhaalde een van de boeren. „Ik denk, dat het in de buurt van Hulsterloo moet wezen.”

„Kan wel.”

„De régen is anders goed voor 't land.”

„Goùd mag je wel zeggen. We kunnen het prachtig gebruiken.”

Jan en Kees zeiden niets: ze bleven bij Harmsen in de buurt en keken naar het gloeien daar ver aan de nachthemel. Als het eens hier in Beukendorp ingeslagen was. — In de boerderij. — En als ze dan eens naar bed waren gegaan, zoals ze eerst wilden

Langzamerhand gingen de kijkers-onder-de-boom naar huis. Peter Kooi liep zover met z'n buurman mee, de twee broers kwamen 'n paar passen achteraan. 't Was al laat, toen ze naar bed gingen

In de stille slaapkamer knielden ze voor het bed En in hun bidden dankten ze, omdat God hen had bewaard

Na 't eten was Dirk weer gaan lezen — maar nu ging het niet zo best als vanmiddag. 't Was net, of 't boek niet meer zó mooi was.

Hij deed het dicht — liep naar buiten

„Waar ga je heen, Dirk?”

„Even voor de deur kijken, vader.”

„Loop niet te ver weg, zul je?” zei moeder, die z'n antwoord hoorde.

Nee — te ver weg zou hij niet gaan. Waar moest hij heen? Ja, de jongens zouden nu wel thuis zijn met Harmsen, maar hij had heel geen zin meer nog naar hen toe te gaan. 't Kon wel wachten, tot morgen Als hij vooruit wist, dat Kees erg nijdig werd, gaf hij het net zo lief nièt terug. Ja — 't zat nog terdege in z'n zak. Stel je voor, dat hij 't ècht verloor! Ja, maar dat kan niet, als je 't zelf wéét, dat je 't verliest

Als 't er nu eens uit viel met het krijgen van je zakdoek of zó Als er dan maar niet iemand net bijstond, die het zag, en hem vroeg, hoe hij aan zoveel geld kwam

Marie kwam de deur uit — ze had een breikous in de hand en kwam naar hem toe. Dat deed ze zo vaak, 's avonds. Dan praatten ze nog wat voor het huis — soms kwamen er nog wel anderen ook bij. Maar dit keer vlotte het niet. Dirk kon niet op streek komen — aldoor draaiden z'n gedachten om dat éne

Hij ging vroeg weer naar binnen — Moeder keek verwonderd op, toen ze hem zag.

„Bevalt het je buiten niet?”

„Nee, moe —.”

Vader liet de krant zakken en keek z'n jongen aan. „Scheelt je iets, Dirk? Is er wat?”

„Nee, vader.”

„Je wordt vervelend van een hele dag niksdoen, hè?”

zei moeder. „Je zult blij zijn, als de vakantie om is, denk ik.”

Dààr gaf Dirk geen antwoord op — hij durfde niet zeggen, dat het 'em dàt helemáál niet was.

„Ik ga naar bed, Moe,” zei hij.

„Da's goed, jongen. Slaap es lekker uit, dan ben je morgen weer fris.”

„Morgen kun je mij meehelpen, Dirk,” zei vader.

„Goed, Vader.”

Dirk wenste welterusten, gaf moeder een nachtzoen en verdween naar z'n zolderkamertje.

„Hij hééft iets,” zei Vader, toen Dirk de kamer uit was.

„Wist ik maar wàt!” klaagde Moeder.

Koning vouwde z'n krant op en legde ze naast zich op de tafel. Toen keek hij z'n vrouw aan:

„k Weet het óók niet, moeder, maar bevallen doet me de jongen niet, vooral de laatste dagen niet. Hij heeft wat.”

Ja, daar waren ze 't samen over eens — Dirk verborg iets voor hen Wat? Ze konden er zelfs niet naar raden!

Ze hadden er al vaker samen over gesproken — en telkens weer was 't eind: wàt het is, weten we niet. En daarom kunnen we hem niet helpen er van af te komen Dat Dirk het er niet makkelijk mee had, zag je duidelijk genoeg anders — waarom zei de jongen niets?

Eén ding konden vader en moeder Koning gelukkig voor hun Dirk doen, en dat deden ze ook: bidden.

Dirk was naar boven gegaan, naar z'n kamertje. Onmiddellijk was hij begonnen zich uit te kleden — z'n kleren legde hij op een stoel voor het bed. Eerst z'n das uit, toen z'n kiel Z'n broek vouwde hij op,

net als altijd — o ja, dat ongelukkige kwartje zat nog in de zak. Zou hij het nog onder de plank stoppen? Welnee — laat maar

Hij knielde niet. Bidden ging tòch niet Hij kroop maar zó onder de dekens Toch huiverde hij even: gaan slapen zonder bidden, zonder dat je God hebt gevraagd, om de hele nacht voor je te zorgen, was wèl èrg Had hij daarnet, beneden, alles maar verteld Vader had nog gevraagd: „Heb je wat?” En hij had gezegd van „nee” Dat was gelogen Daarnet liegen — nu bidden — nee, dat ging niet Hij keerde zich op z'n andere zij, met het gezicht naar de muur. Slàpen Z'n ogen deed hij dicht — voelde, nu hij lag, hoé moe hij was Niet meer denken dan — slapen Werkelijk viel hij in slaap — onrustig wel, en heel licht, toch: hij sliep.

Ineens werd hij wakker.

'n Hevige slag dreunde door de lucht — het was, of het huis trilde. Hij vlóóg overeind — zat rechtop in bed, luisterde; klaar wakker ineens. Beneden klonken stemmen, stappen Hij wilde het bed uit — daar riep Vader onder aan de trap:

„Ben je wakker, Dirk?”

„Ja vader,” wou hij terug roepen, maar op hetzelfde ogenblik lichtte het zo vreselijk, dat de woorden hem op de lippen bestierven.

Vader kwam naar boven — z'n stappen hoorde Dirk op de trap in het ogenblik stilte, dat op het lichten volgde. Toen — daar had je de slag weer, nog heviger dan zoeven.

Gelukkig, dat Vader nu bij hem was.

„Kom mee,” wenkte die. Z'n kleren nam Dirk onder de arm mee — die zou hij beneden wel aandoen.

Zo vlug mogelijk ging hij de trap af. Vader volgde. Marie en Moeder zaten in de huiskamer, ze waren nog niet naar bed geweest, evenmin als Vader. Ze hadden de bui zien aankomen en daarom gewacht met naar bed gaan. Dirk hadden ze niet onmiddellijk willen roepen — zij drieën waren dan toch in allen gevalle op. Maar toen die eerste hevige slag had gedaverd, was Vader direct naar den jongen toegegaan.

Ze zaten met z'n vieren om de tafel en luisterden naar het weer, buiten. Je hoorde de regen; het kletterde tegen de luiken

„M'n arme bloemen,” zei Moeder.

Dirk sprak geen woord, hij zat stil op zijn stoel en staarde recht voor zich uit. Hoor! daar had je weer een slag. Wéér een! Nu duurde het langer — de volgende was niet zo zwáár ook

„Als 't maar nergens inslaat!” Dirk keek even op, toen Marie dat zei — ze zat midden voor de tafel, recht tegenover hem. Niemand gaf antwoord op haar gezegde — maar moeder had de ogen dicht Nu deed ze die open.

„God kan ons bewaren, Marie,” zei ze. „Onweer komt van Hèm.”

„De God der ere dondert,” zegde vader eerbiedig een psalmregel op.

Dirk kende dat psalmvers wel, laatst had hij het voor school moeten leren.

Hij huiverde. Was dat van de kou?

„Heb je 't koud?” vroeg Marie, die het gezien had.

„Doe je kiel aan, jongen,” ried Moeder. „Zo alleen met je kousen en je broek — dat is fris.”

„Hij kan zó weer naar bed, 't onweer is wel afgedreven,” vond Vader.

Ze bleven nog even zitten — toen stond Dirk op.

„k Ga weer,” zei hij. „Welterusten.” Vader hield z'n hand even langer vast, toen Dirk hem die gaf. Of verbeeldde de jongen het zich? Hij gaf Moeder vluchtig wéér 'n nachtzoen — verdween toen naar boven.

De slaap kwam nu niet zo gauw als daareven. Het onweer had Dirk bang gemaakt — bang Hij durfde er niet over denken, waaròm hij eigenlijk bang was — hij kroop diep onder het dek, sloeg de dekens òver z'n hoofd Maar dat kon niet lang — dan kreeg je het te wàrm, te benauwd

Had hij maar nooit die zaklantaarn gezien — dat was het begin van alles geweest. Om die zaklantaarn te kopen, daarom had hij centen opgespaard; had hij geld willen hebben, al maar meer

Dáárom had dat kwartje hem verlokst, toen het ineens voor hem gelegen had op de weg, die middag Ja, hij was er wel mee opgeschoten — vijf en twintig centen tegelijk „Mee opgeschoten” dacht hij bitter achterna

Hij keek door het zolderraam naar buiten. Je zag nog niet veel van de hemel — een enkele ster schitterde tussen de wolkenflarden

Dirk sloot z'n ogen, om te slapen Het hielp niet. Hij hoorde, hoe vader en moeder beneden naar bed gingen. Moeder liep naar de keuken — zeker het koffiegoed wegzetten, om het morgenochtend te wassen. Vader deed de buitendeur op slot. Dat was altijd, vóór ze naar bed gingen Marie hoorde je niet meer — die zou al wel naar haar kamertje zijn.

Hij begon te tellen — langzaam, met gesloten ogen Vijf en veertig — zes en veertig — zeven en veertig — Kees was vast al wel naar bed. Die dacht natuurlijk heel niet meer om dat geld — àls hij 't al gemerkt had.

Nee, tellen nu — zeven en veertig — acht en veertig Dan kon je nergens anders aan denken 't Ging Tachtig — een en tachtig — twee en tachtig Wat had je eigenlijk aan een lantaarn, als j' em toch niet durfde te laten zien? Want dat kòn natuurlijk niet meer. Als er dan eens iemand vroeg, hoe je aan zoveel geld was gekomen? Dan wéér liegen? Zeggen, dat je alles had opgespaard? Alles?

Honderd-en-twee — honderd-en-drie

Dirk z'n ogen begonnen zwaar te worden; z'n hoofd werd moe Zo stil was het nu in huis, er was geen geluid meer. In de goot tekkelde zachter het regenwater, dat nog van het dak droop — je kon het duidelijk horen. Hij lag dicht onder de pannen Flauwer hoorde hij het geluid van de druppels — al flauwer Dirk was weer in slaap gevallen Hij droomde

Donker was het, heel donker. En hij stond in een wijde ruimte Hij durfde zich haast niet te bewegen, zo wijd was het er en zo donker Buiten was het niet; dat voelde hij meer dan dat hij het zag, maar wààr was het? In z'n hand had hij iets kouds — net staal 'n Electriscbe zaklantaarn! Z'n duim gleed langs de kant van het koude ding Hij voelde het knopje. „Knip!“ 'n Stralenbundel schoot uit de lens de donkerte in Nu kon hij zien. Daar stond de brik van Harmsen. De stralen gleden over het rijtuigje, speelden langs de wanden Het was in de schuur van Harmsen. Wat stond daar in de hoek? Het leek, dat zich daar iets bewoog De lantaarn er op richten? Hij durfde niet — trilde van angst Wat wàs dat bewegende dan? Schuw zochten z'n ogen. — Niets Was dat geluid? In z'n angst knipte hij de lantaarn uit — het was plotseling zwart om hem heen Of nee, daar was een glanzend

108

vlekje Al groter werd het, àl groter Rond was het, en het glinsterde — sterker Nu kwam het langzaam naar hem toe Zilver Het kwartje En vrouw Evers stond er bij. Ze wees naar hem, maar ze zei geen woord Omkeren! Weglopen! Weglopen! Maar hij kon niet — z'n voeten kon hij niet meekrijgen En daar had je den veldwachter „Stelen is altijd gemeen,” hoorde Dirk hem zeggen, en vrouw Evers knikte. Ze keek aldoor naar het kwartje en haar hand wees naar hem. Het angstzweet brak den jongen uit. Hij wilde de hand optillen, om de zaklantaarn weg te gooien, naar het donkerste hoekje van de schuur Ook dat was onmogelijk Dan wèglopen, wèg, wèg Maar hij scheen verlamd En vrouw Evers bleef wijzen Daar kwam de veldwachter naar hem toe — wilde hem grijpen

'n Gil klonk door het huis, scherp en doordringend Wakker nu — zat Dirk overeind in bed, nog trillend van angst, ontwaakt door de schrik

„Hoor je dat?” vroeg Moeder. Ze stootte Vader, die naast haar lag, aan, dat hij wakker zou worden. Dat hoefde niet — die gil had hem al gewekt.

„Da's Dirk,” zei hij. „k Zal eens gaan kijken.”

„Laat mij maar, jij moet morgen vroeg op.” Moeder stapte het bed uit, schoot haar pantoffels aan en ging naar boven, naar Dirk z'n kamertje. Het kaarsvlammetje, dat ze meenam, danste op en neer onder haar lopen — ze beschermde het met de linkerhand Dirk hoorde de traptreden kraken — angstig keek hij naar de deur, niet geheel zeker nog of hij droomde dan wel goed wakker was Kwam er werkelijk iemand naar boven?

Daar morrelde het aan de deurknop — de deur ging open — Moeder!

En ineens begon Dirk te snikken, te snikken Hij wierp zich terug in z'n kussen en snikte

Moeder zette de kaars neer; toen ging ze naar het bed, waar Dirk lag Z'n gezicht was verborgen in het kussen, de deken was van z'n bovenlijf afgegleden; op en neer schokten z'n schouders

„Dirk,” zei Moeder zacht. Meer niet. Ze legde haar hand op z'n donkere haar en streelde dat. Moeders hand op z'n hoofd! Dirk voelde het — even wilde hij met 'n ruk die hand afschudden: hij was zo slécht, zó slecht Moeders hand op je hoofd Stil was het in het kamertje; gesmoord door het kussen kwamen alleen dof de geluiden van Dirk z'n gesnik

„Dirk” zei Moeder nog eens, dringender nu, „jongen — is er iets?”

Ze nam z'n hoofd in haar beide handen — keerde z'n gezicht naar zich toe. Bij het flauwe kaarselicht keek hij moeder even aan — toen sloot hij de ogen weer en wild wierp hij zich tegen moeders borst Daar bleef hij — weggedoken z'n hoofd in Moeders armen.

Vrouw Koning wachtte Ze liet hem eerst wat tot rust komen. Toen vroeg ze: „Wat is er, Dirk? Heb je gedroomd?”

Hij knikte

„Wat dan?”

Stilte Het was zo moeilijk om te beginnen — Toch — langzaam, bij brokken, kwam het verhaal Van het ansichten-kopen, en van het kwartje Van z'n zoeken naar Kees, om het terug te geven, en van z'n denken, om het weg te gooien, om het te verliézen Alles alles Moeder liet hem stil uitpraten.

Ze was bij hem gaan zitten op de rand van z'n bed en ze luisterde, luisterde maar En hoe meer Dirk vertelde, hoe meer hij het voelde, alsof er iets donkers van hem weggenomen werd Nu wist Moeder alles nu zou Moéder wel helpen Eindelijk zweeg hij — er was niets meer, dat Moeder niet wist

„Wat wil je nu doen, Dirk?” hoorde hij Moeders stem.

„Teruggeven — aan Kees.” Dirk tilde even het hoofd op, om Moeder aan te zien. Maar ze zat met de rug naar de kaars en hij kon niet duidelijk in haar ogen lezen.

„Is 't dan in orde, denk je, Dirk?”

Het duurde even, eer het antwoord kwam. Toen zei hij zacht: „Nee, Moe.”

„Nee, dan is 't niet in orde nog, daar heb je gelijk aan. Je moet nog méér doen”

„Ja, Moe.”

„Wát wil je dan doen?”

„Kees vergéving vragen.” Moeder hoorde wel, dat het haar jongen moeite kostte, om dat te zeggen; ze begreep, dat het hem nog veel zwaarder zou vallen het te doen.

„Dat is goed, jongen,” zei ze. „Heel goed. Maar niet voldoende. Je hebt kwaad gedaan, niet alleen tegen Kees. Ook tegenover God. Dat weet je wel, hè?” 'n Stomme knik was het antwoord. Ja, Dirk wist het wel. „Gij zult niet stelen,” stond er in de Bijbel. En als je stal, overtrad je Gods gebod. Hij had dat gevoeld ook — daarom had hij immers voortdurend zo'n onrust gehad — zoals Vader had gelezen aan tafel: „de goddelozen hebben geen vrede” Goddelozen — dat zijn mensen, die Gods wet overtreden

Daarom had hij óók niet kunnen bidden

„Dan moet je eerst dus God om vergeving vragen. Hem alles zeggen, alles Van wat je hebt gedaan en gedacht En vragen of Hij je vergeven wil”

Roerloos bleef Dirk in Moeders armen.

„Heb je vanavond gebeden, jongen?” vroeg ze en haar stem was nu héél zacht.

Onmerkbaar haast schudde Dirk het hoofd — toen fluisterde hij: „Ik kòn niet ik — dèrfde niet”

„Willen we 't samen doen?” Het antwoord was haast niet te horen: „Ja, Moe”

Samen zijn ze toen geknield — Moeder en Dirk En ze hebben gebeden Moeders stem heeft heel teer geklonken, en op Dirk z'n handen, samengevouwen op de rand van het bed, is een traan gedrupt

Moeder heeft ook gevraagd, of God Dirk helpen wilde, om het aan Kees te vertellen — en Dirk heeft ècht meegebeden

En toen hij weer in bed lag en Moeder al lang naar beneden was gegaan, dacht hij nog over z'n droom en over z'n praten met Moeder en dat hij morgen naar Kees gaan zou

En ook, dat hij nu weer bidden kon

Zou die nu wéér voorbij lopen „In allen gevalle — i k roep hem niet meer,” dacht Kees.

Maar dat hoefde niet

Dirk had hen óók gezien Even aarzelde hij — Knelis was er bij, en Nee — dóórzetten nu, flink zijn Hij was immers van huis gegaan met het vaste voornemen alles in orde te maken: het kwartje eerlijk teruggeven en dan vertellen

Ferm stapte hij op het drietal af.

„Ha Dirk,” groette Knelis.

„Zo, waar heb j ij gezeten?” vroeg Kees.

„Ik moet je wat zeggen, Kees,” zei Dirk. Hij bleef vlak voor hem staan — zocht z'n woorden

Kees wachtte, Knelis liep door. Jan keek even naar den knecht — toen liet hij dien alleen verder gaan en bleef bij z'n broer.

„Ik heb een kwartje van je,” zei Dirk, snel.

„Gevonden? Ik was het kwijt, da's waar.”

„Nee, niet gevonden. Je hebt het laten vallen, bij vrouw Evers, met die ansichten. En toen — toen — heb i k het opgeraapt.”

Verbaasd keek Kees z'n kameraad aan. Dáár had hij niet in het minst om gedacht Dat kwartje was hij kwijt; hij had het vervelend gevonden, maar d'r was nu eenmaal niets meer aan te doen, nou ja — vooruit, weg is weg En nu dit Hij zei niets; wist niet onmiddellijk iets te zeggen. Toen haalde Dirk het geldstukje te voorschijn.

„Hier is het,” zei hij, het overreikend. „En — en wil je me vergeven, Kees?”

„Geef op.” Met een vlugge greep graaide Kees het kwartje uit de uitgestoken hand. „Geménerd! Je bent een diéf!”

Meteen keerde Kees zich om — liep op 'n drafje

Knelis achterna. Jan draalde, als wilde hij nog iets zeggen: Dirk z'n gezicht stond zo zo ráár Maar er kwam geen woord — en in plotselinge verlegenheid keerde ook Jan zich om, liep z'n broer achterop Dirk bleef alléén staan

Een ogenblik leek het, of hij de jongens wilde volgen — toen keerde hij zich af, met 'n hevige kleur. Langzaam ging hij terug naar huis

„Wat hàd Dirk? Waarom gaat hij niet méé?” wilde Knelis weten, zodra de beide jongens hem hadden ingehaald. Ze liepen ieder aan een kant van hem.

„Och” zei Jan. Maar Kees was niet van plan, om iets te verzwijgen. Geméén was het, nou!

„Hij kwam me een kwartje terugbrengen,” vertelde hij. „Dat had ie van me gestólen.”

„Gestólen?” Knelis stond stil van verbazing, keek den jongen strak aan. „Dirk 'n kwartje gestolen?”

„Ja, van mij. Hij is 'n geméne diéf!” zei Kees. „Hij hoeft tenminste met mij niet meer mee te gaan, vast nièt.”

„Wist jij dat dan niet, Kees?”

„Welnee. Ik wist wel, dat ik een kwartje kwijt was — dat hebben we gemerkt, toen ik met vader m'n geld natelde.”

„Die middag, dat vader hier geweest is, je weet wel, Knelis,” hielp Jan. „Maar we wisten niet, hoè Kees het kwijtgeraakt was.”

„Nee, dat wisten we niet,” viel die in. „En nou heeft Dirk het gestólen. Zo'n dief!”

„Wanneer dan?”

„Toen met dat ansichten kopen bij vrouw Evers. Ik heb het verloren en hij heeft het opgeraapt.”

„Had je dat dan niet gezien?”

„Nee — hij vertelde het zelf, daarnet. Nou wéét ik het wel weer — ik heb de centen, die ik terugkreeg, buiten pas in m'n portemonnaie gedaan.”

„O, en toen heb je het kwartje zeker laten vallen — en”

„Dat heeft Dirk gezien, en die heeft het opgeraapt en in z'n zak gestoken,” zei Jan. Hij zei het heel rustig, lang niet zo driftig als Kees alles had verteld. Je zou haast gedacht hebben, dat Jan er al wel iets van vermoed had.

„Daarom heeft hij zeker ook niet meer met ons willen spelen.”

„Natuurlijk niet,” riep Kees. „Hij dèrfde niet, dat snap je. Zo'n valserd!”

„Ja — 't is niet mooi van hem — En waarom kwam hij het nu eigenlijk terugbrengen?”

Ja, waarom? De twee jongens keken Knelis aan, toen hij die vraag deed — Waarom?

„Heeft hij niks erbij gezegd?” vroeg de knecht verder.

„Ja — hij gaf het, en — nou, en — toen vroeg hij, of ik het hem vergeven wilde.”

„En toen?”

„Toen — toen” Kees aarzelde Wat hij gedaan had, was nu óók niet heel mooi geweest

„Toen heb ik het genomen en ik ben weggelopen — jou achterna.”

„Heb je niks gezegd?”

„Dat hij een dief was.”

Knelis zei niet veel meer, de hele weg over niet Zó kwamen ze bij de weilanden, waar ze wezen moesten. Ze klauterden langs een hek — staken daar het land over

„Ziezo,” zei Knelis eindelijk. „We zijn er.”

Ze waren heel achter in de polder — in de verte zag je Beukendorp nog liggen, en ginds — peuterig klein, piekte een dorpstorentje naar boven

Met 'n dag of wat zou het schouw zijn, en daarom moesten de sloten worden schoongemaakt. In dit stuk van de polder was het al héél nodig.

Knelis gebruikte een soort zeis-mes, aan een lange stok. Hij plonsde het in het slootwater, dicht bij de kant Daar groeiden grote pollen waterplanten: lissen en egelkolen Die sneed hij af, dat ze langzaam gingen neervallen op de waterspiegel; maar als ze die raakten, trok de knecht ze met z'n zeis op de kant, waar ze bleven liggen in de zon en verdrogen gingen

Een poosje bleven de jongens toekijken, maar het verveelde hun gauw, en ze begonnen de slootkantjes af te lopen, om in het water te speuren naar vissen of andere waterdieren. Maar ook dáár hadden ze dra genoeg van.

Toen gingen ze in het gras liggen, 'n eindje van de plek vandaan, waar Knelis werkte. Ze luisterden naar het regelmatig in-het-water-plonsen van de zeis en het ruisend vallen van de lissenbladeren

„'t Is tòch gemeen van Dirk,” begon Kees ineens, weer opnemend het gesprek van daar straks.

„Ja,” gaf Jan toe. Hij keek peinzend voor zich uit en plukte een grashalmpje. Hij tikte ermee in het holle van z'n linkerhand en zei toen:

„Waarom zou hij het teruggebracht hebben?”

„Weet i k het,” zei Kees. Hij werd opnieuw nijdig, nu hij er weer aan dacht. Om zó maar geld te nemen, dat je kameraad voor je ogen verliest! Is dàt effe gemeen!

„Als hij 't niet gedaan had, hadden we nooit geweten,

waar 't kwartje gebleven was," dacht Jan hardop. Hij vond het stelen van Dirk net zo goed gemeen als Kees, maar hij kon toch ook niet laten te denken, dat het flink was, om zelf alles te vertellen en 't geld terug te brengen.

„Misschien heeft z'n moeder het wel gevonden," opperde Kees. „In z'n broekzak of zo”

Dat kon wel zijn. Dan had z'n moeder natuurlijk gezegd, dat hij het weer terug moest brengen — ja, dat kon wel. Afijn — 't was terecht, dat was alvast wat

Toch — zó direct had Kees nou niet hoeven weg te lopen. Nu moest je maar raden, of Dirk het uit z'n eigen terug had gebracht of niet. Zou Dirk erg kwaad zijn, omdat Kees hem zo uitgescholden had? Nou ja — 't was wáár, wat Kees had gezegd. Dirk was een dief. Of — nu nòg? Nu hij zèlf het geld had teruggegeven?

Hij had anders heel niet boos gekeken, toen Kees het kwartje uit z'n hand had gegraaid en weg was gelopen. Nee, dàt had Jan wel gezien, vóór hij z'n broer naliep — bóós was Dirk niet geweest Z'n gezicht had heel ànders gestaan

Kees sprong op — hij had al weer lang genoeg stil gezeten.

„k Ga weer bij Knelis kijken," riep hij naar Jan, die stilletjes bleef waar hij was. Maar Knelis had geen tijd, om 'n praatje te maken, er moest gewerkt worden!

Kees drentelde wat rond, kwam weer bij Jan staan. Die zei niets, lag te dromen Of zou hij over Dirk denken? Over dat terugbrengen?

„Jan!"

„Ja — wat is er?"

„Ga je mee?"

„Wat doen?“

„Nou ja — niks Slootje springen“

„Geen zin, hoor. Zeg, waar zou Dirk heen gegaan zijn, straks?“

„Weet ik het! Kan me niet schelen ook.“

Kees hield zich onverschillig, deed, alsof hij helemaal niets meer van Dirk wou weten en ook niet meer over hem praten wou. En toch was hij eigenlijk wel blij, dat Jan er opnieuw over begon.

„Wat zou Dirk nog verder hebben willen zeggen?“ vroeg Jan, nadat ze allebei 'n paar minuten gezwegen hadden.

„Wel — niks,“ meende Kees.

„Ik geloof van wel — maar jij liep zo gauw weg!“

„Nou ja“

Jan kwam overeind — hij stond nu naast z'n broer en samen keken ze naar Knelis. Die had z'n zeis op de grond gezet en liet hem leunen tegen z'n schouder. Hij zag, dat de twee jongens samen praatten — nu kwamen ze op hem toe. „Je hàdt niet zo gauw weg moeten lopen,“ hoorde hij Jan zeggen, en meteen begreep hij wel, waar ze het over hadden. Zelf had hij onder z'n werk ook voortdurend over Dirk gedacht. Vreemd was het, dat wegnemen van een kwartje. Knelis zou zoiets nooit van Dirk hebben gedacht. Nòg vreemder was het, dat de jongen het teruggebracht had. Kees had niet geweten, waar het geldstukje gebleven kon zijn — dat zou Dirk óók wel gemerkt hebben. Als hij het dus terugbracht, was dat licht niet uit angst, dat het uit-komen zou. Vast stak er iets anders achter . . . Die Kees was ook veel te driftig — had niet dadelijk moeten uitvallen met „dief —“ niet moeten weglopen. 't Was misschien te begrijpen, dat hij ineens zo nijdig was geworden — gòed vond Knelis het làng niet.

„Jan heeft gelijk,” zei hij, toen de twee jongens aankwamen. „Je bent veel te gauw weggelopen, Kees. Je had moeten wachten, of Dirk nog meer wilde zeggen.”

„Kan wel,” gaf Kees toe. „Of Geméén is het tòch”

„’t Terugbrengen, bedoel je?” Knelis kon soms zo langs z’n neus weg ’n opmerking maken, die je wel voor héél onnozel zou houden — als je het trillen van z’n neusvleugels dan niet zag, en het trekken om z’n mondhoeken. Kees zag geen van beide — hij kende den boerenknecht nog te kort, om daar erg in te hebben.

„Nee, dàt niet, dat spreekt van zelf!” Hoe kòn Knelis nou zoiets zeggen. „Maar ’t stelen. Dàt is gemeen.”

„Waaròm zou hij ’t gedaan hebben?” vroeg Jan. „Zijn ze thuis àrm, Knelis?”

„Arm — arm Nee, àrm niet. Koning werkt bij boer Pluigers — en die betaalt z’n volk goed.”

„Waar-die het dàn om gedaan heeft!” dacht Jan hardop.

Ze stonden gedrieën vlak áán de slootkant; òm hen heen lagen, glanzend-nat, de neergeslagen waterplanten op het lichte groen van het weigras Er woei een zacht windje, dat de halmen deed buigen en de gele boterbloemen, de rode koekoeksbloemen deed schommelen op hun stengels Een vis sprong, glinsterend, boven de waterspiegel uit, — viel weer in de sloot terug met een zachte plons. Een paar fonkelende droppels spatten òp Een koe loeide — gerekt, klagend

„Om niks,” viel Kees uit, „om niks heeft-ie het gedaan. Om het te hèbben”

„Weet je,” zei Knelis bedachtzaam, „je moest es naar hem toegaan en het vràgen.”

„Vast nièt — nooit!” Dat was Kees, die weer dadelijk z'n antwoord klaar had. „Ik vergeef het hem nóóit.”

„Zo . . . !” De toon klonk gerekt — het leek wel, alsof de knecht óver de jongens heen keek, de verten in — en z'n gezicht werd ernstiger. Toen ineens, Kees vlak aankijkend, herhaalde hij vragend: „Nooit?”

„Nee,” zei Kees — al klonk dat „nee” niet zo vast als daarnet. Wat was er in Knelis' ogen?

„Bid jij voor 't eten, Kees?” deed hij een onverwachte vraag.

„Natuurlijk! — Altijd.”

„Ook wel eens het ,Onze Vader'?”

„Ja.”

„Dus ook: Vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven ónze schuldenaren. Weet je, wat dat betekent?”

Natuurlijk wisten de jongens dat, maar ze gaven geen antwoord. Jan zag naar de zeis, die nog steeds met het blinkende lemmer op de grond stond, en Kees keek nergens naar — zijn ogen staarden ver, vèr weg

„Dirk is nou jouw schuldenaar, Kees. En jij vergeeft hem nièt. Durf jij dan te zeggen: Vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven? Als je nièt vergeeft?”

„Nee” aarzelde het antwoord; en toen werd er niet meer gesproken. De jongens draalden wat — Knelis ging opnieuw aan z'n werk. De zeis plonsde weer in het water, en trok de afgesneden planten op — weer en weer

Toen ze 'n poosje later met z'n drieën naar de boerderij teruggingen, hadden ze het over van alles en nog wat, alleen nièt over Dirk

Nog 'n ogenblik had Dirk de jongens nagekeken, toen ze zich van hem afkeerden en wegliepen — Kees eerst, dan Jan. Het snauwende scheldwoord, dat Kees hem toegegooid had, deed hem het bloed naar de wangen stijgen — hij zou dat joch wel aanvliegen kunnen, zo'n nijdigerd . . . ! Toch — dat was maar heel even geweest, die opwelling om er op los te slaan, Kees te beuken — hem toe te schreeuwen: „Dàt zul je intrekken! Intrekken!” Z'n vuisten hadden zich ontbald; langzaam keerde hij zich af . . . De kleur trok weg van z'n wangen . . . Was het dan niet zo? Wàs hij dan geen dief?

Hij was zo goedsmoeds op pad gegaan, die morgen. Moeder had hem aan de deur nog de hand gegeven, toen hij ging . . . „Al doèn ze soms lelijk: niet boos worden, hoor! Je vertelt alles maar, alles . . .” had ze nog gezegd. Zó had hij het ook willen doen — als hij de tijd ervoor had gehad. Maar die had Kees hem niet gegund — direct had die het geld genomen en was weggelopen. Ja — om hem àf te snauwen, uit te schelden, dáár was nog net tijd voor geweest, dacht Dirk bitter . . .

Hij ging het dorp in — Vader was op de boerderij van Pluigers aan 't werk — Dirk mocht hem wel komen helpen, had hij gezegd. De jongen deed dat anders graag — vond het prettig, sàmen met Vader te werken . . . Als het dan zo lekker opschoot . . . Nu was de aardigheid er af — door Kees, die . . . Toch gaan — vast en zeker. Vader rekende er op, dat hij komen zou. Zou Moeder alles aan hem verteld hebben? Dirk geloofde van wel — Vader had die morgen anders gedaan dan gewoon. Niet boos of zo, helemaal niet . . . En Vader had er ook geen woord over gesproken. Toch voelde Dirk, dat Moeder alles verteld had. Hij wist

niet, dat Vader gezegd had: „Als 't zó is, doe ik beter er niets meer van te zeggen. De jongen ziet nu zelf, dat hij verkeerd heeft gedaan, en heeft den Heere om vergiffenis gebeden En jij hebt er met hem over gesproken”

Toen had Moeder geknikt, dat zij dat ook het beste vond — ze had er met haar jongen over gepraat

Daar wist Dirk niets van, van dat gesprek. Hoe zou hij ook? Maar dat Vader alles wist — ja, dat voelde hij

Ellendig, dat Kees niet anders geweest was! Hem niet had laten vertellen Dan had-ie het best begrepen — dan was ie niet nijdig gebleven — waren ze weer vrindjes geworden als eerst Maar Kees had niets willen horen — woest had-ie het geld gepakt — 'n paar woorden gesnauwd. — Toen waren de jongens allebei weggelopen Geluisterd hadden ze niet eens — gewacht zelfs niet, of hij nog meer had willen zeggen

Daar kwam Wim aan — 'n grote mand bij zich. Zeker brood rondbrengen, voor z'n vader.

„Ha Dirk! — Zeg, d'r is brand geweest!”

„Brand?”

„Ja — gisteravond, in Hulsterloo. Ze zeggen, dat de bliksem ingeslagen is.”

„Erg?”

„En of, 'n heleboel huizen zijn afgebrand — 'n halve straat wel!”

„Hoe weet jij het?”

„Nou — bij Daalder vertelde de melkmeid het, daarnet, toen ik er brood bracht.”

„Moet je nog méér rondbrengen?”

„Ja — deze hele mand vol. Ga je mee?”

„Ik ga vader helpen — bij Pluigers.”

„Daar moet ik dadelijk ook heen — eerst nog twee andere klanten. Loop mee, jòh.”

„Als je doorstapt, tenminste.”

Ze namen de mand ieder aan een oor — droegen samen. Met iedere stap slingerde het ding Een witte doek lag over de broden gespreid — de vouwen zaten er nog scherp in.

„Kom je vanmiddag spelen?” vroeg Wim. „Of moet je dan óók je vader helpen?”

„'k Weet niet — 'k zal es zien.”

Dirk begon met de mand te schommelen: leuk ging dat! Wim deed mee. Zachtjes eerst, heel zachtjes Maar de zwaaien werden à groter de doek fladderde

„Nee jòh. — Pas òp!” Wim werd bang, dat z'n broden wel eens uit de mand konden vliegen — en dan? Hij hield tegen met z'n hand, die het oor links vast had. De zware mand schonkelde even De jongen trachtte op zij te springen — zo'n zwaar ding tegen je benen!

Maar hij durfde tòch niet loslaten — in koddige schrik probeerde hij te wijken, trok het linkerbeen krampig hoog-òp Het hielp niet — de broodmand sloeg hard tegen z'n kuit

„Au!”

Dirk lachte — het was ook zó'n grappig gezicht

„Lach niet!” snauwde Wim, boos een ogenblik

„Jij moest het 'es voelen”

„Ik lach je niet uit,” verdedigde Dirk zich. „Maar je deed zó gek” Hij aapte de sprong na, met 'n komisch vertrokken gezicht. Toen lachte Wim ook.

„'t Deed niet erg pijn,” zei hij. „Kom, we lopen door.”

Ze pakten hun vrachtje weer op. Nù naar Pluigers . . .

Dat was nog maar 'n eindje; daar wàren ze er al. De een ging met z'n brood naar de deur, de ander zocht achter het huis z'n Vader

Koning zag wel aan Dirk, dat het gesprek met Kees niet was afgelopen, zoals de jongen had verwacht. Hij zei echter niets — wees Dirk, hoe hij helpen kon, en ging door met het werk. Eerst moest het maar eens bezinken, die ontmoeting, misschien, dat Dirk straks zèlf

Na 'n poosje begon de jongen werkelijk te praten — maar niet over zichzelf.

Hij vertelde het nieuwtje van de brand te Hulsterloo — of wist Vader daar al van?

Ja, Vader had er van gehoord Iederéén op het dorp trouwens

Die morgen was er een marskramer geweest, die de brand had gezien — en aan alle deuren, waar hij met z'n bundeltje kwam, had hij het verhaal in geuren en kleuren gedaan

De bliksem was ingeslagen in een boerenwoonhuis op de hoek van de Langestraat: in een oogwenk stond de boel in lichtelaaie!

De bewoners waren de weg opgehoud — dodelijk verschrikt En de wind gierde en een ratelende donderslag deed hen opnieuw opschrikken Blauwig schitterlicht zette een seconde alles in een metalen gloed — toen weer de duistere nacht, waarin rood en vurig bruisten de wilde vlammen Het felle waaien had ze aangewakkerd — de lucht stooft vol vliegende vonken Die vielen op de rieten daken van de huizen vlak-bij; op de hooischelven En nieuwe vlammen kringelden op, loeiden omhoog Al groter werd de vuurzee Denderend kwamen spuiten aanrollen — 'n paar armzalige dorps-brand-

Rood en vurig bruisten de wilde vlammen.

sputten, die met hun enkele stralen vruchteloos stonden tegen de geweldige brand. De burgemeester had naar de stad geseind om hulp — die kwam ook wel, maar toen had de brand al een grote omvang aangenomen — een ramp was het geworden

De dorpingen hadden gewerkt, gewerkt, om te redden wat mogelijk was — 't was niet véél geweest Gelukkig, dat er geen vee stond in de stallen.

„Heeft u wel eens een brand gezien, Vader?” vroeg Dirk. „Ja?”

„Eén keer. Dat was gelukkig niet zo erg als deze nu. 't Is wel 'n mooi gezicht, da's waar —.”

„Ik zou het ook wel eens zien willen.”

„Daar hoef je niet naar te verlangen, jongen. 't Is verschrikkelijk voor wien het treft.”

„Zó bedoel ik het ook niet, Vader.”

„Nee — dat weet ik wel. Kom — we schieten aardig op”

Dat was ook zo — al pratend was het werk hun vlot van de hand gegaan, en Dirk had onder het gesprek over de brand z'n leed van 's morgens vergeten.

Op weg naar huis, om te gaan eten, kwamen ze Knelis tegen, met de jongens. De knecht riep 'n „Goeie middag”. Vader groette terug — toen keek Dirk ook even. Knikte Kees — of verbeeldde hij het zich? Kees z'n gezicht stond anders strak

Zo kwamen ze thuis.

als 't schemert — of als 't helemaal donker is. Dan praat je veel makkelijker over zulke dingen

Vrouw Koning voelde best, waarom Dirk zo stil bij haar zat in de keuken: ze begreep, dat hij vertellen wilde van 's morgens.

„Wat zei Kees?“ hielp ze hem op weg. Ze had de schort bijna af, maar het ijzer was koud geworden en ze zette het weer op het vuur. Het tweede ijzer bleek ook nog niet heet genoeg Dus had ze 'n ogenblikje tijd. Dirk had om zo te zeggen maar op een vraag gewacht — nu vertelde hij.

Och, dat was gauw gebeurd — 't Was allemaal zo vlug gegaan — 't had zo kort geduurd Toch — toen hij vertelde van wat Kees had gezegd, van „Gemenerd!“ en „Dief!“ ja — toen leek het wel, of hij weer kwaad werd Moeder had haar ijzer opgenomen, streek weer. Ze had alles gehoord — ook van Kees z'n schelden.

„Vin' je dat héél erg, jongen?“ vroeg ze. Ze keek naar haar Dirk: hij zat nog op het aanrecht, met z'n rug geleund tegen de stijl van het openstaande venster, z'n ene been opgetrokken en z'n armen om die knie.

„Ja,“ knikte hij stom.

„Toch — toch Zou jij in Kees z'n plaats het niét gezegd hebben? Dat weet je niet, hè? Nee, dat is waar. Maar waar is óók — dat je er zèlf reden voor hebt gegeven”

Het was wel hard, om dat te moeten hóren van je moeder, en dan te weten, dat ze gelijk had

„k Heb 't toch teruggegeven, Moeder.”

„Dat is zo, jongen — maar je had het toch eerst wèggenomen, hè? En misschien is Kees gauw kwaad.”

„Dat kan wel, Moeder”

„Dan is hij ook wel weer gauw goed, zou ik denken.

Dat heb je meestal: mensen, die gauw boos worden, blijven het niet lang”

Dirk gaf geen antwoord. De schort was klaar en Moeder legde ze weg, nam een ander stuk Wat was het toch warm!

„Als Kees nièt goed wil worden, Moe?” Dirk had z’n opgetrokken knie weggedaan — hij zat weer recht-op; gespannen, wat Moeder zeggen zou.

„Wachten, Dirk Heb je er om gebeden?”

Toen gaf Dirk geen antwoord — ’n poosje bleef hij nog in de keuken — ging dan weg naar ergens, waar hij alleen was

Bij Harmsen aan tafel was er druk over de brand gepraat. De boer had in ’t dorp allerlei geruchten gehoord en de vrouw had ’n heel verhaal opgedaan bij Vantriet, die met z’n petroleumwagentje langs de dijk ging Die had verteld — nee, dat je er angstig van werd Het was geweldig — in geen jaren was er zo’n brand in de omtrek geweest — ’n hele straat lag gewoonweg in puin „D’r zullen wel heel wat lui gaan kijken,” had Vantriet gezegd Om te beginnen lui van de krant, die het allemaal wilden weten om het te laten drukken Daar kwam het ’s avonds al in; nou, en dan kwam de stroom kijkers los: als ze ’t verhaal in de krant gelezen hadden

„Zouden jullie er óók niet heen willen?” vroeg Harmsen aan z’n logé’s.

„Nou!” zei Kees. „Is ’t ver?” vroeg hij er schielijk achter.

„Gaat nogal. — Je kunt het niet lopen!”

„Dat dacht ik!” Kees moest lachen — nee, lopende zou je er niet gauw komen — tenminste als hij rekende, hoe ver weg de vuurgloed was, gisteravond

„Dan ga je zeker met de brik, Kobus?“ informeerde de boerin.

„Dat was m'n plan. Ga je mee?“

„Ik kan niet weg, 'n hele dag, dat weet je.“

„Kom, om de jongens te plezieren“

„Ja — gaat u mee,“ drong Jan aan. „Toe“

Maar 't hielp niet — de vrouw kon niet weg. Harmsen zelf trouwens ook niet makkelijk, al zei hij dat niet tegen de jongens — maar hij wilde hun nu graag dit plezier doen. 't Was 'n aardig ritje, vooral omdat ze in de stad niet vaak in 'n rijtuigje zàten, vanzelf, en meteen hadden ze nu een doel, waar de reis heen zou.

„We houden ruimte over, als moeder de vrouw niet mee gaat,“ zei Harmsen.

„Neem Dirk Koning mee,“ stelde Knelis voor. Hij had nog geen woord meegepraat — nu ineens kwam hij met die naam. Kees keek naar hem — waarom wilde Knelis dat? Om — om Kees begreep „Gelijk ook wij vergeven“ had de knecht hem vanmorgen gezegd.

Harmsen had nergens erg in — hoe zou hij ook?

„Mij goed, hoor,“ stemde hij toe. „Als Jan en Kees dat aardig vinden.“

„Ik wel,“ zei Jan. Kees zweeg

„Best. Dan gaan we morgen. Stappen jullie vanmiddag naar Dirk, om 't te zeggen? En dan nemen we Wim ook mee — dat is immers ook 'n kennis van jullie?“

Zo werd het afgesproken — en vroeg in de morgen zouden ze gaan.

„Dan moeten we vanmiddag 'n beetje vooruit werken, Knelis. — Laten we danken“

Ze zwegen — en helder klonk Harmsen's stem.

„Amen.“

Toen stonden ze op — de groteren gingen aan de arbeid — Kees en Jan slenterden het erf op

„Hoe vond je dat van Knelis?” ’t Was ’t eerste, dat Kees zei, terwijl ze samen langs de schuur liepen, de boomgaard in.

„Hoe von’ j ij het?” vroeg Jan terug. Hij wist niet, hoe Kees nu over Dirk dacht, na wat ze vanmorgen hadden gepraat — zelf wilde hij wel naar Dirk toe. ’t Was niet mooi geweest, wat die gedaan had — dat was zo Toch, dat hij zèlf het verteld had En dan, Knelis had ook groot gelijk, vanmorgen, over dat bidden

„Och” aarzelde Kees.

„Nou ja, weet je wat? We moesten het overstappen. Dirk is toch zèlf gekomen,” zei Jan.

„Je kàn nou niet anders, haast,” bromde Kees.

„Dáárom niet. ’t Is toch flink van hem, om ’t zelf te zeggen. En hij heeft het geld ook eerlijk teruggebracht.”

„Dat is wel zo,” gaf Kees toe. „Maar om nou te gaan zeggen van morgen”

„Wie weet, komen we hem niet hier of daar tegen.”

„Wou je anders naar z’n huis?”

„Als ’t moet”

Knelis kwam hen zoeken. Hij moest naar de varkens — of de jongens zin hadden om mee te gaan? Nee, vanmiddag bleven ze liever hier. Jan moest nog ’n boek verder uitlezen, waar hij in bezig was, en alleen mee gaan — daar had Kees geen aardigheid aan.

„Waarom zei je dat van Dirk aan tafel?” vroeg hij opeens, toen Knelis al had omgedraaid om weg te gaan. Die kwam terug.

„Je wilt immers wel, dat hij meegaat, Kees?”

„Ja, nù wel”

„Dat dacht ik. Zie je, nou heb je een boodschap om naar hem toe te gaan. Anders zou je denkkelijk niet zo makkelijk gegaan zijn.”

Dat was waar — Kees voelde het zelf. Eigenlijk, in z'n hart, was hij nu dankbaar, dat Knelis het zó had gedaan. Want, al hadden ze er niet over gepraat, toen ze uit de weilanden naar huis waren gegaan, wat Knelis vanmorgen gezegd had, kon de jongen niet uit z'n gedachten zetten. Zó kon het met Dirk niet blijven. En . . . dat schelden, dat hij gedaan had, dat was ook verkeerd geweest. Even goed als stelen! Kees was eerlijk genoeg, om dat voor zichzelf te willen erkennen . . .

Weet je wat — hoe eer hoe beter dan maar. En vóór ze naar Wim gingen — die hoefde er niet bij te zijn, de eerste keer, dat ze Dirk weer spraken . . .

Vrouw Koning keek vreemd op, toen ze de beide broers zag.

„Is Dirk thuis, juffrouw?” vroeg Jan. Hij deed het woord. Kees stond half achter z'n broer weggescholen — met 'n vreemd gevoel, dat ie nu hier was, in het huis van Dirk en tegenover de moeder van Dirk. Zou ze het weten, van z'n schelden? In allen gevalle liet ze niets merken.

„Willen jullie binnenkomen?” vroeg ze vriendelijk. „Ik zal Dirk roepen —”

„Och nee, juffrouw,” zei Kees vlug. Binnenkomen, in de kamer — dát liever nog niet.

„We gaan morgen uit rijden, naar Hulsterloo, naar de brand,” legde Jan uit. „En omdat er nog ruimte is in de brik, mochten we van boer Harmsen vragen, of Dirk mee wil.”

„Dat zal hij zeker gráág willen. Ik vind het erg aardig, hoor, van den boer, en óók van jullie . . .”

Waarom legde ze zo'n nadruk op die laatste woorden? Kees keek naar haar gezicht — dat gezicht deed hem opeens denken aan z'n eigen moeder.

„Zal ik Dirk even roepen?” vroeg vrouw Koning door. „Komen jullie er toch in”

„We moeten ook nog naar Wim, juffrouw.”

„Dat is wat anders. Gaat die óók mee? Zo-zo”

Dirk zat op z'n kamertje — hij had moeder beneden wel met iemand horen praten, maar de vreemde stemmen had hij niet kunnen herkennen. Toen Moeder hem vertelde, wie er waren, kleurde hij. De jongens — om hem Dat was wel héél gauw Vrouw Koning zag het in z'n ogen, hoè blij hij was

„Wat deed je boven, Dirk?” vroeg ze zacht, en ze dacht aan het weggaan van den jongen uit de keuken, onder 't strijken. Dirk keek haar aan en glimlachte — hij zei niets

Beneden waren de jongens.

„Of je morgen meegaat, Dirk, naar Hulsterloo,” zei Jan. Hij deed zo gewoon mogelijk.

„Graag — als 't mag, Moeder?”

„Gerust hoor — ik vind het zó aardig van de jongens”

„Ik ook,” zei Dirk.

„Wim mag ook mee,” vertelde Kees. „Tenminste als z'n vader het goed vindt.”

„Ben je daar al geweest?”

„Nog niet.”

„Dan ga ik met jullie mee, naar hem toe. Goed?”

Kees knikte — ja, dat was goed. En Moeder liet haar jongen gaan — ze begreep, dat die drie samen wat te praten hadden Ze zag ze na, toen ze de weg opgingen — drie kameraden In haar hart leefde dankbaarheid

't Was moeilijk om te beginnen, dacht Kees bij
134

zichzelf, toen ze het huisje van Koning uit waren. En Jan en Dirk dachten hetzelfde. Ze waren al 'n aardig eindje gegaan — nog had er geen wat gezegd.

„Ben je nog boos, Kees?” begon Dirk opeens.

„Nee,” zei Kees. „En jij?”

„Ik?”

„Omdat ik je uitgescholden heb” Hij was blij, dat het er uit was — 't had hem toch gedrukt, dat nijldige uitvallen tegen Dirk.

„Helemaal niet, hoor,” zei Dirk.

En toen kwam er weer zo'n vreemde stilte Net, of ze nog meer zeggen wilden, en het niet konden. Maar 't voornaamste was toch gezegd: dat ze niet boos meer waren, dat alles weer goed was.

Over de brand begonnen ze te praten, over de gloed, die je gisteravond had kunnen zien, en over het onweer Jan vertelde, dat zij tweeën niet naar bed hadden gemoegd, toen de bui kwam opzetten, en dat het goed was, dat ze niet waren gegaan Met zulke zware slagen kon je toch niet slapen

„Nee,” vond Dirk. Hij dacht weer aan z'n schrik, aan z'n kruipen onder de dekens, en hoe Vader was gekomen . . . En veel later Moeder Maar dat was niet om het onweer geweest Gelukkig, dat alles nu voorbij was

En morgen gingen ze naar Hulsterloo! 'n Fijn tochtje zou het worden. Als 't weer maar goed bleef Dat zou wel, de lucht was zó strak

Wim was thuis — hij zat achter het huis op een bank te knutselen — van 'n oude klomp maakte hij een sloopje. Z'n vader stond in de winkel achter de toonbank, en die stuurde de jongens naar achter „de gang door, Dirk weet de weg wel.”

Zo kwamen ze bij Wim, die verrast opkeek, toen hij ze alle drie daar ineens zag. Hij legde z'n mes op de bank naast zich: „Wat komen jullie doen?”

Dat was gauw genoeg uitgelegd en Wim vond het manjefiek Met z'n vieren mee met boer Harmsen! Dàt kon me een pretje worden! Hij holde naar binnen, om vader en moeder te vragen, of 't goed was. De bakker lachte, toen Wim zo aangestormd kwam — maar toestemming gáf hij, nèt zo goed als z'n vrouw.

De drie jongens waren bezig het klompenscheepje te bekijken, toen Wim weer bij hen kwam. Hij had er een mast ingemaakt, met 'n vierkant stuk linnen voor zeil. Achteraan zat 'n roer, dat echt draaien kon — met 'n stuk of wat sigarenspijkertjes zat het vast. Die had Wim omgebogen, dat het haakjes waren geworden, die precies pasten in oogjes, achter aan de klomp. Die oogjes waren óók van kleine spijkertjes gemaakt. Op de bank lag 'n brokje hout van een sigarenkistje, waar Wim aan had zitten snijden, toen de jongens kwamen. Hij nam het nu weer op — dat moest de roerpen worden. 't Moeilijkste was, om er een langwerpige opening in te krijgen, in 't midden, waarmee je het over de kop van het roertje schuiven kon Gelukkig, dat er een flinke, scherpe punt aan Wim z'n zakmes zat. Nu lukte het dan toch, al duurde het lang.

„Wat gaan jullie vanmiddag doen, jongens?” vroeg de scheepsbouwer al snijdend. Ja, wat zouden ze doen?

„Laten we je scheepje gaan proberen,” vond Jan.

„In de Wessem,” viel Kees hem bij

„Dàt was een pracht-plan — gaan varen Nu niet met 'n vlot, nu met het klompenschuitje

Wim nam een hengel mee — 'n lange van z'n vader

„Wat wil je daarmee? We gaan toch niet vissen?”

zei Kees. „Daar is nou net niks aan, aan vissen.”

„Welnee, jòh. Om 't schip bij te halen, als 't ver afdrijft.”

„O!”

't Drééf wel eens ver af — soms heel naar d' óverkant. Er stond wat wind en die pakte het vierkante zeil, dat het opbolde, en de schuit langzaam wegdreef Met het roer ging het niet al te best, dat slingerde te veel.

„Dat ding haalt niks uit,” vond Jan. „'t Stuurt helemaal niet.”

„Je moet het vastzetten, Wim.”

„Dat kan niet, jòh.”

„Jawel, het moèt. Kijk dan zèlf”

Wim zàg het wel — zolang hij met z'n hengel het schuitje „vast” had, ging alles best; zodra liet hij het niet aan zichzelf over, dan dreef het uit de koers, raakte vast aan de wallekant.

„'t Roer moet vaststaan,” beweerde Kees opnieuw — en Wim gaf toe. Maar waarmee moest ie het vastzetten?

„Ik heb hier geen hamer en geen spijkers!”

„Dan neem je 'n touwtje.”

Wim zocht in z'n zakken of hij soms een touwtje vond — diepte er tussen allerlei rommel een òp.

„D'as te dik, daar gaat het niet mee. — Haal het roer er àf, dat kan toch?”

Dat hijzelf daar niet om gedacht had — dat Dirk hem dat zeggen moest! 't Ging bèst zonder roer — Fijn! Kees begon er over, om weer 'n vlot te bouwen, en dan het schuitje achter het vlot aan te laten varen.

„Wel nee,” vond Jan. „Daar beginnen we niet aan — 't is trouwens te laat ook.” Hij dacht bij zichzelf: „Zoiets gaat de tweede keer nooit zo aardig als de eerste keer.” Waar dat aan lag — daar zou hij ook

geen antwoord op geweten hebben; dat 't zo wàs, had hij wel vaker ondervonden. Géén vlot dan vandaag — låter wel weer es.

Met z'n lange hengel haalde Wim het schuitje naar zich toe. 't Zat tussen de waterplanten — langs de kant — jongens, wat 'n eind. Hij rekte zich, om met de punt van de stok de klomp te raken: plons! de stok háalde het niet — het uiteinde dompeldè in het water. Nog eens probeerde hij en nog eens — hè, bijna schoot hij voorover in de Wessem. Zó ging 't niet! Wacht! Vlug sprong hij op de balken — ze wiebelden erg en het water klotste er over heen Dat ging ook al niet — je kon op de balken niet stilstaan

„Wacht, ik doe m'n kousen uit!” schreeuwde Kees . .

Jan nam een kluit aarde — gooide die achter het vaartuigje. Het schommelde op de golfkrinkels, die de kluit maakte —.

„Pas op, je gooit zometeen òp het schip,” angstigde Wim. Als zo'n brok aarde er bovenop viel, sloeg het vást om

Kees had z'n kousen uitgetrokken — voorzichtig stapte hij de kant af. — Je moest oppassen, dat je niet op een steen trapte, die in het water lag. Die kònden van die scherpe kanten hebben!

„Plomp!” Weer vloog er 'n kluit het water in — vlak achter 't sloopje Het deinde heftig, draaide langzaam — de wind kreeg het zeiltje weer te pakken — daar drééf de klomp

Kees had de hengellat genomen — hij hield 'em zo ver mogelijk onderaan vast. — Gelukkig, hij kon er nèt bij — voorzichtig haalde hij het bootje naar zich toe Maar hij trok te vlug, — het kantelde, lag met het zeil op 't water

„Slimmerd!”

„Geef mij de stok!” riep Wim. „Toe” Kees deed of hij het niet hoorde — probeerde, door tegen de mast te duwen, de klomp weer overeind te krijgen. ’t Lukte niet.

„Geef nou!” herhaalde Wim. „Je maakt de hele mast kapot.”

„Niet. — Daar komt het al.”

Werkelijk kwam het verongelukte schip naderbij — nu kon Kees het grijpen.

Hij viste het uit het water — het zeil was kletsnat, ’n paar touwtjes waren gebroken, en de mast stond scheef

„Geef op!” Wim rukte het hem uit de handen, toen hij er mee naar de kant kwam waden. „Zie eens, ’t is helemaal stuk.”

„Dat valt nogal mee, hoor!” zei Dirk. Hij wilde geen ruzie, als ’t kon. ’t Was immers veel te mooi — zo weer met z’n vieren te spelen!

„Je kunt het best maken. En dan moet je er nog een zeiltje bij zetten, dan zul je eens zien, hoe hard het vaart.”

Wim zat er mee in het gras — hij wou het nu al dadelijk maken gaan — maar dat lukte niet zo gauw. Daarvoor had hij de spullen niet bij de hand.

„Dat heb je er nou van,” beet hij Kees toe, „wat doe je er ook aan!”

„Hij heeft het er nog wel uitgehaald,” verdedigde Dirk.

„Had ik zelf ook wel gekund!” Wim kon het niet verkroppen, dat door de onhandigheid van Kees z’n mooie vaartuigje half stuk was.

„Kom jòh — je maakt het thuis en mooier. Met ’n dikkere mast, en twee zeilen.”

„Als dat joch er afgebleven was” mopperde Wim door.

„Maak nou geen ruzie, jòh” vond Dirk.

Wim stond op — van 't varen was de aardigheid nu af. Toch had Dirk gelijk — ze moesten geen ruzie maken. Kees had het ook niet met opzet gedaan.

Jan was de weg opgelopen.

„Komen jullie?” riep hij. „We moeten nog vragen, hoé làt we morgenochtend gaan.”

Dat was wáár ook — hoe laat wou Harmsen wegrijden?

Ze troffen het — de boer stond net op het punt, het dorp in te gaan voor een boodschap, toen de jongens aankwamen.

„Hoe laat we gaan? Wel, om half vijf!” lachte hij.

„Half vijf” zei Kees. „Zó vroeg?”

„Voor jou niets erg — jij kùnt goed opstaan,” zei de boer effen. „Tenminste”

„Och!” zei Kees. Z'n vroeg-opstaan was er zo langzamerhand bij ingeschoten.

„Zeven uur dan,” zei Harmsen. „Komen jullie maar hierheen, Dirk en Wim.”

Dat was afgesproken. En secuur op tijd zouden ze er wezen. Daar kon je op rekenen!

„Dan ga 'k nu naar huis. G'navond, Harmsen,” groette Dirk. „Tot morgen!”

„Tot morgen,” zei Kees.

Wim liep zover met Dirk mee.

Dat hoefde hij geen twee keer te zeggen.

Jan pakte de trommel — wilde hem meenemen, achterin

„Geef maar hier — die zet ik onder de bank, voorin.”
't Paste net.

„Kan dit er nog bij?” kwam Wim met z'n krentebroodjes aandragen.

„Wat hèb je daar? Van je vader meegekregen? Da's prachtig, hoor! Maar of we alles òpkrijgen vandaag . . .”

„Wat er overschiet is voor Knelis!” plaagde Jan.
„Omdat hij mee heeft geholpen bij 't inspannen.”

Ze zaten — 'n vrolijk troepje. De boer nam de leidsels Roepen, zwaaien — „Vooruit!” Het paard trok aan — vlugger; daar ging het het erf af, de weg op

Het werd 'n buitengewoon prettige dag De jongens waren nog nooit de richting van Hulsterloo uitgeweest, alles was nieuw. Dirk en Wim waren wel eens een klein eindje die kant opgelopen — met 'n boodschap of zo, maar toch niet ver En je kon op je gemak rondkijken — je zat rustig en zó vlug reed de boer niet, of je had tijd genoeg, om alles goed te bekijken. Ze reden langs boomgaarden, waar je de vruchten al hangen zag tussen de groene bladeren, langs weilanden waar de maaiers aan 't werk waren, die met lange streken van hun zeis het gras neerlegden in zwaden — groene walletjes boven het lichtergekleurde ondergras Wat verderop was het hooi al in de oppers — in rijen door het land stonden de hooihopen, en uit elk stak 'n stok

„Die wordt er in gestoken, om 't wegwaaien van hooivlokken tegen te gaan,” legde Wim uit. Ze kwamen aan een veerpont, moesten overgezet worden. 't Hele rijtuigje kon er op, met 't paard ervóór nog wel. Dan

was er ruimte genoeg over, om nog meer passagiers te vervoeren. Vooral veel fietsers waren er.

„Zeker allemaal naar Hulsterloo!” zei Jan.

Nu, de meesten schenen die kant wel op te willen; toen de pont aangekomen was, namen ze dezelfde weg als Harmsen met de jongens. De fietsers gingen vlugger; ze waren spoedig niet meer te zien. Meer op België aan ging de rit nu. Het landschap werd ook anders. Inplaats van vlakke landen, met sloten doorsneden, met weiden en koeien, en stukken water, kwamen nu heuvelige terreinen, met veel meer geboomte, met bossen Gele brem groeide in menigte langs de weg, denneboompjes stonden iets verderop; zandplekken zag je tussen het bruin van de heide 'n Eekhoorn ontdekten ze — verbazend snel klom het dier tegen een den op — bleef bovenin op 'n tak zitten, begon aan 'n dennenappel te knabbelen

't Was aardig — vooral Jan en Kees genoten van het ritje. 'n Eind voorbij de veerpont had de boer de trommel onder z'n bank vandaan gehaald — en alsof ze niet flink gegeten hadden vóór ze vertrokken, begonnen de jongens met graagte aan de boterham, die Harmsen hun gaf

Tegen 'n uur of tien kwamen ze waar ze wezen wilden Hoe dichter ze bij Hulsterloo kwamen, hoe drukker het werd op de weg. Méér rijtuigjes zag je er, auto's ook — vooral fietsen In hele zwermen kwamen de fietsers aan 't Was prompt uitgekomen, zoals Vantriet gezegd had: als 't in de kranten gestaan heeft, komen de nieuwsgierigen los.

Even voor het dorp was een uitspanning; dáár wilde Harmsen paard en wagen laten. 't Was er al even druk als op de weg — ondanks het feit, dat het nog tamelijk vroeg was.

„Willen jullie iets drinken?“ stelde Harmsen aan de jongens voor. „Melk?“

Of ze! Ze hadden dorst! 'n Bediende bracht melk — vijf glazen; op 'n tafeltje in de tuin van de uitspanning. Dirk had zoiets nog nooit meegemaakt — hij voelde zich 'n beetje verlegen in z'n rieten leunstoel in die mooie tuin Lang duurde dat niet — al gauw raakte hij er over heen. 't Zitten begon te vervelen. De jongens hadden trouwens al van zeven uur af gezeten — ze wilden nu graag opstappen, wat gaan lopen — naar de brand gaan zien

Harmsen begreep dat best.

„Als jullie je glazen leeg hebt, moesten we eens gáán, jongens.“

„Als jullie je glazen leeg hebt!“ Geen één van de vier had er meer een dröppel in — die waren al làng leeg Ze stonden op — alle vier. En toen gingen ze. Harmsen in het midden. Daar had je de straat, waar de brand was geweest. — Eén grote puinhoop — of liever gezegd, 'n rij puinhopen. Kijkers met stromen; met fietsen aan de hand stonden er in groepjes te praten Dorpelingen liepen rond — vertelden gedurig weer het verhaal van de brand Ook zag je meisjes, die collecteerden. „Voor de slachtoffers“ stond op een witte papierstrook, die om de bussen heen was geplakt. De collectantjes kwamen op iedereen af met hun busje, en niemand weigerde.

Dirk zag, dat Harmsen er zilver indeed — 'n gulden of 'n rijksdaalder, dat kon hij niet zien. Jan en Kees haalden óók hun portemonnaie te voorschijn — nu konden ze hun geld gebruiken. Dirk zocht in z'n zakken Hij had óók geld bij zich — de centen, van onder de plànk 's Morgens had hij ze bij zich gestoken. 'n Lantaarn ervoor kopen, deed hij niet

meer Hij had er met Moeder over gepraat — had haar óók verteld, wat hij met z'n geld van plan was, en ze had gezegd: „Dat is goed, jongen, dat mag je wel doen.” Drie dubbeltjes had Moeder hem gewisseld voor dertig koperen centen — ze zaten veilig weggeknoopt in de punt van zijn zakdoek. De zeven centen, die „over” waren, had hij los in z'n zak — onderin, secuur weggestopt

Dié zocht hij — en toen het meisje hem haar busje voorhield, liet hij ze door de gleuf vallen — zo gàuw mogelijk En hij deed het gráág Had hij met de dubbeltjes niet iets anders voor gehad — nou, dan waren die óók in de collectebus verdwenen

„Kijk eens, daar stáát nog 'n huis, midden in de straat!” Jan had er net pas goed kijk op gekregen — 'n paar heren, die voor hem stonden, hadden het uitzicht belemmerd. Nu liepen die op — en daar ineens zag Jan 'n klein huisje staan, midden tussen de brokken muur en hopen puin

Het collectantje hoorde het — direct vertelde ze Ja, dat was van Verhagen, den smid. Daar kwam hij juist de deur uit — die man met dat kroeshaar Toen het brandde, had hij uit alle macht gewerkt, om z'n huisje te redden, en 't was hem gelukt. Z'n twee zoons hadden geholpen — dadelijk als er een vonk van de brand op de smidse neerkwam, waren ze er bij geweest met emmers water, om te blussen En je kon zien, dat er aan de ene kant een tuintje was — nu, dat had natuurlijk gemaakt, dat de brand niet kon overslaan met de vlàmmen, alleen met vònken

Even had het wel geleken, of het tòch er aan moest, dat huisje — aan een brok zwart-bruin aan de gootlijst zag je, dat de ene bovenhoek van de gevel gebrand had Gelukkig was toen net de stoom-

sput gekomen, en die had den smid geholpen
En de regen

„Maar” wilde Wim beginnen, om nog méér te horen

„Ja — ik heb geen tijd meer — 'k moet collecteren,” zei het meisje. „Dank jullie nog wèl, hoor.” Ze knikte vriendelijk — ging naar 'n paar andere kijkers toe, die ze het busje uitnodigend voorhield. Harmsen en de jongens wandelden òp — ze wilden dat gespaarde huis wel eens wat dichterbij bekijken. Het stond er eenzaam tussen wat er van de andere huizen overgebleven was: berookte, zwarte stenen, half verbrande balken, versplinterde planken Huisraad lag hier en daar verspreid — vernield door het vuur, of door instortende muren en zolders Tussen de stenen van het huis náást de smidse ontdekte Jan vanuit de verte een stuk van een kastdeur Wát er nog uit de brand gered was, stond geborgen in de huizen of schuren van andere dorpelingen.

„Gelukkig zijn er geen mensenlevens te betreuren,” begon iemand een gesprek met Harmsen. 't Was 'n venter, die óók naar het smidshuis keek.

„Gelukkig niet,” antwoordde Harmsen.

„De meeste mensen waren nog òp — met het onweer,” ging de ander verder. „Ik zeg maar — da's wijs, om met onweer niet te gaan slapen.”

„Dan ben je op alles voorbereid; zeker, zo denk ik er ook over”

Kees dacht er nù ook zo over en Jan ook Ja, als die brand nu eens in Beukendorp geweest was, en als zij dan eens op bed hadden gelegen Daar had je den smid weer. Hij liep vlak langs hen heen. „'n Flinke vent,” dacht Dirk.

„Dag smid,” groette Wim, en de smid keek den

jongen eens aan, die hem helemaal onbekend was. Toen lachte hij vrolijk Ze hadden hem zeker al aan dat ventje aangewezen als de man, die z'n huisje had verdedigd tegen het vuur.

„Dag jongen,” beantwoordde hij Wim's groet; en meteen liep hij door.

Ze drentelden verder — de straat uit.

„Ziezo, nu kunnen jullie vertellen, dat je naar de brand bent wezen kijken,” constateerde Harmsen.

„Ja,” zei Jan. „'n Ellendig gezicht anders, die afgebrande woningen.”

„Je moest er 'n foto van kunnen kopen,” wenste Kees. „Zou dat niet kunnen, Harmsen?”

„Ik denk van wel”

Wacht! Dáár kreeg Dirk een idee Hij had met Moeder vanmorgen bepraat, iets te kopen voor Jan en Kees, als herinnering, maar hij had niets kunnen uitdenken. Nu hielp hem dat gezegde van Kees. En niet zodra zag hij een man, die met fotokaarten liep te leuren, of hij er op af. De anderen ook. Gelukkig, Dirk was ze vóór.

„'n Dubbeltje 't stuk, jongeheer,” en de man liet z'n kaarten zien. „Vier verschillende —” Nee, vier — zoveel geld had Dirk niet.

„Drie,” zei hij, „die en die” De anderen wilden ook uitzoeken bij den koopman — Kees had al 'n kaart in de hand.

„Kees, je krijgt er een van mij, hier,” zei Dirk.

De ander keek op — begreep niet, waarom z'n kameraad hem die kaart gaf.

„Toe, voor jou één en voor Jan ook. Dan zet ik straks m'n naam er achter op.”

„O!” Het lichtte in Kees' ogen — hij begréép

„Dank je wel,” zei hij.

Dirk ging z'n dubbeltjes uit z'n zakdoek losknopen, om te betalen

Jan kocht er twéé.

„Bewaar je die zeker?” vroeg de boer.

„Nee — ik wou ze versturen — met alle vijf onze namen er op. Eén naar Uw vrouw, en één naar òns huis.”

„Dan komt de kaart later aan dan wij!”

„Geeft niet — over de post is tòch leuker.”

In de uitspanning schreven ze de adressen en de namen — met potlood, want 'n vulpen waren ze geen van allen rijk. 't Postkantoor was niet ver af — schuin tegenover 't raadhuis stond het. Ze kochten er postzegels — deden de kaarten meteen op de bus.

„Ziezo,” zei Harmsen. „Nou zijn jullie hier zeker wel uitgekeken? Dan moesten we maar weer eens gaan inspannen.”

„Gaan we dezelfde weg terug?” Wim hoopte van niet

„Dat wil zeggen — vanaf het veer wèl. Dáár alleen kunnen we overvaren, en daar mòeten we dus terecht komen. 't Eerste eind van de terugrit kunnen we wel anders nemen.”

Dat deden ze ook — 't reed wel òm, 'n kilometer of wat, maar dat hinderde niet. Ze hadden de tijd aan zichzelf. Bovendien — hun proviand was nog lang niet op — daar konden ze onderweg zich wel mee bezig houden! Of de jongens het deden! En ze zorgden, dat Harmsen ook z'n deel kreeg. Nee maar . . . ! De terugrit was 'n genot

's Avonds half acht stapten Wim en Dirk het erf van Harmsen af, om naar huis te gaan

'n Reuzendagje was het geweest, nou!

En Harmsen: 'n bovenste-beste! Hij werd wèl hartelijk bedankt!

De boer schudde hun de hand
„Ik vond het óók prettig,” zei hij, „en als ik soms
wéér es zin krijg?” Hij lachte, en de jongens ook.
Mòcht het nòg eens voorkomen: hij kon op hen
rekenen
Vàst!

opkwamen met Dirk en Knelis. 't Speet ze geducht — ze waren na de eerste visite al wel eens meer bij „tante Drika” geweest, en 't was ze hoe langer hoe beter bevallen

„Ga je mee, Kees? We halen den boer best in,” zei Jan. Kees had wel gewild — gráág zelfs, maar hij was te moe. Toen was Jan alleen gegaan — z'n broer had zich getroost met 'n boek

'n Mooi boek was het, Kees was er helemaal in verdiept. Hij zag niet eens op, wanneer er iemand voorbij kwam — al groette ieder de boerin, die voor haar huis zat, en al gaf zij gedurig een vriendelijke groet terug.

„G'navond, vrouw Harmsen,” klonk het weer. Maar nu gingen de stappen niet voorbij — ze kwamen naar de bank toe.

„Zo, bode. Hèb je wat?” vroeg de boerin.

Kees keek op. O! daar had je den postbode! 'n Krànt had hij — en 'n brief.

„De jongheeren Overbeeke” zei hij het adres, tegelijk vragend de boerin aanziend.

„Ja, dat zijn onze logé's, bode. Geef maar hier. 'n Brief voor jullie, Kees.”

Kees nam de brief aan — Mòeder had het adres geschreven, dat zag hij direct.

„Moet je er niet mee wachten, tot Jan terug is?” vroeg vrouw Harmsen, die wel zag, dat Kees hem dolgraag wou gaan lezen.

„Dat hoeft toch niet?” Kees hield de brief besluiteloos in de hand.

„Ja zeker,” hielp de bode de vrouw, „dat zie je toch aan het adres. Daar staat toch op, „jongheeren”

„Nou maar — van wie màg dat dan niet? Van Moeder zeker? Nee hoor — ik léés hem.”

„Of je gelijk hebt, Kees,” meende vrouw Harmsen — „jij leest maar, hoor.”

„Zelf weten,” zei de bode. „Ik moet verder. G’navond saam.”

„Dag, bode.”

Kees was in z’n brief verdiept. — „Hè,” zuchtte hij opeens.

„Wat is er?” vroeg de boerin.

„Moeder schrijft, dat we thuis moeten komen — ’t is nu lang genoeg, zegt ze.”

„En . . . ?”

„’t Is hier net zo fijn!” vond Kees. „Ik wou nog wel”

„Langer blijven? Van mij mag het best, en van den boer ook. Als je moeder het goedvindt”

„Nee, als vader en moeder eenmaal iets zeggen, moet ’t gebeuren ook Moeder schrijft, dat we moeten vragen, of we Maandag mee naar stad mogen.”

„Dan gaat Harmsen wel weer”

„’t Was hier net zo fijn” herhaalde Kees nog eens — toen zweeg hij

Daar kwamen Harmsen en Jan aan — die waren vroeg terug

„Jan!” Kees sprong op en liep de twee tegemoet, de brief in de hand.

„’n Brief?” informeerde Jan. „Van wie?”

„Van Moeder, we moeten thuishkomen!”

„Hè, da’s jammer! Wanneer?”

„Maandag”

Jan zei niets meer — het speet hem geducht. Toch — ’t was mooi geweest — en lang genoeg. Hij begreep het zelf wel, terwijl hij Moeders brief las.

„Als ik Maandag eens vroeg, of jullie nog ’n week blijven mocht,” stelde Harmsen voor.

„Nee,” zei Jan. „Moe schrijft, dat we met U mee moeten komen naar stad — en dan mogen we niet meer mee terug. Trouwens,” voegde hij er langzaam bij, „het is nu lang genoeg. Moe heeft gelijk”

„In elk geval moet je Maandag méé,” besliste de boerin. „Mag je mee terug, wel, dan heb je 'n aardig tochtje Vraag 't nog eens voor ze, man, Maandag”

„We mogen tòch niet,” zei Kees.

„Nee,” bevestigde Jan. „En — Moeder en Vader zouden 't vervelend vinden, als we gingen zeuren, om méér”

„Dan nièt doen,” besloot Harmsen. „Daar heb je gelijk in”

Ze zouden 's Maandags vroeg weg rijden — diè morgen was er geen tijd om afscheid te nemen. Dan Zòndag maar Trouwens — véél „bezoeken” hoefden de broers niet te maken — net bij Wim en Dirk En dan, op de „Kamp” óók

„Weet je wat,” had de boerin gezegd, „naar de ‚Kamp’ gaan we 's avonds uit de kerk, met z'n vieren — dat is wel aardig. Wim en Dirk moeten jullie dan maar 's middags gaan opzoeken.”

Zo was 't gebeurd.

's Morgens in de kerk had Kees Dirk zien zitten — in 'n hoekje van een hoge bank, vlak tegen de muur bij het orgel. Wim had hij niet kunnen ontdekken. — Dat kwam, omdat Wim in de bank van z'n vader zat, die 'n eind achter de bank van boer Harmsen was Had Kees nu maar omgekeken! Maar dat hóórt niet in een kerk

Bij 't uitgaan zagen de broers hem opeens voor zich — hij liep naast z'n vader.

„Wim,” wenkte Jan hem, „hoor es.”
Hij vertelde, dat ze weg moesten.
„Da’s jammer, jòh. Wanneer?”
„Morgen.”
„Jammer,” zei Wim nog eens, en Dirk vond precies hetzelfde, toen hij er bij kwam.
„Hoe laat gáán jullie?” informeerde hij.
„Om ’n uur of zeven al, denk ik. Met de boot van achten over.”
„Hm. Weet je wat, laten we vanmiddag met z’n vieren dan nog eens een flinke wandeling gaan maken.”
„Goed. Afsproken.”
En ze hadden de wandeling gemaakt — ’n lange wandeling Maar of het gekomen was door de hitte, of omdat ze hun Zondagse pakken aanhadden, of door iets anders — ’t was nièt zo geweest als andere keren, wanneer ze de polder in waren getrokken, of ’n eind waren gaan lopen.
„Nou, ’t beste,” had Wim gezegd, bij ’t afscheid nemen. „Misschien tot volgend jaar, hè?”
„Als jij soms es in Duivenstein komt, dan moet je bij ons óók komen hoor. En jij ook, Dirk.”
„Vast en zeker. Nou, bonjour.”
Zo waren ze weggegaan

’s Avonds op de „Kamp” was ’t gezellig geweest. Dat leek wel aan tante Drika te liggen — als diè er bij zat, wàs ’t al gezellig ’t Was later geworden dan de bedoeling was geweest, maar — zo’n héérlijke avond ook

„Als room en boter,” had Barend Harmsen gezegd, en hij had gelijk. Zeldzaam, zo fijn als die avond was

Zo kwam het, dat het laat werd — je zat zo rustig

op het erf — de stemmen klonken gedempt en alles was stil rondom

„Half tien. Over tien en zijn we pas thuis,” had Harmsen gewaarschuwd. „Morgen moeten de jongens vroeg op

„Kees is vast 't éérste wakker,” plaagde Bep.

„Vast,” hield Kees zich groot. „Je zult zien”

„Dat tante je wakken moet,” vulde Marie aan. „Let er op.”

„Dan gaan we nu maar — des te meer kans, dat hij uit zichzelf wakker wordt” had de boer gezegd. En ze waren opgestapt

't Was over tien en, toen ze thuis kwamen.

In de grote slaapkamer lagen de jongens naast elkaar in het bed.

„Morgen naar huis,” begon Jan.

„Ja — 'k had nog best willen blijven” zei Kees.

„Dat wel — toch” Jan maakte z'n zin niet af, en ook Kees lag 'n ogenblik stil. Toen vroeg hij:

„Zou Moeder aan de boot staan? Of Vader?”

„'k Weet niet. Leùk zou 't wel zijn.”

„Ja — als 't kòn 's Maandags is 't druk in de winkel.”

„Ja. — Toch 'n goeie vent, die Dirk, hè?”

„Waar heb jij die foto uit Hulsterloo?”

„Onder in de koffer. En de jouwe?”

„Die ligt nog onder de klok, dáár! Ik bewaar hem vast.”

„Ik ook —.”

'n Poos was het stil. De broers waren elk met eigen gedachten bezig — en toch: allebei dachten ze over hetzelfde

„Hoe zou Dirk er toe gekomen zijn, om 't terug te brengen?” verbrak Kees opeens het zwijgen. —

„Ik denk” begon Jan — maar hij maakte de zin niet af. Hij wachtte, als zocht hij naar woorden — toen: „Heb je gezien, hoe hij Zondagmorgen in de kerk luisterde? Toen de dominee vertelde van Achan”

'n Stralende morgen!

De hemel was goudig-blauw — wijd koepelde ze over de landen De zon stond al hoog — toch was het nog niet warm.

Kwetterend vloog een troep mussen op, toen op de weg een bolderwagen naderde — ze streken neer op 'n paar telegraafdraden en keken van daar nieuwsgierig naar het gedoe der mensen

In de lucht hing de goede geur van bomen en bloemen en gras en grond

Knelis liet een laatste, onderzoekende blik glijden over het paard en het rijtuigje. „Alles in orde,” mompelde hij tevreden.

Kijk! daar kwam de boer al aan met de jongens. Die waren bijtijds op geweest — half zeven zaten ze al gekleed en wel in de kamer. Gegeten hadden ze niet veel — 'n paar sneden brood, meer niet.

„Onze koffer,” had Jan gezegd, ineens in schrik bedenkend, dat die nog niet gepakt was.

„Die pak ik vanmiddag. Knelis moet morgen naar stad — die brengt hem dan mee,” had de boerin hem gerustgesteld.

Toen was het afscheid-nemen gekomen, en het bedanken

„Ze moesten volgend jaar vast terugkomen” nodigde de boerin. — Of ze 't gráág beloofd hadden!

„Ziezo, instappen.” Knelis hield het paard bij 't kopstel — de jongens stapten in de brik en Harmsen nam de teugels

„Wacht!” zei Kees. „Ik mag naast den boer zitten.”
„Da's waar,” zei Harmsen. „Jan op de héénrit, nù Kees”

„Blijf hier, jòh,” vroeg Jan, die al achterin het rijtuigje zat — en waarlijk — Kees deed het.

„Vooruit!” Harmsen klapte met de zweep — 'n 'stuk of wat mussen vlogen verschrikt op

Het rijtuigje draaide het erf af — Naar huis! Zo lang mogelijk wuifden de jongens — naar de boerin, die midden op de weg stond.

„Hallo!” klonk opeens een luide kreet.

Zowaar: daar kwam Dirk nog aangehold — zwaaiend met z'n pet.

„Wel thuis!” schreeuwde hij.

Jan en Kees riepen terug — bleven kijken en zwaaien naar Dirk, die, buiten adem nu, midden op de weg in het paardenspoor was blijven staan Hij wuifde nog

De wielen van het rijtuigje knerpten over de droge stoffige rijweg — nu kwam een bocht Kees stònd — zover mogelijk vooroverbuigend trachtte hij Dirk in het oog te houden Nog een armzwaai

„Hij 's weg,” verklaarde Kees; ging zitten naast z'n broer.

„Tòch 'n aardige jòh,” zei die — en hoopvol voegde hij er bij:

„Wie weet — volgend jaar! Hier of in Duivenstein . . .”